

4TH ASEAN CONFERENCE ON REFORMS IN THE CIVIL SERVICE

Productivity Challenges For The ASEAN Civil Services In The 21st Century

27 to 31 JULY 1987 SINGAPORE

ก.พ. อาเซียน

กับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคล

ISSN 0125-0906

วารสารข้าราชการ

★ ปีที่ ๓๒ เดือน กันยายน ๒๕๓๐ ★

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๙ กันยายน ๒๕๓๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีกเล่มละ ๑๒ บาท สำหรับสมาชิกค่าบำรุงปีละ ๑๓๕ บาท รวมค่าส่ง กรุณาบอกรับและส่งเงินในนาม **ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ.** ถนนพิษณุโลก กท. ๑๐๓๐๐ โดยส่งจ่ายธนาณัติ/เช็คไปรษณีย์ที่ ป.ท.สำนักงานเนียบ นายกรัฐมนตรี

ต้องการถามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัย ข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลัง หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและบทความแสดงความคิดเห็น โปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง

เจ้าของ   สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
ผู้จัดการสวัสดิการ   นายปรีชา วิชัยดิษฐ์
ฝ่ายจัดการ   นายเกรียงไกร กลิ่นอุบล

ที่ปรึกษา

นายสำราญ ถาวรายุคัม
 นายวิลาศ สิงห์วิสัย
 นายอุดม บุญประกอบ
 นายเสริมสุข โกวิทวานิช

บรรณาธิการ

นางทิพาดี เมฆสุวรรณค์

คณะบรรณาธิการ

นางสาวทัศนีย์ ดุสิตสุทธิรัตน์
 นางสาวจินดาพรรณ เขียวพันธ์
 นางสาวยุพียง เนียวกุล
 นายมานิต ศุทธสกุล
 นายเกริกเกียรติ เอกพจน์
 นางสาวจุไรเฉลิม บุญไทย
 ม.ล.พัชรภากร เทวกุล
 นางสาวปารณี จันแย้ม
 นางสาวศิริวรรณ พิมพ์จันทร์

แบบปก

ประชาสัมพันธ์

สถานที่พิมพ์

นายอัคนี นฤทัย
 นายธงชัย วาณิชกะ
 บริษัท ประชาชน จำกัด
 (แผนกการพิมพ์)
 ๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม
 บางรัก ๑๐๕๐๐
 โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒
 ๒๓๕-๐๓๘๙

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายนิรันดร์ เหนาะกุล
 พ.ศ. ๒๕๓๐

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	๔
มองไปข้างหลัง โคมยง	๗
รายการตามไปดู การประชุม ก.พ.อาเซียน ครั้งที่ ๔ ณ ประเทศสิงคโปร์ เพิ่ม กอมณี	๑๐
แง่คิดเกี่ยวกับผลิตภาพ จุไรเฉลิม บุญไทย	๑๗
การวัดความถนัดตามแนวทฤษฎีของ Thurstone ปริญดา เทพหัสดิน ณ อยุธยา	๒๗
เขาวนปัญญาและความถนัด ปริญดา เทพหัสดิน ณ อยุธยา	๓๔
เกษียณก่อนเกษียณ วิโรจน์ ภิรคุณ	๓๖
ปรัชญาการปกครอง ล. เสถียรสุด	๔๐
เอดส์ ป.บ.	๔๖
กลอนสอนใจ เรณู วัฒนคุณ	๕๐
อันตรายที่แฝงเร้นในอาหารสำเร็จรูป	๕๒
สองชั้น : สร้างสรรค์หรือบั่นทอน มงคล สันฐิติวิฑูร	๕๗
กึ่งกึ่งคอมพิวเตอร์ ไอ.ซี.	๖๑
แวดวงบุคลากร กองตรวจสอบและทะเบียนประวัติ	๖๗
กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา จุมพฏ ธิติเวสส	๗๐
กฎหมายและระเบียบใหม่พร้อมคำอธิบาย	๗๕
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๗๙
วินัยข้าราชการ อุทาหรณ์ก่อนทำผิด เอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์	๘๔
เซ็น เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	๙๒
ประกาศสำนักงาน ก.พ. เรื่อง รับสมัครสอบ ก่อนปิดปก	๙๔
	๙๖

บทบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะ

เดือนกันยายนโดยปกติเป็นเดือนที่เครียดมากสำหรับข้าราชการ เพราะเป็นเดือนสิ้นปีงบประมาณ ภาระงานต่างๆ ที่ค้างอยู่ก็ต้องเร่งรัดสะสางให้แล้วเสร็จ นอกจากนี้แล้วยังเป็นฤดูกาลของกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการออกคำสั่งโยกย้าย แต่งตั้งข้าราชการ การเกษียณอายุ และการเลื่อนเงินเดือน เป็นต้น วารสารข้าราชการหวังว่าท่านผู้อ่านทั้งหลายคงจะผ่านพ้นความเครียดนี้ไปได้เมื่อสิ้นเดือนกันยายนแล้ว

สำหรับเรื่องนำในฉบับนี้วารสารข้าราชการขอเสนอผลการประชุมการประชุมการปฏิรูประบบราชการพลเรือนในประเทศอาเซียน (คือ สิงคโปร์ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบรูไน) ซึ่งสิงคโปร์เป็นเจ้าภาพจัดประชุมเมื่อวันที่ 27-31 สิงหาคม 2530 โดยใช้หัวข้อเรื่อง *"Productivity Challenges for the ASEAN Civil Service in the 21st Century"*

การประชุมซึ่งเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า การประชุม ก.พ.อาเซียนนี้ จัดขึ้นทุก ๆ สองปี เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนในประเทศอาเซียนได้มีโอกาสมาพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด ประสบการณ์ ปัญหา หลักวิชา และวิธีปฏิบัติในการบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนของแต่ละประเทศ โดยมีการหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดประชุม ครั้งนี้เป็นครั้งที่สี่ต่อจากครั้งที่สามที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งวารสารข้าราชการได้รายงานผลการประชุมต่อท่านผู้อ่านแล้วในวารสารข้าราชการฉบับเดือนกรกฎาคม 2528

จากข้อมูลในการประชุมปรากฏว่า โดยทั่วไปนั้นข้าราชการพลเรือนในอาเซียนมีภาระหน้าที่คล้ายคลึงกัน คือการแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน และการยกระดับศีลธรรมและความเป็นอยู่

ของประชาชนให้ดีขึ้น การพิทักษ์รักษาประโยชน์และความยุติธรรม ตลอดจนการควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงแห่งชาติ ตามนโยบายและแผนงานของรัฐบาล

แม้ว่าภาระหน้าที่จะคล้ายคลึงกัน แต่สิ่งที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดคือ ผลของการบริหารงานบุคคลของทั้ง ๖ ประเทศนั้น คือ อาจแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่ม “มากกว่า” ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่ม “น้อยกว่า” ได้แก่ ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

เหตุที่แบ่งเป็น “มากกว่า” และ “น้อยกว่า” ก็เพราะอาชีพข้าราชการในกลุ่มแรกมีศักดิ์ศรีสูง ได้ค่าตอบแทนอย่างเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ มีสิ่งจูงใจและมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่แพ้อาชีพอื่นในสังคม เทียบได้กับผู้ที่ทำงานในธุรกิจชั้นนำหรือองค์การระหว่างประเทศ ยิ่งในบางประเทศเช่น บรูไน นั้น อาชีพที่ชาวบรูไนใฝ่ฝันมีเพียงสองอาชีพ คือ ราชการ หรือทำงานกับบริษัทน้ำมัน ในสิงคโปร์และมาเลเซียนั้น ข้าราชการทั้งระดับผู้น้อยและผู้ใหญ่ได้รับค่าตอบแทนใกล้เคียงกับผู้ประกอบอาชีพในธุรกิจเอกชน ราชการในประเทศกลุ่มแรกนี้จึงสามารถดึงดูดให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถไว้ในราชการอย่างต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย

สำหรับกลุ่มที่สอง คือ ประเทศน้อยกว่านั้น ปรากฏว่าคุณภาพของระบบราชการลดน้อยถอยต่ำลงไปเรื่อย ๆ เพราะมิได้มีการปรับค่าตอบแทนและให้ข้าราชการส่วนใหญ่สามารถดำรงสถานภาพที่ใกล้เคียงกับที่เคยเป็นมาอยู่เดิมได้ ค่าตอบแทนของอาชีพราชการแตกต่างกับของอาชีพชั้นนำอื่น ๆ อย่างลิบลับ ระบบราชการของประเทศในกลุ่มนี้จึงยังคงมั่งงุมมะงาหราอยู่กับการแก้ปัญหาพื้นฐาน เช่น การติราคาตำแหน่ง เรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการ เรื่องสมองไหล เรื่องความเฉื่อยชาไร้สมรรถภาพของกำลังคน เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มแรกเขาได้ขยับพ้นปัญหาเหล่านี้ไปแล้ว จึงสามารถหุ้มเทพต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงระบบราชการให้ทันสมัยอย่างน่าตื่นตะลึง เช่น การทำงานโดยระบบคอมพิวเตอร์ การเพิ่มผลผลิตโดยวิธีการต่าง ๆ ที่น่าห้าหาย รวมทั้งการให้บริการประชาชนอย่างรวดเร็ว มีคุณภาพแบบขอไปที บั๊บ ต้องการข้อมูลอะไรก็สามารถได้รับภายในเสี้ยววินาทีเท่านั้น (ไม่ใช่รอกันเป็นเดือนเป็นปีเช่นของไทยเรา)

จากการสัมมนาที่ประชุม ก.พ.อาเซียนนั้น อย่างน้อยที่สุดก็ได้เห็นแจ้งถึงสัจธรรมในการบริหารงานบุคคลภาครัฐประการหนึ่งว่า ประเทศใดไม่สามารถสรรหาและธำรงรักษาผู้ที่มีคุณภาพ

และคุณธรรมไว้ในราชการให้ต่อเนื่องได้ ประเทศนั้นย่อมจะต้องเผชิญกับความตกต่ำเสื่อมโทรมของราชการไปตามลำดับ ซึ่งเมื่อราชการเสื่อมโทรมแล้ว ส่วนเสี้ยวอื่นๆ ของประเทศก็ต้องเสื่อมตามไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ การปรับปรุงคุณภาพและคุณธรรมของกำลังคนในราชการจึงเป็นหน้าที่และเป็นประโยชน์ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

แล้วเราจะทำอย่างไรกันต่อไปดี? นี่เป็นคำถามของพวกเขาที่อยู่กลุ่มที่สอง ซึ่งก็มีคนหนึ่งกล่าวอย่างห่อเหี่ยวว่า มีปัญหาที่จะต้องแก้มากเหลือเกิน จนไม่รู้ว่าจะแก้ที่ไหนดี เหมือนกับนิทานเรื่องหนึ่งที่เล่ากันว่า ในขณะที่ไฟกำลังไหม้บ้านหลังหนึ่งอยู่นั้น ปรากฏว่าเจ้าของบ้านยังคงยืนแบบเหม่อลอยดูไฟไหม้บ้านเฉยอยู่ ซึ่งเมื่อคนข้างเคียงตะโกนว่าบ้านไฟไหม้แล้ว ทำไมไม่ทำอะไรสักอย่าง มัวเฉยอยู่ได้นั้น เจ้าของบ้านก็ตอบว่า "ก็กำลังสวดมนต์ขอให้ฝนตกอยู่นี่ไง ไม่รู้หรือ"

ก็หวังว่าเมืองไทยเราคงจะไม่เพียงแต่นั่งสวดมนต์อยู่อย่างเดียวนะคะ

ทินย

มองไปข้างหลัง

โคมยง

อันเรื่องใด ๆ กิติที่เกี่ยวข้อกับกาลเวลา โดยสมมติและบัญญัติของโลก คำว่า ข้างหน้า มักจะพาดพิงถึงอนาคต ส่วนคำว่า ข้างหลัง ก็มักจะหมายถึงอดีต ดังนั้น การที่เราตั้งชื่อเรื่องด้วยวลีที่ว่า “มองไปข้างหลัง” ก็ย่อมจะหนีไม่พ้นการพาท่านผู้อ่านย้อนกาลเวลาไปสู่เหตุการณ์ในอดีต โดยไม่รังรอให้ท่านเกิดความกังขาในใจ เราก็ขอรับชิ่งเฉยเสียเลยเถาะ เราจะพาท่านไปสัมผัสข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปฐมเหตุที่มาของการประชุมอาเซียนเพื่อการปฏิรูประบบราชการ (*ASEAN Conference on Reforms in the Civil Service*) หรือที่หลาย ๆ คนเรียกให้สั้นว่า การประชุม ก.พ. อาเซียน ซึ่งเราก็ขอใช้ด้วยอีกคน

ถ้าจะพูดไปแล้ว กำเนิดของการประชุม ก.พ. อาเซียน อาจเปรียบได้กับประโยคที่ว่า ความจริงที่มีใช้ความจริง ที่เราพูดเช่นนี้ก็เพราะว่ามันเป็นความจริงเสียยิ่งกว่าความจริง อีกทั้งยังมีหลักฐานยืนยันเป็นลายลักษณ์ว่าฟิลิปปินส์เป็นผู้เสนอให้มีการประชุมนี้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการประจำอาเซียน ในปี ๒๕๒๓ และในปี ๒๕๒๔ ฟิลิปปินส์ก็เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม

ก.พ. อาเซียน ณ กรุงมะนิลา แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น ก็ได้หมายความว่าฟิลิปปินส์เป็นต้นตำรับเจ้าความคิดเรื่องการประชุม ก.พ. อาเซียน นี้คือความจริงที่มีใช้ความจริง

แล้วใครเล่าคือบุคคลที่วางรากฐานทางความคิดเกี่ยวกับการประชุมนี้ เราให้โอกาสท่านลองทายดู *หนึ่ง..สอง..สาม* คำตอบที่ถูกต้องก็คือพี่ไทยเราเอง และพี่ไทยเรานี้มิใช่คนอื่นไกลที่ไหน ท่านคือ พันเอก จินดา ณ สงขลา อดีตเลขาธิการ ก.พ. เราขอพาท่านมองไปข้างหลังในราวปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ขณะนั้นเป็นช่วงที่สำนักงาน ก.พ.ได้รับความช่วยเหลือจาก UNDP ภายใต้โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานข้าราชการ ระยะที่ ๒ มีที่ปรึกษาชาวฟิลิปปินส์ ชื่อ *Dr. Rual De Guzman* แห่งมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ มาช่วยงานด้านการปรับปรุงสมรรถภาพข้าราชการและระบบบริหารงานบุคคล หลังจากการประชุมหารือเรื่องโครงการกับที่ปรึกษาท่านนี้แล้ว ท่านพันเอก จินดาเสนอความคิดในทำนองว่า อันที่จริงแล้วประเทศทั้งหลายในภูมิภาคอาเซียนนี้มีภูมิหลังที่คล้ายคลึงกัน มีระบบราชการที่หยิบยิมดัดแปลง

มาจากประเทศตะวันตกเหมือนกัน คนก็คล้าย ๆ กัน ดังนั้น หากหน่วยงานที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับสำนักงาน ก.พ. จะได้มีโอกาสพบปะหรือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวความคิด ตลอดจนบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ซึ่ง *Dr. De Guzman* ก็เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว และรับจะนำไปถ่ายทอดตลอดจนผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลฟิลิปปินส์ยอมรับ

ในที่สุดความคิดสร้างสรรค์ของท่านพันเอก จินดา ก็ปรากฏผลเป็นจริงขึ้น ด้วยความที่ฟิลิปปินส์มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน จึงได้รับบทผู้บุกเบิกการประชุม ก.พ. อาเซียนอย่างเป็นทางการ โดยในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๓ ที่ประชุมคณะกรรมการประจำอาเซียน ได้มีมติรับรองข้อเสนอในการจัดประชุม ก.พ. อาเซียน ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนฟิลิปปินส์กับมหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์

การประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๑ มีฟิลิปปินส์เป็นเจ้าภาพจัดขึ้น ณ กรุงมะนิลา ระหว่างวันที่ ๒๗-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ภายใต้หัวข้อการประชุมที่มีชื่อว่า *Strengthening the Civil Service for Development* มีประเทศภาคีอาเซียนเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ๕ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย (ขณะนั้นประเทศบรูไน ดารุสซาลัม ยังเป็นเพียงรัฐของมาเลเซีย) ที่ประชุมนี้ได้ตกลงกันว่า ประเทศภาคีอาเซียนจะผลัดกันรับเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม ก.พ. อาเซียน ที่จะมีขึ้นทุก ๆ ๒ ปี และยังได้

ลงนามรับรองข้อตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม ๗ ประการ คือ

๑. การจัดประชุม/สัมมนาในระดับหัวหน้าหน่วยงาน ก.พ. และข้าราชการที่เป็นนักวิชาการ ภายใน ๑๘-๒๘ เดือน นับตั้งแต่มีการประชุมครั้งแรก โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทบทวนโครงสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศภาคีอาเซียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันในเรื่องการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการ

๒. โครงการแลกเปลี่ยนข้าราชการ ระยะเวลาไม่เกิน ๓ เดือน

๓. การส่งข้าราชการไปศึกษาอบรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศภาคี

๔. การส่งข้าราชการไปดูงานในองค์การกลางบริหารงานบุคคลระหว่างประเทศภาคีในระยะสั้น

๕. การให้บริการด้านผู้เชี่ยวชาญของประเทศภาคี

๖. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

๗. การดำเนินการวิจัยร่วมกัน

พอถึงปี ๒๕๒๖ ก็ถึงกำหนดเวลาสำหรับการประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๒ ซึ่งมาเลเซียรับเป็นเจ้าภาพ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๒-๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๖ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เรื่องที่คุยกันชื่อ *Improving the Productivity of the Civil Service*

ครั้นปี ๒๕๒๘ ก็ถึงเวลาที่มีพี่ไทยเรารับเป็นเจ้าภาพ ได้ไผ่ใหญ่ในการจัดการประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๓ ได้แก่สำนักงาน ก.พ. เจ้าเก่า และจากการที่ได้รับความร่วมมืออย่าง

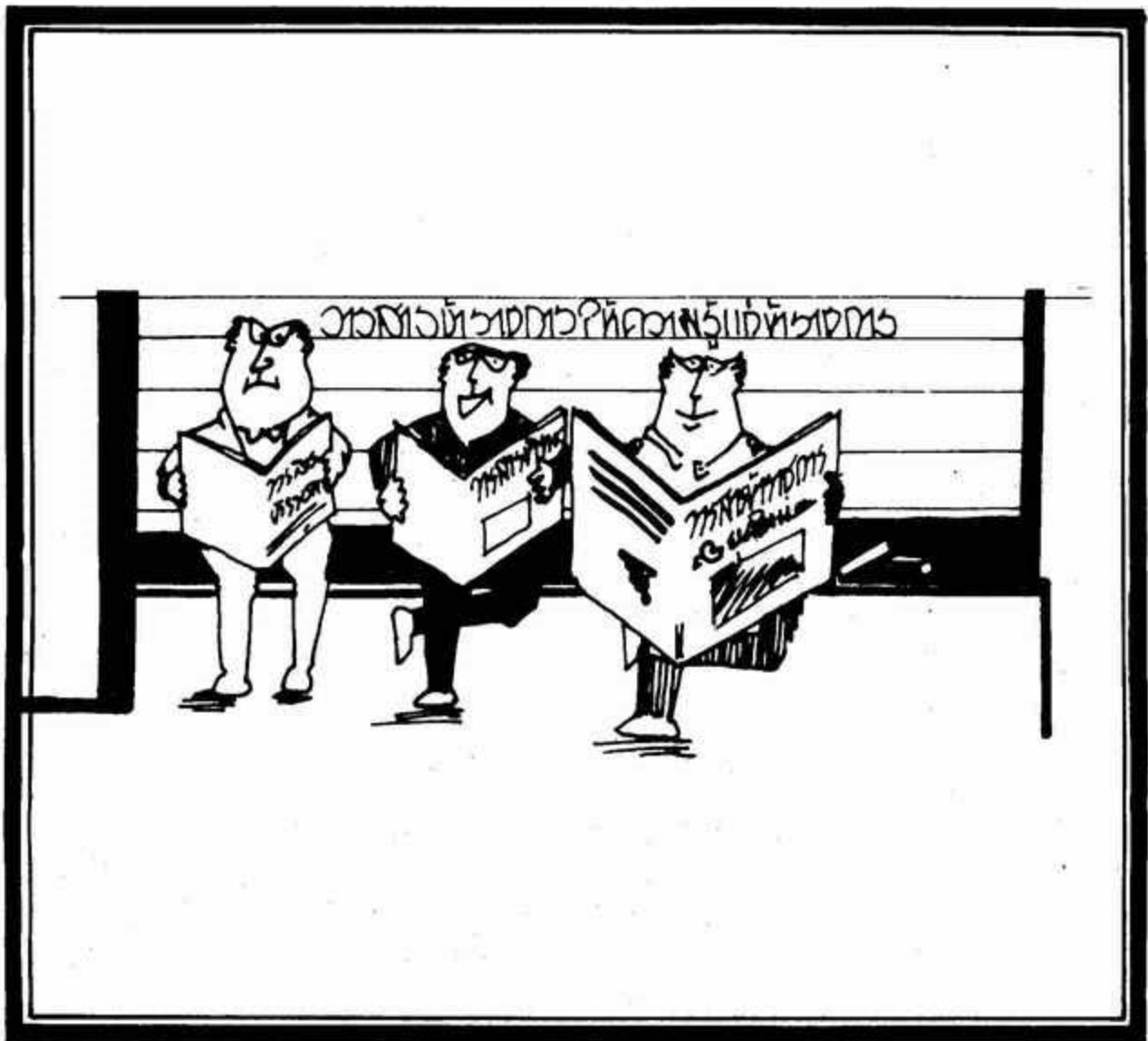

ดีเลิศจากหลายหน่วยงาน อาทิเช่น กรมอาเซียน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และกระทรวงมหาดไทย นั้นเป็นผลให้การประชุมซึ่งมีขึ้นระหว่างวันที่ ๑๓-๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๔ ที่เมืองบางกอก และเมืองพัทยา ซึ่งต่อด้วยการดูงานที่เชียงใหม่อีก ๒ วัน ภายใต้นหัวข้อเรื่อง *Trends in Civil Service Reforms in ASEAN Countries* สร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกฝ่ายไม่รู้ลืม

เกือบลืมเล่าให้ฟังไปว่า ระหว่างช่วงต่อของการประชุมแต่ละครั้งนั้น ก็ใช้ว่ากลุ่มประเทศ

ภาคีอาเซียนเขาจะหยุดนิ่งเฉย ทุกประเทศพยายามสร้างสรรค์กิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อตกลงที่มีไว้ตั้งแต่การประชุมครั้งแรก และมติของที่ประชุมในครั้งต่อ ๆ มา ซึ่งผู้ที่เป็นเจ้าภาพของการประชุมแต่ละครั้งก็จะรับภาระหนักหน่อยในช่วงต่อเนื่องกับการประชุมครั้งต่อไปในฐานะ *Interim Secretariat*

เราคิดว่า การพาท่านผู้อ่านไปทิวไรอดีตของการประชุม ก.พ. อาเซียน สมควรจบรายการได้แต่เพียงเท่านี้

รายการตามไปดู

การประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๔ ณ ประเทศสิงคโปร์

พิเศษ : เพิ่ม กอมณี*

กองบรรณาธิการได้กำชับนักหนาว่าให้เขียนเรื่องนี้ในลักษณะ “เล่าสู่กันฟัง” ตามลักษณะคล้าย ๆ กับจดหมายจากเมืองไทยของโบตัน... ทำให้ผู้เขียนคิดหนัก ทบทวนครั้งแล้วครั้งเล่าก่อนจะลงมือว่าจะเริ่มต้นจากป้ายไหนดี แล้วก็จุดป้ายสุดท้ายที่แห่งใดจึงจะเหมาะสมเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน เริ่มตั้งแต่จุดแรกที่ตั้งประเทศสิงคโปร์เห็นอะไรที่น่าสนใจเป็นพิเศษมุ่งประชุมกันที่ไหน พูดคุยกันเรื่องอะไรบ้าง สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการประชุม และมีใครบ้างที่เป็นผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้... พล็อตเรื่องแบบนี้มันสไตล์ของคำพูน บุญทวี นี่นา

ทำไมต้องเป็นสิงคโปร์? เรื่องนี้คงจะต้องทำความเข้าใจสักนิดหนึ่งว่าเป็นข้อตกลงระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน เมื่อปี ๑๙๘๐ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ว่าการประชุมอาเซียนนั้น จะมีการผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพทุก ๆ ๒ ปี ซึ่งการประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๑ จัดที่ประเทศฟิลิปปินส์ ปีค.ศ. ๑๙๘๑ ครั้งที่ ๒ ที่ประเทศมาเลเซีย ปีค.ศ. ๑๙๘๓ และครั้งที่ ๓ ที่ประเทศไทย ปีค.ศ. ๑๙๘๕ ครั้งที่ ๔ ที่ประเทศสิงคโปร์ ปีค.ศ. ๑๙๘๗ และครั้งต่อไปก็ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย ในปีค.ศ. ๑๙๘๙ สำหรับวัตถุประสงค์หลักของการประชุม ก.พ. อาเซียน คือเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการปรับปรุงระบบราชการและการบริหารของกลุ่มประเทศในอาเซียน ตลอดจนด้านการฝึกอบรมข้าราชการพลเรือน

ความประทับใจที่ไปถึงสิงคโปร์ในวันแรกคืออากาศเย็นกำลังสบาย ๆ ขณะที่บ้านเรา ร้อนระอุ เหลือบดูเห็นผังเมืองที่จัดไว้อย่างเป็นระบบสะอาดสะอ้านเป็นสัดส่วน ต้นไม้เล็กใหญ่ อันเขียวขจีตามถนนและบริเวณอาคารบ้านเรือน ขณะที่บ้านเราปลูกแล้วตัด ตัดแล้วขุด คงเหลือไว้ให้เห็นเหมือนของเข้าง่ายๆ ถนนหนทางที่ขรุขระซึ่งแม้ว่าจะเหลือไม่มากนัก แต่ก็มีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจและร่างกายอย่างมากเมื่อเดินผ่านหรือนั่งรถเมล์รู้สึกว้าให้ทั้งความรำรืนและความเยือกเย็นของจิตใจเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นทางสายอื่น ๆ ในกรุงเทพมหานคร หรือที่บ้านเรา (คนบางกลุ่ม) ถือว่าต้นไม้คือศัตรูของชาติ เจอกันไม่ได้เด็ดขาดจะต้องตัด ตัดในกรุงเทพฯ ยังไม่พอ ต้องตามไปตัดในป่าที่ทะเลถึงยอดดอย... ไม่เชื่อก็ดลองตามไปดู

การประชุมครั้งนี้สิงคโปร์ในฐานะประเทศเจ้าภาพ ได้เลือกโรงแรมชั้นเยี่ยมประเภท 'Best of the Best' เพื่อให้แขกประเทศสมาชิกได้พักและใช้เป็นสถานที่ในการประชุมด้วย ชื่อของโรงแรมนี้ทุกท่านคงคุ้นหูคือโรงแรม *Shangri-La Hotel* บริเวณกว้างขวาง มีป่าธรรมชาติจำลอง สภาพขุนเขาและน้ำตกอันงดงาม มีสนาม (ซ้อม) กอล์ฟ สนามเทนนิส สระว่ายน้ำ และแหล่งกิจกรรมดีสโก้เทคอย่างสมบูรณ์แบบเลยทีเดียว ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยกับหัวข้อการประชุมในครั้งนี้อย่างยิ่ง คือ *"Productivity Challenges for the ASEAN Civil Service in the 21st Century"* นั่นก็คือเป็นการสร้างจินตนาการมองภาพศตวรรษที่ ๒๑ ที่จะมาถึงในอนาคตอันใกล้ที่ว่าประเทศอาเซียนของเราจะสามารถหาทางเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในราชการพลเรือนได้อย่างไรภายใต้สภาวะข้อจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลายที่มีอยู่ นับว่าเป็นหัวข้อที่ท้าทายมาก ซึ่งได้จับเข้าคุยกันฉันทมิตรเป็นเวลา ๕ วันเต็ม ๆ (๒๗-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๐) มี ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ไทยอดีตเจ้าภาพ อินโดนีเซียว่าที่เจ้าภาพในอนาคต และบรูไน น้องใหม่มาแรงเศรษฐกิจน้ำมันที่แยกตัวออกเป็นรัฐอิสระจากมาเลเซีย และกระซิบเพื่อนสมาชิกประเทศว่า ศตวรรษที่ ๒๑ นี้จะเป็นศตวรรษแห่งการเริ่มต้นการพัฒนาประเทศบรูไนอย่างเป็นทางการ

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม เป็นวันแรกของการเปิดฉากการประชุม *Dr. Andrew Chew* ในฐานะเป็น *Head Civil Service* ของสิงคโปร์ได้กล่าวต้อนรับ และ *Dr. Richard Hu Tsu Tau* รัฐมนตรีกระทรวงการคลังได้ให้เกียรติมาเป็นประธานกล่าวเปิดประชุม ในคำกล่าวของท่านตอนหนึ่ง มีข้อสังเกตที่น่าสนใจมาก ซึ่งได้เน้นย้ำให้บรรดาประเทศอาเซียน โดยเฉพาะภาครัฐบาลขอให้ร่วมกันคิดหาทางในอันที่จะพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาครัฐให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด การปรับปรุงสัดส่วนจำนวนข้าราชการให้เหมาะสมสอดคล้องกับปริมาณงานนั้นเป็นสิ่งหนึ่งด้วย.... สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาท้าทายที่กลุ่มประเทศอาเซียนในภูมิภาคนี้จะต้องเผชิญในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นคำพูดที่สั้นแต่กินความลึกซึ้งมาก

หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งมีทั้งสิ้น ๓๐ ท่านจาก ๖ ประเทศ ได้เริ่มประชุมกัน โดยแต่ละประเทศจะต้องนำเสนอ *Country Paper* ของตนซึ่งได้เตรียมไว้ล่วงหน้าแล้ว เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และหาช่องทางร่วมกันในการที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในราชการพลเรือน ลองมาดู *paper* ของแต่ละประเทศว่าจะทำทนาย ไหน :

ไทยเสนอ: *“Productivity Challenge for the Thai Civil Service in the 21st Century”*

สิงคโปร์: *“Productivity Challenge for the Civil Service in the 21st Century - Singapore’s Experience”*

ฟิลิปปินส์เจ้าเก่า: *“Prospects of the Productivity in the Philippines Civil Service”*

อินโดนีเซีย: *“Productivity Challenge for the ASEAN Civil Service in the 21st Century”*

และติดตามด้วยน้องใหม่มาแรงคือ บรูไน เสนอในเรื่อง *“Productivity Challenge for Brunei Darussalam in the 21st Century”*

นอกจาก *country paper* ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การประชุมครั้งนี้ยังมีการเสนอ *project proposed* ของแต่ละประเทศเพิ่มเติมอีก *paper* หนึ่งด้วย ซึ่ง *project proposed* นี้ หากที่ประชุมเห็นชอบก็จะนำไปสู่การปฏิบัติต่อไปในอนาคต และนำผลของการดำเนินการเสนอต่อที่ประชุมครั้งต่อไป สำหรับ *project proposed* ของไทยนั้น.... ไม่ได้คุย แต่เป็นเรื่องจริงที่ทุกประเทศในที่ประชุมให้ความสนใจมาก และยกนิ้วให้ว่าเป็นการสร้างมิติใหม่ในวงราชการ (ถ้าทำได้อย่างว่า) กล่าวคือไทยเสนอเรื่อง *“Personnel Scruiting System : In Search of the Civil Servants for tomorrow”* ซึ่งเป็นโครงการวาดภาพคุณสมบัติของข้าราชการในอุดมคติในทศวรรษหน้าและระบบการคัดเลือก สิงคโปร์เสนอเรื่อง *“A Training of Trainer Manual”* มาเลเซีย *“Manpower Planning in Malaysian Public Service”* อินโดนีเซีย *“ASEAN Civil Service Management Information System”* ฟิลิปปินส์ *“Enhance Productivity through Improvement of Frontline Service”* และบรูไนนำเสนอเรื่อง *“Staff Development Strategy and Program for Development of Electrical Service, Ministry of Development, Brunei Derussalam”* อ่านดูแต่หัวข้อก็พอจะเห็นถึงความหือหาวของไทยแลนด์

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมดคือหัวเรื่องซึ่งกลุ่มประเทศอาเซียนได้หารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดระยะเวลา ๕ วัน โดยสรุปได้ว่าการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในราชการพลเรือนนั้นแต่ละประเทศได้เสนอแนวทางดังนี้ โปรดดูตารางเปรียบเทียบ

ตารางสรุปเปรียบเทียบกฤษฎีกา/มาตรการ
ที่จะนำไปสู่ประสิทธิภาพการเพิ่มผลผลิตในราชการของประเทศอาเซียนในศตวรรษที่ 21

ประเทศไทย	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศมาเลเซีย
<p>๑. จัดตั้งตรากำกับของข้าราชการพลเรือนให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม</p> <p>๑.๑. นโยบายจำกัดจำนวนอัตราการเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี</p> <p>๑.๒. การจัดทำแผนอัตราค่าจ้าง ๓ ปี</p> <p>๑.๓. การจัดทำระบบข้อมูลกำลังคนในภาครัฐและระบบการวางแผนกำลังคน</p> <p>๑.๔. การศึกษาวิจัยแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับระบบราชการพลเรือน</p> <p>๒. การปรับเปลี่ยนบทบาทของข้าราชการ</p> <p>๒.๑. จากผู้ปกครองควบคุม เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา</p> <p>๒.๒. การพัฒนากรณีศึกษา</p> <p>๓. การปรับปรุงเทคโนโลยีและวิธีการทำงานที่ทันสมัย</p> <p>๓.๑. เครื่องมือเครื่องใช้ <i>Office Automation</i></p> <p>๓.๒. เครื่องคอมพิวเตอร์</p> <p>๔. การพัฒนาเครื่องมือในการวัดประสิทธิภาพการขិត และนำระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน (<i>Performance Appraisal System</i>) มาใช้</p>	<p>๑. ประชาสัมพันธ์เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตระหว่างทีมงาน</p> <p>๑.๑. โครงการ <i>Civil Service Productivity Campaigns</i></p> <p>๑.๒. คัมภีร์งาน <i>M77s</i></p> <p>๑.๓. ลดจำนวนข้าราชการ</p> <p>๑.๔. ลดงานโดยอ้างเหตุเอกเทศในบางเรื่อง</p> <p>๒. พัฒนาด้านเทคโนโลยี</p> <p>๒.๑. โครงการ <i>The Civil Service Computerization Program</i> และตั้ง <i>The National Computer Board</i></p> <p>๒.๒. โครงการ <i>Communication Improvement in the Civil Service</i></p> <p>๒.๓. โครงการ <i>Civil Service Telephone Network System</i></p> <p>๒.๔. โครงการ <i>Telebox Services</i> รับ-ส่งจดหมายด้วยระบบคอมพิวเตอร์</p> <p>๒.๕. โครงการใช้เครื่อง <i>Facsimile Machine</i> เครื่องแปลภาษาเขียนจากเอกสาร เป็นภาษาพูดโดยผ่านโทรศัพท์</p> <p>๓. การฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพที่จำเป็นและใช้ร่วมกันได้ทุกส่วนราชการ เช่น ด้านธุรการหรือด้านพิมพ์ดีด เป็นต้น โดยเน้น <i>skills</i> หลัก</p> <p>๔. อื่นๆ</p>	<p>๑. ปรับปรุงระบบบริหารงบประมาณ (<i>Budgetary Process</i>) โดยนำระบบ <i>Program and Performance Budgeting System (PPBS)</i> มาใช้</p> <p>๒. ปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน (<i>Improving Work Process</i>)</p> <p>๓. ปรับเปลี่ยนทัศนคติการทำงาน (<i>Attitudinal Change</i>) โดยเน้นเรื่องสิทธิธรรมและธรรมาบรรณของข้าราชการ</p> <p>๔. ปรับปรุงคุณภาพด้านการให้บริการแก่ประชาชน</p> <p>๔.๑. ศึ่งศูนย์ <i>One-Stop Payment Centres</i></p> <p>๔.๒. ศึ่งศูนย์ <i>One-Stop Service Centres</i></p> <p>๔.๓. ศึ่งศูนย์ <i>One-Stop Licensing Centres</i></p> <p>๕. ปรับปรุงสภาพแวดล้อม (<i>Improvement to the work environment</i>)</p> <p>๖. การให้สิ่งจูงใจ (<i>Incentive</i>) ทั้งที่เป็นเงินและไม่เป็นเงิน</p> <p>๗. ปรับปรุงเทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสาร (<i>Information Technology</i>)</p> <p>๘. การโอนกิจการของรัฐบางอย่างให้เอกชนทำ (<i>Privatization</i>)</p> <p>๙. ศึ่งกรมการ <i>Establishment/Revitalization</i></p> <p style="text-align: right;">๑๑ <i>National Committee on Development Administration</i></p>

ประเทศสิงคโปร์		ประเทศมาเลเซีย
๓.๑	<i>Communication Service</i>	๓.๒ <i>National Committee on Data Processing</i>
๓.๒	<i>Personnel Effectiveness</i>	
๓.๓	<i>Problem Solving</i>	๓.๓ <i>National Committee for Reducing the size of the Public Service</i>
๓.๔	<i>Productivity, Quality & Work Economics</i>	
๓.๕	<i>Computer Literacy</i>	

ประเทศฟิลิปปินส์	ประเทศอินโดนีเซีย	ประเทศบรูไน
๑. ปรับปรุงระบบการให้บริการต่าง ๆ	๑. ปรับปรุงระบบการสรรหาและการคัดเลือกคนเข้ารับราชการ	๑. การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ (<i>Human Resource Development</i>)
๒. ปรับโครงสร้างและขนาดของภาคราชการให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม (<i>Optimizing The Structure and size of the bureaucracy</i>)	๒. ปรับปรุงเรื่องเงินเดือนและค่าตอบแทน	๒. การบริหารด้านทรัพยากรมนุษย์ (<i>Human Resource Management</i>)
๒.๑ รวมหน่วยงานที่มีหน้าที่คล้ายกันเข้าด้วยกัน	๓. ปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิการลาประเภทต่าง ๆ	๓. การพัฒนาเทคโนโลยีการทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ และระบบคอมพิวเตอร์ (<i>Mechanization, Automation and Computerization</i>)
๒.๒ ยุบหน่วยงานที่หมดหน้าที่แล้ว	๔. ปรับปรุงเรื่องการเลื่อนระดับตำแหน่งในราชการ	
๓. ลดจำนวนข้าราชการและเกษียณกำลังคน	๔. ส่งเสริมด้านการศึกษา และพัฒนาฝึกอบรมข้าราชการ	
๔. ปรับปรุงระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๖. ปรับปรุงเรื่องเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ	
๕. ปรับปรุงด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน โดยเน้นการเพิ่มในรูปค่าครองชีพและ <i>Social Security</i>	๗. การนำเครื่องมือช่วยปฏิบัติงานที่ทันสมัย และเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ (<i>Office Automation and Computerization</i>)	
๖. การโอนกิจการบางอย่างให้เอกชนทำ (<i>Privatization</i>)	๘. พัฒนาด้านระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร (<i>Management Information System</i>)	
๗. นำระบบ <i>QCC</i> มาใช้		
๘. ปรับปรุงสิ่งจูงใจทั้งที่เป็นเงินและไม่เป็นเงิน		
๙. นำระบบการประเมินผลกรปฏิบัติงานมาใช้ (<i>Performance Appraisal System</i>)		

อย่างไรก็ตาม การประชุม ก.พ. อาเซียนครั้งนี้พอสรุปสาระสำคัญใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

ก. ระบบราชการพลเรือน : ประเทศในกลุ่มอาเซียนได้เห็นพ้องต้องกันว่าควรจะได้มีการปฏิรูปโครงสร้างในราชการพลเรือน ทั้งในแง่องค์การและจำนวนข้าราชการให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจหรือปริมาณงานที่รับผิดชอบ การโอนกิจการของรัฐบางอย่างให้เอกชนทำ (*Privatization*) เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อลดภาระของทางราชการ และเป็นการสอดคล้องกับแนวความคิด *Productivity* คือทำงานให้ได้ผลมากที่สุดทั้งปริมาณและคุณภาพภายใต้การใช้จ่ายการผลิตให้ประหยัดที่สุด

ข. การบริหารและการจัดการ : ควรมีการเข้มงวดในเรื่องการสรรหาและการพัฒนาข้าราชการในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบริหาร กลุ่มประเทศอาเซียนเห็นว่าควรจะได้ศึกษาร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกและกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมของนักบริหารในศตวรรษที่ ๒๑ ว่าควรจะเป็นอย่างไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง การปรับปรุงขั้นตอนและวิธีการทำงานของทางราชการพลเรือนควรให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก ควรให้ความสำคัญในเรื่องการทำงานแบบเป็นทีมซึ่งเรื่องนี้ประเทศต่าง ๆ ได้พยายามนำแนวคิดของระบบ *QCC* มาปรับใช้

ค. เครื่องมือและอุปกรณ์ทันสมัยในการปฏิบัติราชการ : ประเทศต่าง ๆ พยายามที่จะพัฒนาเทคโนโลยีและวิธีการปฏิบัติงานของตนให้ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ นำเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยและเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในหน่วยงาน (*Office Automation and Computerization*) อย่างไรก็ดี ในเรื่องนี้ที่ประชุมได้ให้ข้อสังเกตว่า สำหรับประเทศที่มีพลเมืองมากและเป็นประเทศเกษตรกรรมอาจจะเพิ่มความรุนแรงเรื่องปัญหาการว่างงานได้ ดังนั้นแต่ละประเทศควรพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ด้วย

นอกจากสาระสำคัญดังกล่าวเกี่ยวกับโครงการเฉพาะด้าน (*project proposed*) ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหัวข้อการประชุมเพื่อที่จะได้หารือตกลงร่วมกันต่อไปในอนาคตในการที่จะพัฒนาระบบหรือวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีลักษณะเป็นกลาง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนหรือใช้ร่วมกันได้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารงานบุคคลอาเซียน (*ASEAN Personnel Information System*) พัฒนาคู่มือการฝึกอบรม (*Training Manual*) รูปแบบการคัดเลือกและคุณสมบัติของข้าราชการที่ควรจะเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นต้น ซึ่งเรื่องเหล่านี้จะนำประชุมหารือกันในรายละเอียดให้มีลักษณะเป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจังกครั้งหนึ่งในการประชุม ก.พ. อาเซียน ครั้งที่ ๕ ที่จะมีการขึ้นในปี ๑๙๘๙ (๒๕๓๒) ณ ประเทศอินโดนีเซีย

ตบท้ายรายการตามไปดูที่จะเล่าสู่ท่านฟังก็คือ คณะผู้แทนไทยที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี ตามที่ตกลงไว้ในหน้าแรกมีทั้งสิ้น ๖ ท่าน นำโดย ท่านเลขาธิการ ก.พ. นายสำราญ ถาวรายุคม์ และคณะอีก ๕ ท่าน ได้แก่ นางทิพาวัต เมฆสุวรรณ ผู้อำนวยการกองวิชาการ นายธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน นางเมทินี พงษ์เวช หัวหน้าฝ่าย โครงการพัฒนาการบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน นางนวลพรรณ มหาคุณ เลขานุการ เอกประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ ประเทศสิงคโปร์ และโหนท้ายขบวนรถด่วนในรายการ ตามไปดูเที่ยวนี้คือ นายเพิ่ม กอมณี อดีตนักเขียนรุ่นเก่าที่เกือบคว้ารางวัลซีไรท์รุ่นแรกใจละครับ... สวัสดิ์ คงอีกนานกว่าจะได้พบกันใหม่....

หน้าที่ก็คือ ธรรมะ ธรรมะ ก็คือ หน้าที่ เพราะธรรมะนี้ หมายถึง หน้าที่ด้วย เราทำหน้าที่ใด ๆ อยู่ก็เรียกว่า เราประพฤติธรรมอยู่ในหน้าที่นั้น ๆ

ข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ตามหน้าที่ก็เรียกว่า เป็นผู้ประพฤติธรรม หรือคนค้าขายกำลังขายของแก่คนที่เข้ามาซื้อก็เรียกว่าเขาประพฤติธรรมอยู่ แต่หน้าที่นั้นต้องเป็นหน้าที่การงานที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ทุกคนต้องปฏิบัติธรรมะด้วยกันทั้งนั้น ถ้าไม่ประพฤติธรรมก็จะไม่มีอะไรจะกิน ไม่มีอะไรใช้ ชีวิตจะไม่มีค่า ไม่มีราคา แต่พอเราประพฤติธรรมะสิ่งทั้งหลายก็จะเกิดขึ้นแก่เรา เช่น เราหว่านพืชเราก็ได้กินผลมัน เราทำอย่างใดเราก็ได้อย่างนั้นจึงต้องเพียรทำความดี ละความชั่วเพื่อที่จะได้ผลที่ดี

การปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เราจะต้องปฏิบัติ นั้น ก็คือ การปฏิบัติธรรมะ การปฏิบัติธรรม คือ การทำงานในหน้าที่นั้น ๆ ให้ดีที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับ ผลิตภาพ

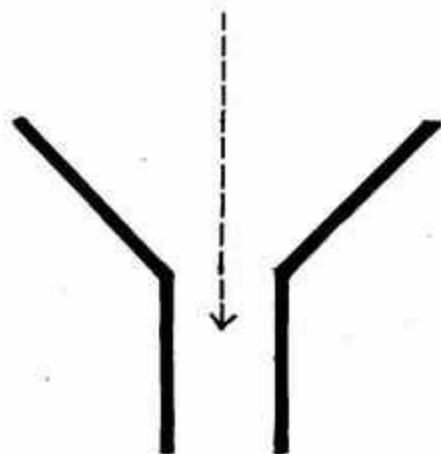
(PRODUCTIVITY)

แปลโดย จูโรเฉลิม บุญไทย

แปลจาก *Atlas of Management Thinking*

โดย *Edward De Bono*

ผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ ประสิทธิภาพ (efficiency)

หมายถึง การกระทำที่ได้ผลตอบแทนสูงสุด โดยใช้ความพยายามน้อยที่สุด นั่นคือ มองในแง่สัดส่วนของ ปัจจัยนำเข้า (input) กับ ผลได้ (output) ถ้าผลได้คงที่ ประสิทธิภาพ จะหมายถึง การลดต้นทุนในการผลิตผลได้นั้น ๆ ซึ่งเมื่อมองเผิน ๆ ดูเหมือนจะเป็นการเริ่มต้นที่ดี แต่เมื่อมองให้ลึกลงไป ที่ว่า จะดีนั้น ดีจริงหรือ

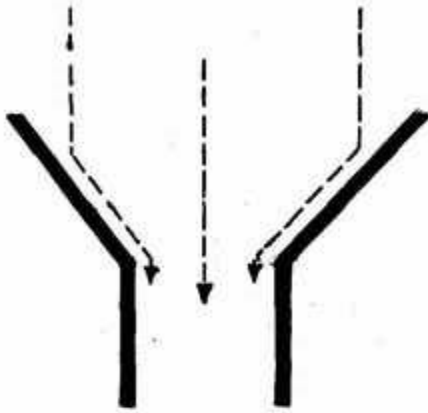
เมื่อได้ส่วนแบ่งในตลาดรถยนต์เต็มที่ บริษัทผลิตรถยนต์ในยุโรป พยายามลดต้นทุนต่อหน่วยด้วยการประดับประดาสิ่งอำนวยความสะดวกให้น้อยที่สุดในขณะที่รถญี่ปุ่น...เพียบ หรือ

หากจะซื้อเครื่องจักรใหม่ ลงทุนหลายล้าน ต้นทุนต่อหน่วยสูงขึ้นแน่ ๆ อย่างดีกว่า ใช้เครื่องจักรเก่าไปก่อน ยังพอใช้ได้อยู่ ต้นทุนต่อหน่วยไม่เพิ่ม

ประสิทธิภาพ อาจะหมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาปัจจุบัน ซึ่งประสิทธิภาพในปัจจุบัน ก็ไม่ได้หมายความถึง ประสิทธิภาพในอนาคตเสมอไป และในทางกลับกัน การไร้ประสิทธิภาพในวันนี้ อาจหมายถึง การมีประสิทธิภาพในอนาคต

นี่คือสิ่งที่จะต้องตัดสินใจ

ประสิทธิภาพในวันนี้ หรือประสิทธิภาพในอนาคต

ผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ ประสิทธิภาพ (effectiveness)

ซึ่งหมายความแตกต่างไปจาก ประสิทธิภาพ

ความหมายของประสิทธิผล คือ ได้มีการตัดสินใจว่า จะต้องทำสิ่งใด
สิ่งหนึ่ง และจะต้องทำอย่างไรได้ผลดีที่สุด

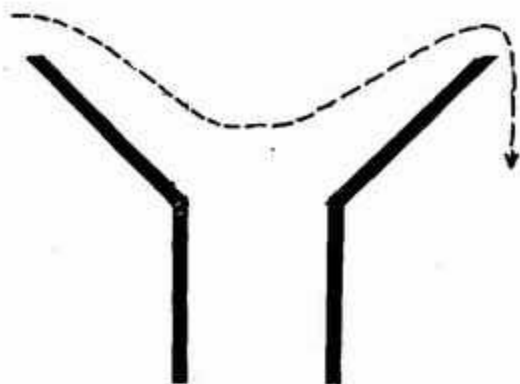
จะมีการใช้ทรัพยากรที่มีทั้งหมด ซึ่งในความหมายของประสิทธิภาพ จะ
เห็นว่าเป็นการใช้ความพยายามมากเกินไป

แทนที่จะจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ซึ่งคือความหมายของ
ประสิทธิภาพ) กลับจะมีรายการสิ่งที่จะต้องทำ หรือ ผลได้ที่ต้องการ เรียงตาม
ลำดับความสำคัญ

ทรัพยากรจะถูกใช้อย่างเต็มที่ในการกระทำแต่ละรายการ เริ่มจากที่สำคัญ
สูงสุด เรื่อยลงมาจนกระทั่งทรัพยากรหมดลงจึงหยุด แม้ว่าจะยังมีสิ่งที่จะต้องทำ
หรือ ผลได้ที่ต้องการเหลือในรายการ

ในทางปฏิบัติ ประสิทธิภาพ จะบ่งชี้ถึงระดับของประสิทธิภาพ

สิ่งสำคัญ คือ ประสิทธิภาพแตกต่างจากประสิทธิภาพ ตั้งแต่จุดเริ่มแรก
คือ เมื่อมีอะไรจะต้องทำ แทนที่ในใจจะคิดถึงสัดส่วนระหว่างต้นทุนและผลได้
กลับมีการตัดสินใจว่า จะต้องทำมันให้ดีที่สุด นั่นคือจะคิดถึงผลได้ มากกว่า
ต้นทุน จะถามตัวเองว่า “ผลที่ได้จะเป็นอย่างไร” มากกว่าที่จะถามว่า “ต้นทุน
ต่ำสุด หรือ ความพยายามน้อยที่สุดที่จะต้องใช้คือเท่าไร”

ผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ การสูญเสีย (waste)

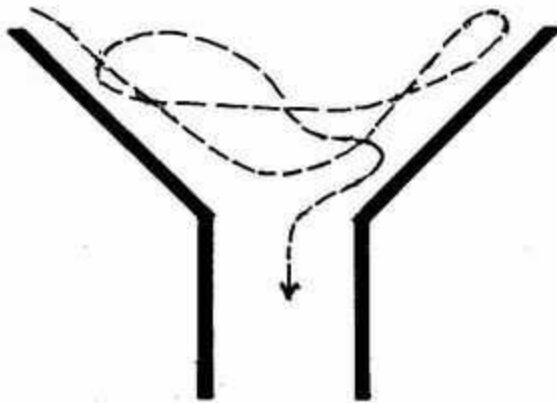
จากภาพแสดงตัวอย่างที่ชัดเจนของการสูญเสีย ลูกศรไปตกนอกทางโดยสิ้นเชิง ในกรณีนี้ เส้นทาง (รูปกรวย) ซึ่งควรจะเป็นตัวกำกับให้ความพยายามดำเนินไปในทางที่ถูก แต่ทำไมไม่สำเร็จ เส้นทาง (รูปกรวย) เปรียบเหมือนโครงสร้าง (structure) เมื่อโครงสร้างไม่แข็งแรง ก็ยากที่จะกำกับให้ความพยายามเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

โครงสร้างอาจเป็นตัวเป็นตน เช่น เครื่องจักร

โครงสร้างอาจหมายถึงองค์การในแง่การเป็นผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

โครงสร้างอาจหมายถึงจิตใจในแง่สำนึกของกลุ่ม หรือ จุดมุ่งหมายทางการเมือง

เราควรจัดโครงสร้างในลักษณะที่ทำให้พฤติกรรมปกติกลายเป็นพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลสูง หรือ ควรจะจัดโครงสร้างที่ต้องการพฤติกรรมพิเศษ เราจะเลี้ยงไก่โดยธรรมชาติแล้วคอยเก็บไข่เท่าที่จะได้ หรือจะจับไก่เข้าแบตเตอรี่เพื่อให้ได้ไข่มากขึ้น

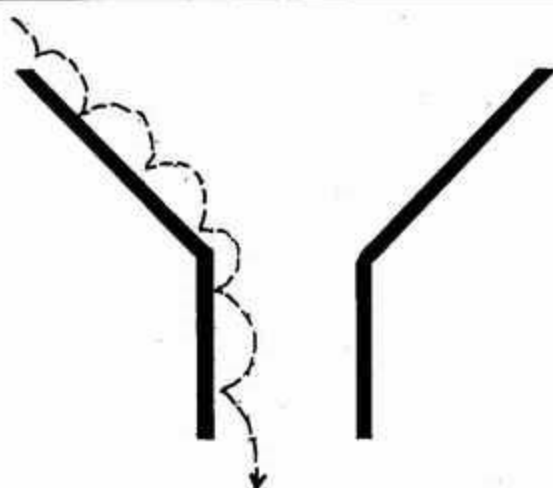
ผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ ความสับสน ไม่มีทิศทาง (*flurry*)

ความพยายามเป็นจำนวนมาก เป็นไปอย่างสะเปะสะปะ ดังดูได้จาก ภาพไม่ขาดแคลนแรง และก็ไม่มีผลสัมฤทธิ์ที่เห็นชัด ๆ แต่หากเปรียบเทียบกับภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะเห็นว่าทั้ง ๒ อันไม่มีกิจกรรมที่น่าพอใจที่ไม่เป็นประโยชน์มากมายเช่นนี้ ดูแล้วจะเห็นว่า แรงที่ออกนั้นเป็นไปอย่างไม่มีทิศทาง ความกระตือรือร้นที่ไม่มีทิศทางที่แน่นอนไม่ใช่ประสิทธิภาพ แรงจูงใจโดยตัวของมันเองอาจจะไม่เพียงพอ

มีบริษัทแห่งหนึ่งที่คนทำงานได้รับแรงจูงใจมากจนกระทั่งลาออกไปมากมาย เนื่องจากพบว่าการดำเนินงานของบริษัทซึ่งเป็นมาอยู่แต่เดิมนั้น บัดนี้ เชื่องช้าเกินไป และพวกเขาทนไม่ได้เสียแล้ว

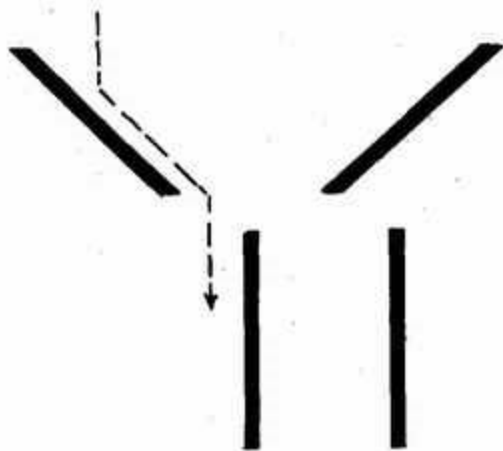
การมีกิจกรรม ต่างกับ การมีประสิทธิผล ผู้ที่ทำงานรวดเร็ว จะมีเวลาทำอะไรซ้ำ ๆ ได้มากกว่าผู้ที่ทำงานช้า เด็ก ๆ ที่ไม่ยอมอยู่นิ่ง ๆ มีกำลังมาก แต่เป็นการยากที่จะให้เขาทำตามที่เราบอก

ผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ รายละเอียด (detail)

มีคนบางคนอยู่ในโลกที่เต็มไปด้วยรายละเอียด ในขณะที่บางคนจะรู้เห็นอะไรแต่เพียงกว้าง ๆ ผิวเผิน จากภาพจะเห็นวิถีทางของรายละเอียดอันสุดจะทานทน ในทุก ๆ ขั้นตอนจะต้องมีการกลับไปตรวจสอบกับผนัง (ซึ่งเปรียบได้กับโครงสร้าง) ว่าทุก ๆ อย่างถูกต้องดีหรือไม่ ซึ่งทำให้ขั้นตอนเย็นเยื่อ การดำเนินงานดูไม่ต่อเนื่อง ปะติดปะต่อเรื่องราวลำบาก เหมือนเปิดประตูห้องมองเข้าไป เห็นเงาตะคุ่ม ๆ เป็นหย่อม ๆ จะเดินไปอีกด้านหนึ่งของห้องก็ต้องค่อย ๆ คลำ ๆ ทางไป เมื่อไรที่เจอเงาตะคุ่ม ๆ ก็ต้องคอยเดา ๆ ว่านี่โต๊ะ นี่ตู้ นี่ถังขยะ ก็นี่แหละที่เปรียบได้กับ ระบบใหญ่ ๆ ที่เรียก *bureaucracy* ที่แทนที่จะมีขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ กลับต้องมาวุ่นวายอยู่กับขั้นตอนของ *bureaucracy* จนไม่ต้องทำมาหากินอะไรกัน มันก็ไม่ได้มีความสูญเปล่าที่เห็นชัด ๆ แล้วมันก็ไม่ได้มีความยุ่งเหยิงสับสน แต่มันเสียเวลา ซ้ำมาก

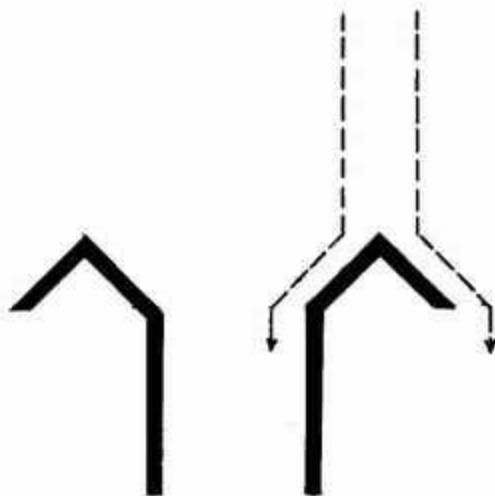
ผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ โครงสร้างที่ผิดพลาด (*structural fault*)
รูปกรวยไม่ต่อกัน โครงสร้างที่ผิดพลาดนี้เห็นได้ง่าย ๆ ชัดเจน ง่ายต่อ
การชี้จุดผิด และง่ายต่อการแก้ไข

ในทางปฏิบัติ มีโครงสร้างมากมายที่ต่อกันไม่สนิท เนื่องจากมักจะเป็น
การต่อเติมจากส่วนเล็ก ไม่ใช่เป็นการวางแผนส่วนรวมก่อนแล้วสร้างขึ้น

จากภาพแรงหรือการกระทำบางอัน ก็เป็นไปตามโครงสร้างที่ถูกต้อง
ลักษณะเช่นนี้จะหาที่ผิดยากกว่าการที่โครงสร้างผิดทั้งหมด และผลออกมาผิด
ทั้งหมด

บางครั้งคนมักกล่าวว่า โครงสร้างไม่ผิดหรอก ดีอยู่แล้ว คนซิผิด ซึ่งบางที
คำกล่าวนี้ก็ไม่ถูกต้องนัก ควรจะต้องมีการทบทวนโครงสร้างบ้าง และการแก้ไข
โครงสร้างโดยการดูทีละส่วนนั้นอาจไม่ได้ผล เพราะโครงสร้างในแต่ละส่วนอาจ
ถูกต้องอยู่แล้ว แต่การเชื่อมต่อกันต่างหากที่มีปัญหา จะต้องดูภาพรวมทั้งหมด

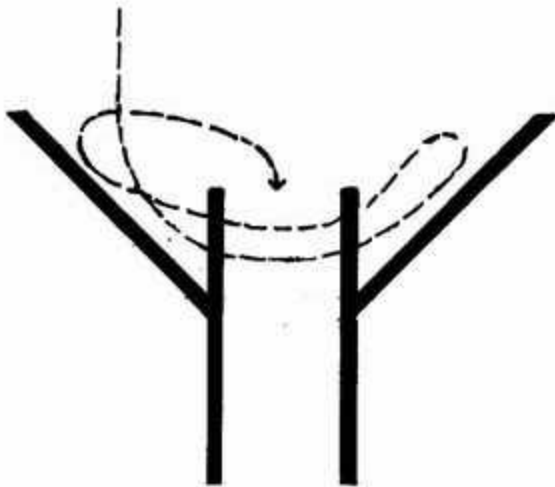

ผลิตภาพ
(PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ ความไม่ยืดหยุ่น (*no flexibility*)

รูปกรวยทรงแปลก ๆ นี้ใช้ได้ดี ถ้าหากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปในรูปเฉพาะเช่นนี้
รูปที่ผิดแผกไปจากธรรมดาก็ไม่เสียหายอะไร เพราะยังใช้การได้อยู่ แต่ถ้าหาก
ผลที่เกิดเปลี่ยนรูปไป อาจเป็นผลมาจากการที่คนในบริษัทเคยได้รับแรงจูงใจที่ดี
อยู่ ๆ แรงจูงใจลดต่ำลง โอกาสที่โครงสร้างจะยังคงรองรับผลได้ให้อยู่ในช่องทาง
มีน้อย เพราะโครงสร้างมีเนื้อที่รองรับแคบ ดังนั้นโครงสร้างควรจะต้องมีความ
ยืดหยุ่น ยืดหยุ่นในที่นี้ไม่ได้หมายความว่ามีการเปลี่ยนโครงสร้างให้รับกับผลได้
หากแต่หมายถึงการจัดโครงสร้างให้มีช่องรองรับ กว้างพอที่จะรองรับผลได้รูปร่าง
ต่าง ๆ กันได้

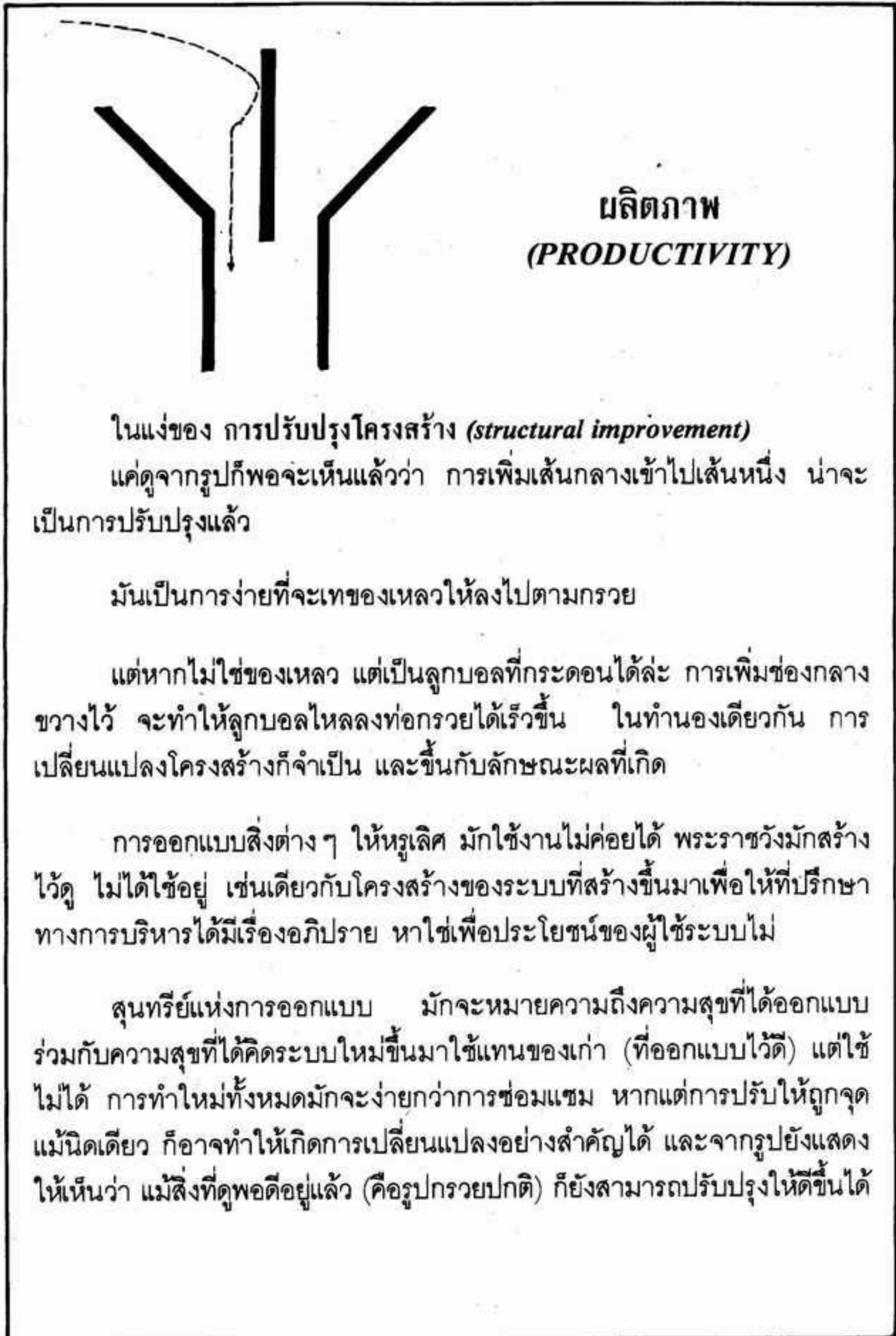

ผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ ความยาก (*difficult*)

สิ่งต่าง ๆ ควรจะง่ายได้แค่ไหน จะต้องใช้ความพยายามเท่าไร เพื่อทำงานให้สำเร็จ กรวยในรูปที่จริงก็ใช้ได้อยู่ แต่จะเห็นว่าใช้ยากกว่ารูปกรวยปกติดังเช่นในประสิทธิภาพ

แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าอะไรยาก ถ้าเราดูเฉพาะผลได้ เราจะไม่มีความรู้เลย เพราะตราบใดที่เราใส่แรงมากพอ ระบบก็จะทำงานและให้ผลออกมา เหมือนกับที่หัวลูกศรก็ลงถูกที่ในที่สุด แต่อะไรจะเกิดขึ้นถ้าคนขี้เกียจ หรือง่วงนอน แรงแน้อยลง ผลได้จะเกิดขึ้นตามที่ต้องการไหม ก็ไม่มีใครสนใจจะศึกษาในรายละเอียด หรือบางทีมันอาจจะยากเกินไปที่จะศึกษาว่า โครงสร้างที่เป็นอยู่มันทำให้เราต้องทำงานยากเกินความจำเป็นหรือไม่

ผลิตภาพ
(PRODUCTIVITY)

ในแง่ของ การปรับปรุงโครงสร้าง (*structural improvement*)
แค่ดูจากรูปก็พอจะเห็นแล้วว่า การเพิ่มเส้นกลางเข้าไปเส้นหนึ่ง น่าจะ
เป็นการปรับปรุงแล้ว

มันเป็นการง่ายที่จะเทของเหลวให้ลงไปตามกรวย

แต่หากไม่ใช่ของเหลว แต่เป็นลูกบอลที่กระดอนได้ล่ะ การเพิ่มช่องกลาง
ขวางไว้ จะทำให้ลูกบอลไหลลงที่กรวยได้เร็วขึ้น ในทำนองเดียวกัน การ
เปลี่ยนแปลงโครงสร้างก็จำเป็น และขึ้นกับลักษณะผลที่เกิด

การออกแบบสิ่งต่าง ๆ ให้หูละเอียด มักใช้งานไม่ค่อยได้ พระราชวังมักสร้าง
ไว้ดู ไม่ได้ใช้อยู่ เช่นเดียวกับโครงสร้างของระบบที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อที่ปรึกษา
ทางการบริหารได้มีเรื่องอภิปราย หาใช้เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ระบบไม่

สุนทรียแห่งการออกแบบ มักจะหมายถึงความถึงความสุขที่ได้ออกแบบ
ร่วมกับความสุขที่ได้คิดระบบใหม่ขึ้นมาใช้แทนของเก่า (ที่ออกแบบไว้ดี) แต่ใช้
ไม่ได้ การทำใหม่ทั้งหมดมักจะง่ายกว่าการซ่อมแซม หากแต่การปรับให้ถูกต้อง
แม้นิดเดียว ก็อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญได้ และจากรูปยังแสดง
ให้เห็นว่า แม้สิ่งที่ดูพอดีอยู่แล้ว (คือรูปกรวยปกติ) ก็ยังสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

การวัดความถนัดตามแนวทฤษฎี

ของ Thurstone

ปรีญา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

ในปี ๑๙๓๓ Thurstone ได้วิเคราะห์สมรรถภาพทางสมองขั้นพื้นฐานของมนุษย์ไว้ว่าประกอบ ด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ๗ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. ความสามารถทางด้านภาษา (Verbal Factor)
๒. ความสามารถทางด้านจำนวน (Number Factor)
๓. ความสามารถทางด้านเหตุผล (Reasoning Factor)
๔. ความสามารถทางด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ (Word Fluency Factor)
๕. ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Factor)
๖. ความสามารถทางด้านการสังเกตรับรู้ (Perceptual Factor)
๗. ความสามารถทางด้านความจำ (Memory Factor)

ซึ่งความสามารถด้านต่าง ๆ ที่ว่านี้ก็คือ ความถนัดที่มีอยู่ในตัวคน ๆ หนึ่งนั่นเอง ซึ่งก็แล้วแต่ว่าผู้ใด จะมีความถนัดหรือความสามารถด้านใดเด่นด้อยกว่ากัน นักจิตผลสนใจการวัดความถนัดมากกว่าการ วัดสติปัญญา เพราะการวัดสติปัญญาจะทำให้เราทราบว่าบุคคลนั้นมีขีดความสามารถรวมของสมองว่า อยู่ในระดับสูง-ต่ำ เพียงไรเท่านั้นเอง แต่การวัดความถนัดจะทำให้ทราบถึงสมรรถภาพสมองเบ็ดเสร็จ แต่ละด้าน ซึ่งเป็นสมรรถภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิดผสมผสานกับความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดที่ แต่ละคนได้สะสมไว้ตั้งแต่อดีตมาจนปัจจุบันว่าจะมีคุณภาพต่อการเรียนรู้ การคิด การแก้ปัญหาได้ดี มากน้อยเพียงไร ความปรารถนาในการวัดความถนัดนี้สืบเนื่องมาจากคติทางการศึกษาแนวใหม่ที่ว่า มนุษย์ทุกคนย่อมมีระดับความถนัดแจกแจกเป็นเด่น ด้อย ในแต่ละด้านประจำตัวอยู่เสมอไม่ว่าทางใดก็ ทางหนึ่ง ดังนั้นถ้าเราสามารถทราบถึงความถนัดของแต่ละคนได้ ก็อาจนำความรู้นั้นไปเป็นข้อมูล ในการตัดสินใจ กระทำหรือละเว้นการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความถนัด ของเขาได้

เนื่องจากความถนัดมีความสำคัญดังกล่าวนี้ จึงได้มีความพยายามที่จะสร้างแบบทดสอบ เพื่อวัดความถนัดในแต่ละด้าน

๑. ความสามารถทางด้านภาษา เป็นการวัดความสามารถในการรู้ความหมายของคำ หรือศัพท์ต่าง ๆ สามารถจับใจความของเรื่องราว การพูด คำสนทนาได้อย่างดี รวมทั้งสามารถอ่าน จับใจความ แปลความ ตีความและวิเคราะห์ความสำคัญของข้อความ ความสามารถด้านภาษานี้มีผล ต่อการเรียนและการประกอบอาชีพแทบทุกประเภท เพราะต้องใช้สื่อความหมายตลอดเวลา คนที่มีความสามารถด้านนี้สูงเหมาะที่จะประกอบอาชีพทางครู นักกฎหมาย นักภาษาศาสตร์ นักวิจารณ์ และผู้ที่มีหน้าที่สรุปรายงานต่าง ๆ เช่นรายงานการประชุม รายงานทางวิชาการ เป็นต้น

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความถนัดทางภาษา

แบบให้หาสิ่งตรงข้ามกับที่กำหนด สิ่งที่กำหนดอาจเป็นคำ วลี หรือประโยคก็ได้ เช่น

๑. ปักดิ่ง

ก. วิ่งฉิว

ข. พุ่งโด่ง

ค. พุ่งปราด

ง. ตกวบ

๒. เขาเป็นคนที่น่าฟัง

ก. น่าคบ

ข. น่ารำคาญ

ค. ไม่น่าสนใจ

ง. น่าเกลียด

แบบให้หาคำที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องในรูปของหน้าที่ ประโยชน์ หรือลักษณะ เช่น

๑. บ่ม

ก. ข้าว

ข. ปลา

ค. ผัก

ง. ผลไม้

จ. น้ำตาล

๒. งาม

ก. ทึบ

ข. หนา

ค. แน่น

ง. หนัก

จ. ใหญ่

แบบวัดความเข้าใจจากข้อความ จะกำหนดข้อความอาจเป็นบทความธรรมดา หรือบทสนทนา มาให้ แล้วถามคำถามจากข้อความนั้น ๆ

๒. ความสามารถทางด้านจำนวน เป็นการวัดความสามารถในการคิดคำนวณหาความสัมพันธ์ของจำนวนและปริมาณ จุดมุ่งหมายของการวัดความสามารถด้านนี้ เพื่อตรวจสอบดูว่าผู้ตอบมีความคิดรวบยอด (Concept) ทางคณิตศาสตร์เพียงใด ผู้ที่มีความสามารถด้านนี้สูงเหมาะที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการคำนวณ หรือสาขาวิชาชีพที่ต้องใช้คณิตศาสตร์ เช่น นักสถิติ นักบัญชี พนักงานการเงิน นักวิทยาศาสตร์

ตัวอย่าง แบบทดสอบวัดความถนัดทางคำนวณ

แบบเรียงลำดับจำนวน (Number Series) เป็นแบบที่ให้คันทหาระบบของตัวเลขที่เรียงกันไว้ ตัวข้อสอบอาจให้หาเลขตัวต่อไป หรือหาตัวเลขที่เว้นไว้ เช่น

ข้อ ๑	๑ ๓ ๕ ๗ ๙...?...	
	ก. ๘	ข. ๑๐
	ค. ๑๑	ง. ๑๓
ข้อ ๒	$\frac{๓}{๒}$ ๓ ๙ ๓๖...?...	
	ก. ๑๘๐	ข. ๗๒๐
	ค. ๙๐๐	ง. ๑๐๘๐

แบบโจทย์คณิตศาสตร์ (Mathematic problems) เป็นการแก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์ทั่ว ๆ ไป เช่น

น้ำเกลือ ๖ ลิตร ซึ่งมีความเข้มข้น ๔% ถ้าทำให้ระเหย เป็นน้ำไปเสีย ๑ ลิตร ดังนั้นเกลือที่เหลือจะมีความเข้มข้นกี่เปอร์เซ็นต์

ก. $\frac{๓}{๓}$	ข. ๔
ค. $\frac{๔}{๕}$	ง. ๕

แบบการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง โจทย์จะกำหนดข้อมูลที่เป็นตารางหรือกราฟ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจ หรือการเมืองแล้วตอบคำถามที่ตามมาจากข้อมูลที่กำหนดให้

๓. ความสามารถทางด้านเหตุผล เป็นความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาณเพื่อการวินิจฉัยและลงสรุปอย่างถูกต้อง ความสามารถด้านเหตุผล เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สุดที่ต้องการของบุคคลทุกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความถนัดทางด้านเหตุผล
แบบอุปมาอุปไมย เช่น

๑. ลบ : บวก :: ทุกข์ :
  - ก. โศก
  - ข. สุข
  - ค. โรค
  - ง. จน
๒. เชียงใหม่ : กรุงเทพฯ :: บาเกียว :
  - ก. โตเกียว
  - ข. ลูซอน
  - ค. ภูเก็ต
  - ง. มะนิลา

แบบสรุปความ ให้หาข้อสรุปจากข้อความ ข้อมูล ข่าวสารที่กำหนดให้ โดยไม่นำข้อมูล
ข่าวสารจากที่อื่น จากที่รู้มาก่อน มาร่วมสรุป เช่น

๑. ดำขาวกว่าแดง แดงขาวกว่าขาว ขาวดำกว่าดำง ใครดำที่สุด
  - ก. ดำ
  - ข. แดง
  - ค. ขาว
  - ง. ดำ
  - จ. สรุปไม่ได้
๒. ถนน ก. ขนานกับถนน ข. และถนน ค. แต่ตั้งฉากกับถนน ง. และ จ. ฉะนั้น
  - ก. ถนน ข. ตั้งฉากกับถนน ง.
  - ข. ถนน จ. ขนานกับถนน ค.
  - ค. ถนน ก. ขนานกับถนน ง.
  - ง. ถนน ค. ตั้งฉากกับถนน ข.
  - จ. ยังสรุปไม่ได้

แบบจัดเข้าพวก เป็นแบบที่กำหนด คำมาให้กลุ่มหนึ่งแล้วให้หาคำที่ให้ไว้เป็นตัวเลือกอีก
หนึ่งคำมาเข้าพวกกับที่กำหนดให้ เช่น

๑. ระนาด ซ้อง กลอง .....
  - ก. ซอ
  - ข. เป็
  - ค. ซลู่

- ง. จิ้ง
 จ. แตร
 ๒. ดิ่ง สาว ชัก .....
 ก. ผลัด
 ข. จุด
 ค. มัด
 ง. น้ำ
 จ. กระแทก

๔. ความสามารถทางด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ เป็นการวัดความสามารถในการแสดงออกในด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ ในการพูด การเขียน คือสามารถใช้ถ้อยคำต่าง ๆ ในการเจรจา หรือตอบโต้อย่างรวดเร็ว ผู้ที่มีความสามารถด้านนี้สูงเหมาะที่จะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการพูด การเขียน เช่นเป็นโฆษก นักโฆษณา นายหน้าธุรกิจ นักประพันธ์ นักเขียน นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ตัวอย่างของแบบทดสอบวัดความคล่องแคล่วในการใช้คำ

แบบให้เขียนชื่อที่มีลักษณะที่กำหนด เช่น

๑. จงเขียนชื่อผลไม้ กลม กินได้มาให้มากที่สุดในเวลา ๒ นาที
 ส้มโอ กระท้อน แตงโม .....
๒. จงเขียนคำ ๒ พยางค์ ที่มีความหมาย โดยขึ้นต้นด้วยตัว "ส"
 สไบ สะพาน สนใจ สมอง .....

แบบให้เติมวิภต หรือปัจจัย โดยเติมแล้วให้มีความหมาย เช่น

๑. ประ สงค์
๒. ลำ บาก
๓. บัน ไต
๔. กำ ไส

๕. ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ เป็นการวัดความสามารถในการมองเห็นและเข้าใจเกี่ยวกับมิติต่าง ๆ อันได้แก่ ขนาด รูปร่าง ระยะทาง ทิศทาง ทรวดทรง พื้นที่ ปริมาตร ความสามารถด้านนี้ถือว่าเป็นความสามารถพื้นฐานที่ทำให้บุคคลเกิดจินตนาการและมโนภาพ

ต่าง ๆ ผู้มีความสามารถนี้สูงเหมาะที่จะประกอบอาชีพต่อไปนี้ คือ สถาปนิก วิศวกร นักวางผังเมือง นักบิน นักขับรถ นักตกแต่ง เป็นต้น

ตัวอย่างแบบทดสอบที่วัดทางด้านมิติสัมพันธ์

แบบหมุนภาพบนพื้นระนาบ แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยภาพตัวตั้งหนึ่งภาพ แล้วให้หาภาพที่ปนอยู่ในตัวเลือกโดยมีเงื่อนไขว่าภาพที่เป็นตัวตั้งที่กำหนดให้นี้จะหมุนไปในลักษณะต่าง ๆ ได้ แต่อยู่ในระนาบเดียวกัน

แบบซ้อนภาพ ข้อสอบแบบนี้มุ่งวัดความสามารถในการมองเห็นที่ซับซ้อน โดยกำหนดภาพ ๒ ภาพมาให้ แล้วถามว่าเมื่อ ๒ ภาพ ซ้อนกันจะเกิดภาพใดขึ้น โดยมีตัวเลือกให้เลือก

แบบพับกล่อง เป็นข้อสอบที่วัดสมรรถภาพในการมองวัตถุแนวราบ แล้วจินตนาการว่าเมื่อพับหรือสร้างให้เป็นวัตถุสามมิติจะเป็นภาพใด

๖. ความสามารถทางด้านการสังเกตรับรู้ เป็นการวัดความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดของสิ่งที่ได้พบเห็นอย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวมทั้งสามารถเห็นข้อแตกต่าง หรือความคล้ายคลึงของสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วย คนที่มีความสามารถด้านนี้สูง ถือว่าเป็นคนช่างสังเกตเหมาะที่จะทำงานละเอียดประณีต อาชีพที่เหมาะสมสำหรับคนพวกนี้ คืองานตรวจสอบ งานเสมียน พนักงานพิมพ์ดีด ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า เป็นต้น

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความถนัดทางด้านการสังเกตรับรู้

แบบให้หากลุ่มตัวเลขหรืออักษรที่เหมือนหรือต่างกัน เช่น จงหาดูว่า เลข หรืออักษรที่กำหนดให้เหมือนหรือต่างกัน ถ้าเหมือนกันก็ทำเครื่องหมาย X ที่ "ก" ถ้าไม่เหมือนกันก็ทำเครื่องหมาย X ที่ "ผ"

๑. ๑๑๗๔๑๗๑	๑๑๗๔๑๗๑	ก	ผ
๒. กลย๙๕สย	กลย๙๕สย	ก	ผ
๓. ๘ตล๓๖คน	๘ตล๓๖คน	ก	ผ
๔. รรรงภ	รรรงภ	ก	ผ
๕. ๒๖๔๑๑๒๑	๒๖๔๑๑๒๑	ก	ผ

๗. ความสามารถทางด้านความจำ เป็นการวัดความสามารถในการเก็บรักษาเรื่องราวรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น และสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้อง ความจำเป็นพื้นฐานของการเรียนและการประกอบอาชีพเกือบทุกประเภท

ตัวอย่างแบบทดสอบที่วัดความถนัดทางด้านความจำ

แบบถามความจำจากเรื่องที่กำหนด เช่น

ให้พยายามจำเรื่องราวต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุดภายใน ๓ นาที

“ที่บ้านหนูแดงมีแมว ๕ ตัว เป็นพ่อ แม่ และลูก อีก ๓ ตัว ตัวพ่อมีหางดอก ตัวแม่มีสีน้ำตาล ลูก ๒ ตัว มีจมูกเด่น ลูกตัวแรกสีเหมือนพ่อ แต่เป็นตัวเมีย อีก ๒ ตัวเป็นตัวผู้ ตัวที่สามสีเหมือนแม่ ตัวที่ ๒ เป็นสีขาวสลับดำ”

๑. แมวตัวใดมีสีขาวสลับดำ

ก. แม่

ข. พ่อ

ค. ลูกตัวที่ ๑

ง. ลูกตัวที่ ๒

๒. มีแมวตัวเมียวี่ตัวในบ้านหนูแดง

ก. ๑ ตัว

ข. ๒ ตัว

ค. ๓ ตัว

ง. ๔ ตัว

สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในการวัดความสามารถทั้ง ๗ นี้

สำหรับ factor ที่ ๔, ๖ และ ๗ จะมีเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องในการวัด

เชาวน์ปัญญาและความถนัด

โดย

ปริญดา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

ความหมายของเชาวน์ปัญญา :

Green : ๑๙๕๗ ให้ความหมายไว้ว่า เชาวน์ปัญญาเป็นความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวหรือพลังของการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ

Terman : ๑๙๒๑ เชาวน์ปัญญาเป็นความสามารถในการรวบรวมประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้สำเร็จและรวดเร็ว ซึ่งเชาวน์ปัญญานี้เป็นสิ่งที่เรามิติดัดตัวมาแต่กำเนิด

ความหมายของความถนัด :

Freeman : ๑๙๖๖ ได้ให้ความหมายของความถนัดไว้ว่า เป็นผลรวมของคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จะชี้ให้เห็นสมรรถวิสัยของแต่ละคนในการที่จะได้มาซึ่งความรู้ ทักษะหรือการตอบสนอง

ดร.ชวาล แพทย์กุล : ๒๕๑๓ ให้ความหมายไว้ว่า คือ ขีดระดับความสามารถของบุคคลที่อาจมีอาจได้จากการเรียนรู้และการฝึกฝนในวิทยาการต่าง ๆ และทักษะทั้งปวง ถ้าหากเขาได้รับประสบการณ์และการสอน ฝึก ที่เหมาะสม

อาจารย์ล้วน สายยศ : ได้ให้ความหมายของความถนัดว่า เป็นสิ่งต่อเนื่องจากเชาวน์ปัญญานั้นเอง เพียงแต่อยู่คนละปลายของคันเดียวกัน เชาวน์ปัญญาพยายามมองความสามารถส่วนรวมและมีพื้นฐานมาจากสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ส่วนความถนัดมองความสามารถที่ได้จากการฝึกฝนสะสมมาตั้งแต่กำเนิด

จากความหมายต่าง ๆ ของเชาวน์ปัญญาและความถนัด เราพอจะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเชาวน์ปัญญาและความถนัด ได้ดังนี้

๑. เชาวน์ปัญญาเป็นการวัดความสามารถทั่ว ๆ ไป ส่วนความถนัดจะวัดความสามารถเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือวัดความสามารถหลาย ๆ ด้าน

๒. เชาวน์ปัญญาเป็นการวัดความสามารถในอดีต ส่วนความถนัดเป็นการวัดความสามารถในอนาคตว่า บุคคลนั้นจะสามารถเรียนหรือทำงานอะไรจึงจะสำเร็จ

๓. เชาวน์ปัญญา เป็นเรื่องของพันธุกรรมที่ได้รับมาแต่กำเนิด แต่ความถนัดเป็นความสามารถที่สะสม ที่ได้รับการฝึกฝนเรื่อยมาจนบุคคลนั้นสามารถใช้ความสามารถนั้นในการแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจที่จะเลือกหรือไม่เลือกที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

นักจิตวิทยาส่วนใหญ่จะสนใจในเรื่องการวัดเชาวน์ปัญญา ส่วนนักวัดผลจะสนใจในเรื่องของการวัดความถนัดมากกว่า เพราะเชื่อว่ามีประโยชน์มากกว่า สามารถใช้ผลจากการวัดนั้นไปทำนายความสำเร็จในการเรียนหรือการทำงานได้ การวัดเชาวน์ปัญญาจะได้ตัวเลขออกมาเป็นผลรวมเพียงตัวเดียว เป็นตัวเลขผลรวมสรุปความสามารถของบุคคล การแปรผลในลักษณะนี้ไม่ค่อยเป็นประโยชน์มากนัก เพราะไม่ทราบว่าบุคคลนั้นเด่นด้อยด้านใด แบบทดสอบที่ใช้วัดทางด้านเชาวน์ปัญญา ได้แก่ แบบทดสอบของ *Binet* นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศส ซึ่งสร้างแบบทดสอบเพื่อแยกเด็กธรรมดาออกจากพวกเด็กที่บกพร่องทางสมอง และแบบทดสอบของเทอร์แมน ซึ่งปรับปรุงของ *Binet* เรียกว่า *Standford Binet Scale*

นักวัดผลมีความเชื่อว่า ความถนัดนั้นเป็นสมรรถภาพทางสมองของบุคคลที่มีใช่เป็นลักษณะอันหนึ่งอันเดียว แต่จะมีองค์ประกอบอยู่หลาย ๆ ด้านด้วยกัน นักวัดผลสนใจว่าองค์ประกอบแต่ละอย่างนั้นมีอะไรบ้างและบุคคลแต่ละคนมีความสามารถด้านใดเด่นด้อยกว่ากัน ควรจะส่งเสริมให้เขาได้เรียนหรือได้ทำงานตามความถนัดด้านนั้น ๆ จึงจะทำให้เขาประสบผลสำเร็จ

ปี ๑๙๓๓ *Thurstone* ได้วิเคราะห์องค์ประกอบหรือสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์และพบว่ามียังองค์ประกอบย่อย ๆ อยู่ ๗ ชนิดด้วยกัน คือ

๑. ความสามารถทางด้านภาษา (*Verbal Factor*)
๒. ความสามารถทางด้านจำนวน (*Number Factor*)
๓. ความสามารถทางด้านเหตุผล (*Reasoning Factor*)
๔. ความสามารถทางด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ (*Word Fluency*)
๕. ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ (*Spatial Factor*)
๖. ความสามารถทางด้านความจำ (*Memory Factor*)
๗. ความสามารถทางด้านการสังเกตรับรู้ (*Perceptual Factor*)

สำหรับส่วนราชการมีจุดมุ่งหมายที่จะเลือกสรรบุคคลที่สามารถนำมาฝึกฝนหรือเรียนรู้ได้ง่าย โดยถือว่าความรู้เฉพาะด้านนั้นบุคคลมีอยู่แล้ว หรือเรามุ่งวัด *Train ability* ของคนนั่นเอง ซึ่งเรายอมรับว่าบุคคลที่จะนำมาฝึกฝนหรือเรียนรู้งานได้ดีนั้น ควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานทางสมอง ๓ ประการแรก คือ ความสามารถทางด้านภาษา จำนวนและเหตุผล ซึ่งเรียกย่อ ๆ ว่า *Factor V, N และ R* ซึ่งความสามารถทั้ง ๓ ด้านนี้มีความเกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ที่ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติกันโดยทั่ว ๆ ไป ดังนั้น แบบทดสอบความถนัดของส่วนราชการหรือที่ทางสำนักงาน ก.พ. ใช้จึงเป็นแบบสอบที่มุ่งวัดใน ๓ องค์ประกอบแรกดังกล่าวนั่นเอง

สำหรับแบบทดสอบที่ใช้วัดความถนัดของต่างประเทศก็มีหลายฉบับ เช่น *DAT (Differential Aptitude Test)* *PMA (Primary Mental Ability test)* และ *GRE (Graduate Record Examination)* แบบทดสอบชุดนี้ใช้สำหรับพวกที่จบปริญญาโทขึ้นไป เป็นต้น

“เกษียณก่อนเกษียณ”

วิโรจน์ ธิรคุณ

ข้าราชการหลาย ๆ คนเฝ้ารอวันที่ ๑ ตุลาคม ด้วยความหวังอันบรรเจิด บ้างก็รอเพื่อพากเพียรใช้งบประมาณของปีใหม่ให้สมกับที่ผิดเคืองมาแต่ปลายปีก่อน บ้างก็รอจะได้นายใหม่ เพราะเมื่อคนเก่าเสียแทบจะผูกคอตายมาหลายหน ที่เป็นนายอยู่แล้วก็รอจะได้ตำแหน่งสูงขึ้น ไป ไม่ก็รอสองชั้น ไม่ก็รอย้ายงานเพื่อไปสู่งานใหม่ที่ชอบมากกว่า หรือสักก็ศรีศีกว่า หรืออาจจะก้าวหน้าดีกว่า หรือบางทีก็ไม่ใช่อะไรทั้งหมัด... แต่เป็นงานที่มีโอกาสเก็บเงิน (ไม่ว่าจะจากทางไหน) ได้มากกว่า และข้าราชการบางคนก็เฝ้ารอวันเกษียณอายุราชการ เพื่อจะได้ออกไปพักผ่อนให้หายอยากเสียที ไม่ว่าจะเลี้ยงลูก-เลี้ยงหลาน หรือเล่นกอล์ฟ หรือมีเมียใหม่ให้สนุก ทำได้เต็มที่... ไม่มีใครว่า แม้กระทั่งจะขอกิน ไข่กวักที่หมายตาเอาไว้สมัยเป็นสมภารก็ตามที

ผมเองก็รอวันที่ ๑ ตุลาคม ปีนี้ ด้วยใจที่จดจ่อเป็นพิเศษ เพราะอยากจะรู้ว่าคนที่เขาเกษียณอายุราชการปีนี้เขาจะว่าอย่างไร

กันบ้าง และนอกจากเขาแล้วคนที่เป็นนายหรือลูกน้องของท่านผู้นั้นเขาจะปลื้มหรือเสียตายกันอย่างไร ผมไม่มีโอกาสตระเวนไปสัมภาษณ์ใคร อาจเพราะไม่มีความสามารถทั้งก็ไม่ใช่น้ำที่... ก็หน้าที่ของผมก็คือเป็นข้าราชการ ไม่ใช่ผู้สื่อข่าวสักหน่อย เอาเป็นว่าผมต้องคอยฟังพวก น.ส.พ. เขาเล่าให้ฟังทางหน้ากระดาษ (ที่กำลังขึ้นราคาเป็น ๕ บาท โดยถ้วนหน้ากัน) ก็แล้วกัน ที่อยากรู้อยากฟังก็เพื่อจะได้เอามาเป็นข้อมูลสำหรับเขียนเรื่องลงฉบับนี้นั่นเอง

น.ส.พ.เขาลงข่าวคล้าย ๆ กันว่า ลูกน้องต่างพากันหลั่งน้ำตาให้ ส่วนผู้บังคับบัญชานั้นส่วนมากจะออกปากว่าเสียตาย และสำหรับตัวผู้เกษียณเองนั้น นัก น.ส.พ. เขามักจะตีพิมพ์ข้อความที่ท่านผู้นั้นกล่าว ซึ่งแทบทุกคนจะมีข้อความกระเดียดไปทำนองเดียวกัน คือเป็นทำนองรุ่นพี่มอบหมายงานให้รุ่นน้องว่า... หมกภาระหน้าที่กันเสียที ขอฝากให้คนรุ่นต่อไปได้รับช่วงทำงานแทนด้วย

บางคนพูดถึงความหนักอึ้งของหัวโขน ที่ได้เคยสวมใส่ แต่มีอยู่คนหนึ่งบอกว่า ทำงาน มา ๔๐ ปี ไม่เคยได้สองชั้น เทียบกับคนที่ ไปช่วยเลี้ยงหมาให้นายไม่ได้ คนนั้นได้สอง ชั้นปีเว้นปี

แต่คนที่แก่ที่สุดด้วยกระบวนการ เห็น จะได้แก่ พลตำรวจเอก ณรงค์ มหามานนท์ ที่ ฝากรอยอาลัยไว้ให้กับข้าราชการตำรวจอย่าง สุดใจ โดยการออกอากาศทางวิทยุสื่อสาร ของกรมตำรวจ (ถ้าใครเห็นตำรวจจราจรยืน ถือวิทยุฟังการกล่าวสด ๆ ของท่านเมื่อเวลา ๒๔.๐๐ น. ของวันที่ ๓๐ กันยายนที่ผ่านมา แล้วมีท่าทีโศกเศร้าก็จงอย่าได้สงสัย)

เมื่อเขียนมาถึงตรงนี้ อาจจะถามพวกเรา ที่อยู่ในการว่า มีใครเคยเก็บเอามาคิดใหม่ ว่า สักวันหนึ่งวันนั้นต้องมาถึงตัวเอง และเมื่อถึง วันนั้นจริง ๆ เราจะกลัวพูดได้อย่างเต็มภาคภูมิ ใหม่ว่า เราได้ทำหน้าที่หรือปฏิบัติราชการอย่างดี ที่สุดแล้ว

เคยได้ยินคำสั่งสอนของท่านพุทธทาส หรือท่านปัญญาใหม่ว่า ให้ทำตายเสียก่อน ตาย ได้ยินแล้วคงจะเข้าใจอย่างที่ท่านสอนไว้ นะครับ คือ ท่านอยากให้รู้จักความตายเสีย ก่อนถึงเวลาจริง ๆ ให้รู้ว่าเมื่อถึงเวลาตายแล้ว เราจะเอาอะไรติดมือไปก็ไม่ได้ จะเกี่ยงว่า จะรอให้ตายพร้อมคนนั้นคนนี้ก็ไม่ได้ หรือยิ่งจะ เกี่ยงให้คนอื่นตายก่อนก็คงไม่ได้แน่ พระท่าน จึงสอนให้ปล่อยวางทุกสิ่งก่อนถึงเวลาตาย “ของเขา” “ของเรา” ก็ไม่เอาทั้งนั้น

ก็เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ทำไมเราจึงไม่เอาเรื่อง อย่างนั้นมาเป็นแง่คิด ทำไมเราไม่เอาเป็นคติ ว่า **จงเกษียณก่อนเกษียณ** นั่นคือ ให้รู้จัก เกษียณเสียก่อนถึงเวลาจริง ๆ ให้รู้ว่าเมื่อ เกษียณมาถึง เราจะเอาอะไรติดมือไปไม่ได้ ไม่ว่าจะ เป็นตำแหน่งเล็กหรือใหญ่แค่ไหน ทรภะประจำตำแหน่งก็ต้องคืน ตำแหน่งในรัฐ วิชาหนักก็ต้องสลະไป ฯลฯ จะเกี่ยงว่ายังไม่ ถึงเวลา หรือทำงานยังไม่เสร็จก็คงฟังไม่ขึ้น ค่าของการเกษียณอายุราชการ จึงอยู่ที่ผลงาน ที่ได้ทำไว้

ชีวิตนั้นว่ากันว่าเป็นของไม่เที่ยง จะ แตกจะดับด้วยความตายเมื่อไรก็ไม่มีการจะทำนายได้ ความตายจึงเป็นของเที่ยงที่ต้อง มาสู่ทุกคน ไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม ซึ่ง นั่นก็ไม่ต่างกับการเกษียณอายุราชการ เพราะ ไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม พออายุ ๖๐ เป็น ต้องเกษียณทุกคน (หรืออาจจะกว่านั้นอีก นิดหน่อยถ้าวันเกิดไม่ลงลึกลงกับการนับเกษียณ อายุ) แต่การเกษียณอายุก็ยังแปลกกว่าความ ตายตรงที่ว่า สามารถต่ออายุราชการออกไปได้อีก แต่ความตายนั้นไม่มีการต่ออายุ

อีกอย่างที่ต่างกัน นั่นก็คือ คนที่ตายแล้ว ไม่มีโอกาสมาบอกเล่าถึงสิ่งที่ได้แปรเปลี่ยน ไปจากการมีชีวิตอยู่ แต่คนที่เกษียณอายุแล้วมี โอกาสจะมาบอกเล่าเก้าสิบให้คนที่ยังอยู่ใน ราชการได้รับรู้ว่า มีอะไรเกิดขึ้นหลังเกษียณ บ้าง

บางคนอาจจะบอกว่า หลังเกษียณแล้ว ไม่ค่อยมีใครมาเยี่ยมเยียนที่บ้านเลย ผิดกับ

ตอนที่ยังมีตำแหน่งหน้าที่ราชการใหญ่โต คนมาหากันชนิดหวักระโดดบ้านไม่ทันแห่ง ขนาดงานวันเกิด ปิดกันให้แค่นี้ก็ยังมีคนมาเป็น พัน ที่มาไม่ได้ก็ส่งของขวัญมาอวยพรอีก เป็นหมื่น

บางคนอาจจะบอกว่า แค่เกษียณวันเดียว เจ้าหนี้ที่ไม่เคยทวงก็เริ่มทวง บางคนอาจถูกชะตากรรมเล่นงานหนักกว่านั้น เป็นต้นว่า เจ้าหนี้เอาเช็คที่ไม่เคยคิดจะขึ้นเงินแต่ปีมะโว้มาขึ้นเงินวันที่ ๑ ตุลาคม

บางคนก็บ่นเสียดายที่ไม่เห็นมีขาไฟที่เป็นพ่อค้าแม่ขายมาแกล้งเล่นไฟให้เสียอีกเลย ที่เป็นนักกอล์ฟ ก๊วนที่เคยเล่นกันมาแต่ไหนแต่ไรก็ขาดไปจนหมด อุปกรณ์กอล์ฟที่เคยเอามากำหนดบ่อย ๆ ก็ไม่มีมาเหมือนอย่างกับของขึ้นราคาเสียมากมายอย่างนั้นแหละ

บางคนอดอ้างถึงบุญบารมีที่สูญสลายไป ในขณะที่บางคนเล่าขานถึงบารมีที่ยังไม่สูญสิ้น เพราะได้แต่งตั้งคนทีรู้จักกตัญญู กตเวทีเป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ไว้ก่อนตัวเอง เกษียณเพียงไม่กี่วัน

บางคนไ้อวดถึงความสัจย์ชื่อที่คนอื่นไม่ทราบมาก่อน ในขณะที่บางคนถ่อมตัวว่าที่รวยมาได้ปานนั้นเป็นเพราะตนเองรู้จักเก็บหอมรอมริบระหว่างรับราชการ บางคนดีใจที่ตัวเองไม่เคยมีโอกาสโกง ในขณะที่บางคนเสียใจที่ไม่ได้โกง เพราะทำให้ตัวเองไม่มีสมบัติที่จะยกให้ลูกหลานเหมือนเพื่อนที่เกษียณในคราวเดียวกัน ตำแหน่งก็เท่ากัน

บางคนเกษียณอายุด้วยความค้าค้อฮในศตักดิ์ ในขณะที่ใครบางคนไม่เคยหยุดพลาถถึงตำแหน่งสุดท้ายที่ตนเคยเป็น ขนาดเอาเรื่องของตัวเองกล้านรวมเข้ากับเรื่องของนโปเลียนมหา ราช ก็ยังไม่ใหญ่ถึงปานนั้นได้

แต่มีอยู่ไม่กี่คนในจำนวนที่กล่าวมา ตั้งแต่ต้น ที่คนที่เขายังอยู่ที่นั่นเขาจะได้นึกถึง ท่านอย่างที่ท่านคิด หลายคนเขาอาจจะดีใจที่ท่านเกษียณมาได้ หลายคนเขาอาจจะทำบุญกรวดน้ำแผ่ส่วนกุศลไปให้ ในขณะที่อีกหลาย ๆ คนยังไม่สร้างเมมาเพราะเล็งจลองให้กับคนใหม่ที่คิดว่าจะไม่เหมือนคนเก่า

คนตายนั้นใครจะพูดว่าอย่างไรก็ได้ ยิน ผิดกับคนเกษียณที่ยังจะต้องได้ยืนทุกอย่างที่คนอื่นพร่ำว่า จนกว่าคนที่เกษียณจะตายจากไป ที่แค้นหนักแม้จะม้วยมรณาไปแล้วก็ยังแข่งซักหักกระดูกเรื่อยไป จะหยุดได้ก็ต่อเมื่อตัวเองต้องตายตามไป

ดังนั้นจงตั้งจิตระลึกมันกันทุกคน ขอได้โปรดเกษียณก่อนเกษียณ เพราะเมื่อถึงเวลานั้นแล้ว เพื่อว่าทุกคนจะได้จากไปอย่างภาคภูมิใจว่า ได้ทำหน้าที่อันเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง และเมื่อนั้นจะมีคนระลึกถึงท่านแต่ในทางที่เป็นมงคล ไม่ว่าจะเข้าราชการด้วยกัน หรือประชาชนผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติราชการของท่าน

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ วงการคอมพิวเตอร์ได้ตื่นตัวกับการค้นคว้าสร้างโปรแกรมอันหนึ่งชื่อว่า *Expert System* เพื่อเก็บความสามารถของนักธุรกิจและนักอุตสาหกรรมที่กำลังจะ

เกษียณอายุไว้ในอดีตก็ดี ยามใดที่ท่านผู้นั้น
เกษียณอายุไปแล้ว แต่ความฉลาดเฉลียว และ
พฤติกรรมในการคิดหรือการตัดสินใจอันเฉียบ
ขาดของท่านผู้นั้นก็จะยังคงอยู่

ผมจึงได้แต่ตั้งความหวังไว้ว่า คงจะมี
สักวันที่จะต้องใช้โปรแกรมที่เรียกว่า *Expert
System* นี้กับข้าราชการไทยที่กำลังจะเกษียณ
อายุราชการ เพราะเราไม่สามารถปล่อยทิ้ง
คุณค่าของท่านไปเสียได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง
พิจารณาอนุญาตในการปฏิบัติราชการ วิธีการ
แก้ไขปัญหาในหน้าที่ วิธีการบริหาร และกระทั่ง

วิธีการที่จะหลีกเลี่ยงจากความซว้ซ่าโสมม
ที่จะมาข้องเกี่ยวได้อย่างหมดจดครบถ้วน

ฉะนั้น เห็นจะไม่มีอะไรจะต้องกล่าวอีก
นอกจากเตือนตนเองให้เกษียณเสียก่อนเกษียณ
และตั้งความหวังไว้ว่า คงจะมีใครสักคนที่เห็น
ความสามารถของเราและนำไปบันทึกไว้
ในโปรแกรมของคอมพิวเตอร์ที่ชื่อว่า *Expert
System* โดยไม่ต้องคิดสินบนให้เขา และเขา
ไม่เสียค่าค่าผ่านคิดเกตต์เลยสักนิกเคียว

ปรัชญาการปกครอง

ล. เสถียรสุด

๑

ไม่ยกย่องคนฉลาด ราษฎรจะไม่ชิงดีกัน
ไม่ถือสิ่งของที่หาได้ยากเป็นของมีค่า ราษฎรจะ
ไม่คิดลักขโมย ไม่แสดงว่าชื่อเสียงลาภยศเป็น
สิ่งที่ทุกคนพึงต้องการ ราษฎรจะไม่หลงผิด

ฉะนั้น การปกครองของอธิบุคคล ต้องให้
ราษฎรมีจิตใจสะอาด มีความอันทนสำราญ มี
ความมั่งน้อย มีร่างกายแข็งแรง ให้ราษฎรไม่มี
ความฉลาดในทางฉ้อโกง ไม่มีความคิดที่จะ
กระทำโจรกรรม ดังนี้ แม้คนที่คิดว่าตนเป็นคน
ฉลาด ก็ไม่กล้าก่อเรื่องยุ่งยาก

การบริหารราชการด้วยความ "อกุศ" (ไม่
กระทำสิ่งที่ฝืนธรรมชาติ ฝืนความเห็นส่วนมาก
หรือเห็นแก่ตน) ทุกอย่างก็จะเป็นระเบียบเรียบร้อย

๒

ละทิ้งแต่ที่เหลี่ยมฉ้อฉลเสีย ก็จะเป็น
ประโยชน์แก่ราษฎรร้อยเท่า เล็กการแสรังทำ
เป็นเมตตา กับการกระทำที่ชอบ (ที่แสรังทำ)
เสีย ราษฎรก็คงจะคินนิสัยกตัญญูและความ
กรุณาที่เคยมีอยู่ เล็กล้มกลดูบายและผลประโยชน์
ในการค้าเสีย จะไม่มีใครคิดกระทำโจรกรรม

ทั้ง ๓ สิ่งนี้ เป็นสิ่งที่หลอกลวงราษฎร ซึ่งนำ
มาใช้ในการปกครองไม่ได้

การที่จะให้ราษฎรปฏิบัติตามคำสั่ง ต้อง
แสดง (ให้ราษฎรเห็น) ความบริสุทธิ์ (ของตน)
รักษาความเป็นธรรมชาติแบบง่าย ๆ ไม่เห็น
แก่ตัวและตัดความโลภ (ของตน) ออกเสีย

๓

ผู้ที่นำสั่งจรรยาไปรับราชการสนององค์
กษัตริย์นั้นต้องไม่ไปกำลังทหารไปอวดใหญ่
แก่ใคร

การไปกำลังทหาร จะต้องได้รับผลสะท้อน
กลับ ดินแดนที่กองทัพไปถึง (ผลที่สุด ดินแดน
นั้น) จะต้องกลายเป็นดินแดนที่มีแต่หญ้าและ
หนาม เมื่อการรบเสร็จสิ้นลง จะมีทุกข์ภัยเกิด
ตามมา

(การไปกำลังทหาร) ก็เพื่อปลดเปลื้องภัยอัน
ตรายเท่านั้น ไม่ควรไปเพื่อข่มเหงคน เมื่อบรรลุ
ผล (การรบ) แล้ว ไม่เอ่อกย้ง

การบรรลุผลการรบนี้ (ถือว่า) ได้กระทำ
ไปด้วยความจำเป็น (โดยไม่มีทางอื่นให้เลือก
อีก) บรรลุผลการรบแล้ว ไม่ข่มเหงใครต่อไป

ผู้ที่ทำตนเป็นคนแข็งกร้าว จะต้องเสื่อมโทรมลง เพราะไม่ชอบด้วยสังจรรย์ เมื่อไม่ชอบด้วยสังจรรย์ จะต้องคับถูญไปโดยเร็ว

๔

อาวุธที่คมแหลม เป็นสิ่งอัปมงคล ทุกคนเกลียดชังมัน ฉะนั้น ผู้มีสังจรรย์ ไม่ใช่มัน ปกติ บัณฑิตถือค้ำขายเป็นมงคล ในเวลารบ (กลับ) ถือค้ำขวานเป็นมงคล

อาวุธรบเป็นสิ่งอัปมงคล ไม่ใช่สิ่งซึ่งบัณฑิตพึงใช้ จะใช้ก็ต่อเมื่อจำเป็นจริงๆ ใช้ด้วยความพอใจที่จะใช้ ใช้ด้วยความไม่ตั้งใจ ใช้เป็นดีที่สุด เมื่อรบชนะแล้ว อย่าได้ใจ ถ้าได้ใจ ก็จะเป็นผู้ชอบฆ่าคน ผู้ที่ชอบฆ่าคนไม่ได้ รับความสำเร็จผล (ในการปกครองบ้านเมือง)

งานมงคลถือค้ำขายเป็นมงคล งานศพถือค้ำขวานเป็นมงคล (การรบ) รองแม่ทัพอยู่ค้ำขาย แม่ทัพอยู่ค้ำขวาน นี่หมายความว่า การรบเป็นงานศพ

(การรบ) ต้องมีการฆ่าคนเป็นจำนวนมาก ต้องรบด้วยจิตใจอันเศร้าสลด เมื่อรบชนะแล้ว จักการต่อไปด้วยพิธีงานศพ

๕

สังจรรย์เป็นไปตามธรรมชาติ และไม่มีสิ่งใดที่สังจรรย์ไม่ได้ทำขึ้น ถ้าเจ้านครสามารถรักษาสังจรรย์ไว้ได้แล้ว สรรพสิ่งจะกำเนิดเองเติบโตเอง

(แต่) เมื่อการกำเนิดการเติบโตต้องกลาย เป็นความโลภมากแล้ว เราก็จะต้องระงับด้วย

ความเป็นธรรมชาติของสังจรรย์ ความเป็นธรรมชาติของสังจรรย์ ก็คือความไม่โลภเช่นนี้ โลกย่อมเป็นปกติสุข

๖

ศึกษาค้นคว้าทุกวัน (ความรู้ก็) ยิ่งมากขึ้น ค้นคว้าศึกษาสังจรรย์ทุกวัน (ความโลภ) ก็ยิ่งลดน้อยลงทุกวัน ลดน้อยแล้วก็ลดน้อยลงไปอีก กระทั่งเข้าถึง “ออกฤต” ถ้าได้เข้าถึง “ออกฤต” แล้ว ก็ไม่มีอะไรที่ทำได้

การปกครองบ้านเมือง จะต้องเป็นไปโดย “ออกฤต” หากผู้บริหารราชการมีงานที่ต้องทำมากมาย ผู้นั้น ก็ไม่สมควรจะเป็นผู้บริหารราชการบ้านเมือง

๗

โลกย่อมมีค้ำกำเนิดอันเป็นรากฐาน หากได้ทราบรากฐานนี้แล้วย่อมมีความแจ่มแจ้งในสรรพสิ่ง เมื่อมีความแจ่มแจ้งในสรรพสิ่งและยึดมั่นในรากฐานแห่งสรรพสิ่งนั้น ก็จะเป็นผู้ปราศจากภยันตรายไปตลอดชีวิต

ระงับความต้องการและความโลภ ปิดประตูความต้องการและความโลภ จะปราศจากความยุ่งยากไปตลอดชีวิต

เปิดทางความต้องการและความโลภ จะเพิ่มความยุ่งยากขึ้น ไม่มีทางเสียเวลาไปตลอดชีวิต

ผู้แห่งพิจารณาเห็นสิ่งเล็กน้อยได้ จึงเป็นผู้เห็นแจ้งได้ ผู้ที่สามารถรักษาความอ่อนโยนได้ จึงเป็นผู้เข้มแข็งได้ ใช้แสงสว่างที่มองเห็นภายนอกกลับมาสู่ความเห็นแจ้งภายในของตนและ

ตนเองไม่นำภัยมาให้แก่ตนเอง นี่คือสังัจฉธรรมที่
ยั่งยืน ไม่มีวันสิ้นสุด

๒

ปกครองบ้านเมืองด้วยวิธีการที่สงบบริสุทธิ์
ออกศึกด้วยวิธีที่พลิกแพลง ปกครองราษฎร
ด้วยวิธีที่ไม่รบกวน เหตุใดข้าพเจ้าจึงทราบ
(และกล่าว) ดังนี้ ก็เพราะได้เห็นสิ่งเหล่านี้

กฎหมายยิ่งมาก ราษฎรยิ่งยากจน ฝ่าย
ปกครองมีเล่ห์เหลี่ยมมากขึ้น บ้านเมืองยิ่งยุ่งยาก
ฝ่ายปกครองยังมีชั้นเชิงมาก เรื่องทุจริตก็ยิ่งมาก
กฎหมายยิ่งเข้มงวด โจรผู้ร้ายยิ่งชุกชุม

ฉะนั้น อริยบุคคลจึงกล่าวว่า เมื่อเราไม่
กระทำ (การปกครอง) ราษฎร ราษฎรจะต้อง
ปรับปรุงตนเอง เราขอสงบราษฎรจะเดินตาม
ระเบียบเอง เราไม่รบกวน (ราษฎร) ราษฎร
ก็จะร่ำรวย เราไม่มีความต้องการอะไร (จาก
ราษฎร) ราษฎรก็ยิ่งซื่อสัตย์สุจริตขึ้น

๓

การปกครองโดยอะลุ่มอล่วย ราษฎรจะ
มีความซื่อสัตย์ การปกครองเข้มงวด ราษฎรจะ
หลีกเลียง มีเล่ห์เหลี่ยม

อันตราสนั้นแหละ มีความสุขแอบแฝงอยู่
และความสุขนั้นแหละมีอันตราสนอบแฝงอยู่ ใคร
จะไปทราบได้ว่า ที่สุดมันจะเป็นอย่างไร มันไม่
มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน สุจริตกลับกลายเป็นทุจริต
และบุญกลับกลายเป็นบาปได้ในทันทีทันใด ความ
งมงายของราษฎร (ต่อเรื่องนี้) มีมาช้านานแล้ว

๑๐

ปกครองนครใหญ่ (ทำแบบง่าย ๆ) เหมือน
กับทอดปลาตัวเล็ก

ใช้สังัจฉธรรมปกครองบ้านเมือง มีสาธจะ
หมดฤทธิ์ ไม่เพียงมีสาธหมดฤทธิ์ เทพเจ้าก็ไม่
กล้ามารุกราน ไม่เพียงแต่เทพเจ้าไม่กล้ามา
รุกราน อริยบุคคลก็ไม่มารุกราน เมื่อมีสาธ
เทพเจ้าอริยบุคคลไม่มารุกราน ราษฎรก็มีความ
สุขสบาย

๑๑

สังัจฉธรรมเป็นที่พึ่งของสรรพสิ่ง คนศึยกต้อง
สังัจฉธรรม คนไม่ศึกพึ่งพาสังัจฉธรรมด้วย

(ผู้มีสังัจฉธรรม) มีวาจาไพเราะงดงาม เป็น
ที่เคารพของคนทั่วไป มีพฤติกรรมประเสริฐสูง
เป็นที่ยกย่องของทุกคน คนไม่ศึกจะละทิ้ง (การ
พึ่งพา) สังัจฉธรรมอย่างไรได้

ฉะนั้น ในตำแหน่งกษัตริย์ แต่งตั้งตาม
มหาอำมาตย์บริหารราชการ แม้จะประกอบพิธี
ถวายหมากก่อน แล้วถวายรดเทียนผ้า ๔ ภายหลัง
(อันเป็นพิธีถวายที่ใหญ่ยิ่ง) ก็ยังสูดถวายสังัจฉธรรม
(แก่กษัตริย์) ไม่ได้

ในโบราณกาล มีเหตุผลอันใดที่ถือว่าสัง
ฉธรรมเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยอกทั้งนี้ มิใช่ (เมื่อมี
สังัจฉธรรมแล้ว) จะต้องการอะไรก็ได้และมีโทษ
อันใดก็ลบล้างโทษนั้นก็ได้หรือ ฉะนั้น (สังัจฉธรรม)
จึงเป็นที่เคารพของคนทั่วโลก

๑๒

ถือการไม่กระทำเป็นการกระทำ ถือความ
ไม่มีงานเป็นงาน ถือความไม่มีรสเป็นรส

จัดการเรื่องยุ่งยาก จะต้องลงมือด้วยความ
ง่าย จะให้เกิดผลสำเร็จในงานใหญ่ ต้องทำจาก
งานเล็ก งานที่ลำบาก ต้องทำทั้งแต่้งานง่าย
เรื่องใหญ่ ทำแต่เรื่องเล็ก ฉะนั้น อริยบุคคล
ไม่ถือว่าตน (เป็นผู้ทำงาน) ใหญ่ จึงเป็นผู้มี
ความสำเร็จในงานใหญ่

รับปากง่าย ๆ เป็นผู้ไม่มีวาจาสัตย์ เห็น
เรื่องง่ายเป็นเรื่องง่าย จะต้องประสบกับความ
ลำบาก ฉะนั้น เมื่ออริยบุคคลประสบกับการงาน
จะถือว่าเป็นการงานที่ลำบากไว้ก่อน ดังนั้นจึง
ไม่มีความลำบากในที่สุด

๑๓

เมื่อเหตุการณ์ปกติ ย่อมรักษาให้คงอยู่ได้
ง่าย เมื่อเหตุการณ์(ร้าย) ยังไม่เกิดขึ้น ย่อมจัดการ
(ไม่ให้เกิด) ได้ง่าย

สิ่งของที่เปราะอ่อน ย่อมหักได้ง่าย สิ่งของ
เบาเล็ก ย่อมปลิวกระจายได้ง่าย

ต้องจัดการให้เรียบร้อยก่อนที่จะเกิดเหตุ
ต้องเตรียมไว้ก่อนที่เหตุการณ์ร้ายจะเกิดขึ้น

คันไม้ใหญ่ (ขนาดสองแขนยื่นออก) กอด
รอบ เติบโตขึ้น จากหน่อเล็ก ๆ ทอสูง ๘ ชั้น ก่อ
ขึ้นด้วยกองดินที่ละกอง การเดินทางไปได้ตั้ง
พันลี้ (๓๐๐ ไมล์) เริ่มด้วยการเดินที่ละก้าว

การทำงานของคนเรา มักจะล้มเหลวเมื่อ
จวนเจียนจะสำเร็จผล แต่ถ้าหากมีความระมัด
ระวังเหมือนกับเวลาเริ่มงานงานจะไม่ล้มเหลว

๑๔

ผู้มีศีลธรรมในโบราณกาล ไม่สอนคนให้
มีความฉลาดแคล้วคล่อง (ในเล่ห์เหลี่ยมชั้นเชิง)
แต่สอนให้มีความเป็นธรรมชาติ

เหตุที่ราษฎรปกครองลำบาก ก็เพราะ
ราษฎรมีเล่ห์เหลี่ยมมาก ฉะนั้นการใช้เล่ห์เหลี่ยม
ปกครองบ้านเมือง ย่อมเป็นภัยแก่บ้านเมือง

ปกครองบ้านเมืองโดยไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยม
เป็นบุญวาสนาของบ้านเมือง

เมื่อมีความเข้าใจในหลักการทั้งสองอย่าง
(คือ ใช้และไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยม) ด้วยดีแล้ว จดจำ
การไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมไว้ ก็คือการมีคุณธรรมอัน
ลึกซึ้ง ความลึกซึ้งของคุณธรรมนี้ มันช่างลึก
ซึ้งจริง ๆ

จงกลับ ไปสู่ความแท้จริงแห่งสรรพสิ่งและ
เหตุการณ์แล้วอนุโลม ไปตามธรรมชาติ

แม่ทัพที่สามารถ ไม่แสดงตนว่าเป็นผู้
กล้าหาญ นักรบที่สามารถไม่โกรธง่าย ๆ ผู้ที่
รบชนะ ได้อย่างดีเยี่ยม นั้น คือผู้ที่ไม่ต้องรบ ผู้
ที่บังคับบัญชาคนได้ดี เป็นผู้มีไม้อ่อนโยน
ต่อผู้น้อย นี่คือนคุณธรรมอันไม่แย่งชิงอะไรจาก
ใคร นี่เป็นผลกำลังของการบังคับบัญชาคน เป็น
หลักที่ตรงกับหลักธรรมชาติ

๑๕

ผู้นำทัพ (ออกรบ) เคยกล่าวไว้ว่า "ข้าพเจ้า
ไม่กล้ารุก ข้าพเจ้าเป็นผู้ตั้งรับ ข้าพเจ้าไม่กล้า
รุกไป (แม้แต่) ๑ จุน (๓ ช.ม.) แต่ยอมถอย
๑ เฉีสะ (๓๓ ช.ม.)" นี้ก็หมายความว่าแม้จะมี
แสนรบ แต่ก็เหมือนกับไม่มีแสนรบ มีมือจะโบก
(สั่งให้รบ) ได้ แต่ก็เหมือนกับไม่มีมือจะโบก
แม้จะจดจหน้ากับข้าศึกได้ แต่ก็เหมือนกับไม่มี
ข้าศึกที่จะจดจหน้า แม้จะมีอาวุธรบก็เหมือนกับไม่มี
อาวุธอยู่ในมือ

อันตรายใด ๆ ไม่มีอันตรายใด ๆ ที่ใหญ่ไป
กว่าการคุมหมิ่นข้าศึก การคุมหมิ่นข้าศึก เกือบจะ
เท่ากับเสียแก้ว ๓ ประการของข้าพเจ้าไป (แก้ว
๓ ประการ คือ เมตตา ประหัตถ์ ไม่กล้าอยู่
หน้า (เป็นผู้หน้า) คนทั้งหลาย)

ฉะนั้น ทักษะทั้งสองที่รบกวนอยู่ ทักษะที่มีความ
เมตตา ต้องเป็นทักษะที่รบกวนอย่างแน่นแฟ้น

๑๖

ราษฎรไม่กลัวตาย เหตุใดจึงเอาความ
ตายไปขู่ราษฎร หากราษฎรกลัวความตาย
จริง เมื่อจับคนทำผิดมาฆ่าเสียแล้ว จะมีใคร
กล้าทำผิดอีก

ปกติ มีผู้ทำหน้าที่ฆ่าคนอยู่แล้ว หากไป
ฆ่าคนแทนผู้ที่ทำหน้าที่ฆ่าเช่นนี้ ก็เหมือนกับ ไป
ฆ่าไม้แทนช่างไม้ น้อยนักที่จะไม่ฆ่าเอามือตนเอง
ไปด้วย (เมื่อมีผู้พิจารณาโทษแล้ว ก็ไม่ควร
ไปก้าวก้าว เพราะผลร้ายอาจมาถึงตนเอง)

๑๗

เหตุที่ราษฎรต้องออกอชาก ก็เพราะฝ้าย
ปลกรองเก็บภาษีมากเกินไป ราษฎรจึงออกอชาก

เหตุที่ราษฎรปลกรองอชาก ก็เพราะฝ้าย
ปลกรองทำไปด้วยอำนาจและทำผิด ฉะนั้น จึง
ปลกรองอชาก

เหตุที่ราษฎรเห็นความตายเป็นเรื่องเล็กน้อย
ไม่สำคัญก็เพราะคนฝ้ายปลกรองกินอยู่โอ้อ่า
(แต่ราษฎรกินอยู่ด้วยความลำบาก) ราษฎรจึง
เห็นความตายเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญ

มีแต่ผู้สงบ เป็นอยู่อย่างง่าย ๆ จึงเอาชนะคน
ที่กินอยู่โอ้อ่าได้

๑๘

อาณาจักรแคบเล็ก พลเมืองน้อย แม้จะมี
อาวุธหลายประเภท แต่ก็ไม่ควรนำออกมาใช้
(เพื่อรบ) ไม่ให้ราษฎรเอาชีวิตไปเสี่ยงกับความ
ตาย ไม่อพยพ (ราษฎร) ไปยังที่ไกล (เพื่อสร้าง
นครใหม่)

แม้จะมีรถมีเรือมาก แต่ไม่จำเป็นต้องนำ
มาใช้ แม้จะมีเกราะและอาวุธมาก ก็ไม่ (ให้)
มีโอกาสไปแสดง แต่จะต้องให้ราษฎรกลับไปสู่
“ยุคผูกเชือกบันทึกรื่อง” (ใช้เชือกผูกเป็นเงื่อน
เพื่อจดจำเรื่องราว เป็นวิธีบันทึกรื่องเหตุการณ์ของ
จีนยุคยังไม่มีหนังสือ)

(ในอาณาจักรนี้) ราษฎรมีอาหารที่โอชา
มีเครื่องนุ่งห่มที่สวยงาม ที่อยู่สุขสบาย ประเพณี
คิงามรื่นเริง (ราษฎร) ในระหว่างนครที่ใกล้
เคียงต่างมองเห็นกันได้ (เพราะไม่มีป้อมกำแพง
กีดกัน) เสียงไก่ขันกับเสียงสุนัขเห่า ต่างได้ยิน
กัน ราษฎรตั้งแต่เกิดกระทั่งตาย ไม่เคยไปมา
หาสู้กัน (เพราะต่างก็มีความสุข) ●

..บุหรีกับชีวิต...

มีสารอะไรในบุหรี

๑. นิโคติน

- ทำให้หลอดเลือดตีบ ความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็ว เพิ่มไขมันในเส้นเลือด ทำให้เกิดโรคหัวใจ สมองเสื่อมสมรรถภาพ อัมพาต

๒. ไฮโตรเจนไซยาไนด์

- ทำให้เกิดอาการไอ มีเสมหะ และหลอดลมอักเสบเรื้อรัง

๓. ไนโตรเจนไดออกไซด์

- ทำลายเยื่อหลอดลมและถุงลม เป็นสาเหตุของโรคถุงลมโป่งพอง ซึ่งไม่มีโอกาสหาย และจะทรมาณไปตลอดชีวิต

๔. ทาร์

- เป็นสารคล้ายน้ำมันดิน จับอยู่ที่ปอด เป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดมะเร็งปอด

๕. คาร์บอนมอนอกไซด์

- ทำให้ร่างกายได้รับออกซิเจนน้อยลง ความไวของประสาทตาลดลง อาจหน้ามืดเป็นลมได้

๖. แอมโมเนีย

- เป็นเหตุทำให้หลอดลมอักเสบ

๗. สารกัมมันตภาพรังสี

- ในควันบุหรีมีสารโพลีเนียม-๒๑๐ ที่มีรังสีแอลฟาอยู่ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็ง

๘. แร่ธาตุต่าง ๆ

- มีสารตกค้างในใบยาสูบหลังการพ่นยาฆ่าแมลง ซึ่งเป็นพิษต่อร่างกาย ซึ่งจะก่อให้เกิดโรคมะเร็ง

ผลกระทบต่อคนข้างเคียง

- ถ้าคุณต้องอยู่ในห้องที่มีควันบุหรีเป็นเวลาหลายปี ปอดของคุณจะถูกทำลายเช่นเดียวกับผู้สูบบุหรี่วันละ ๑๐ มวน ต่อเนื่องเป็นเวลา ๒๐ ปี

- ถ้าคุณแต่งงานกับคนที่สูบบุหรี่จะเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปอดมากกว่าผู้ที่แต่งงานกับคนไม่สูบบุหรี่ โดยเฉลี่ยจะเสียชีวิตเร็วกว่าถึง ๔ ปี

- ผู้ที่เป็นโรคหืด โรคหัวใจหากได้รับควันบุหรี จะทำให้เกิดอาการกำเริบมากขึ้น

- คุณพ่อที่สูบบุหรี่ในระหว่างที่คุณแม่ตั้งครรภ์ ลูกจะมีน้ำหนักและส่วนสูงน้อยกว่าปกติ และโดยเฉลี่ยจะคลอดก่อนกำหนด

“เพื่อคนที่คุณรักและรักคุณ เลิกสูบบุหรี่กันเถอะ”

จาก บุหรีกับชีวิต รพ.สาร ฉบับที่ ๘ ปีที่ ๒ ๒๕๓๐

โรคเอดส์

เอดส์

ป.บ.

โรคเอดส์ หรือโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็นโรคติดต่อโรคใหม่เพิ่งเป็นที่รู้จักกันเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง แต่ดูเหมือนประชาชนทั่วไปจะรู้เรื่องและให้ความสนใจกับโรคนี้มากเป็นพิเศษเพราะเหตุว่าเมื่อเป็นโรคนี้แล้วไม่มีทางรักษา ผู้ป่วยต้องตายจากโรคในระยะเวลาไม่นาน และโรคนี้อาจติดต่อกันได้หลายวิธี คนทั่วไปจึงเกิดความกลัวว่าตนเองอาจจะติดโรคได้ไม่ว่าเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นความกลัวที่แฝงอยู่ในส่วนลึก กลัวโรคและกลัวหลายสิ่งที่ยังไม่รู้ ความกลัวอาจมีประโยชน์ถ้ามันจะทำให้คนหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตนในทางที่จะเสี่ยงต่อโรค แต่ถ้าคนเรากลัวโรคมามากเกินไปจนไม่กล้าทำอะไรเสียเลยนั้นอาจจะมีผลเสียมากกว่าเป็นโรคเองเสียอีก คำถามคำตอบต่อไปนี้จะเกี่ยวกับโรคเอดส์ การติดต่อ ความเสี่ยงต่อโรคและการป้องกัน โดยพยายามที่จะเน้นเรื่องการขจัดความกลัว โดยสร้างความเข้าใจ โดยหวังว่าผู้ที่อ่านเรื่องนี้แล้วจะมีชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องหวาดผวาระโรคเอดส์อีกต่อไป

๑. การดื่มน้ำแก้วเดียว หรือรับประทานอาหารร่วมจานกันนั้นไม่อาจติดโรคเอดส์ได้
๒. การใช้โทรศัพท์ ดื่มน้ำจากก๊อกเดียวกัน การใช้ห้องสุขาร่วมกับผู้ป่วยโรคเอดส์ไม่อาจติดโรคเอดส์ได้
๓. แม่ครัว หรือผู้เสิร์ฟอาหารเป็นโรคเอดส์ไม่อาจแพร่โรคมายังผู้รับประทานอาหารในภัตตาคารนั้นได้
๔. การใช้สระว่ายน้ำร่วมกัน ไม่อาจติดโรคเอดส์ได้ คลอรีนในสระน้ำจะฆ่าเชื้อโรคเอดส์ได้
๕. การจับมือ ถูกต้องตัว หรือการลองสวมเสื้อย่าในห้างสรรพสินค้าไม่อาจแพร่โรคเอดส์ได้
๖. การจับธนบัตรหรือเงินตราไม่อาจติดโรคเอดส์ได้

ภูมิคุ้มกันโรคมีความสำคัญอย่างไร?

คนเราทุกคนที่มีชีวิตอยู่ได้ในโลกนี้นั้น ไม่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดปราศจากเชื้อโรค หากแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยสิ่งที่มีชีวิตอื่น ๆ เช่น สัตว์ พืช รวมทั้งเชื้อจุลินทรีย์ที่เราไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น เชื้อแบคทีเรีย, ไวรัส, โปรโตซัว, เชื้อรา เป็นต้น เชื้อต่าง ๆ เหล่านี้จะอยู่ในน้ำ ในดิน ในอากาศ คนเรามีโอกาสได้รับเชื้อต่าง ๆ เหล่านี้เข้าไปตลอดเวลา แต่คนเราส่วนมากไม่เป็นโรคเพราะในร่างกายคนเรามีระบบภูมิคุ้มกันโรคอันประกอบด้วยเม็ดโลหิตขาวเป็นสำคัญ ระบบภูมิคุ้มกันโรคจะมีหน้าที่เก็บกินและกำจัดเชื้อโรค สิ่งแปลกปลอมที่เป็นอันตรายต่อร่างกายอย่างต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นถ้าผู้ใดมีระบบภูมิคุ้มกันที่เป็นปกติผู้นั้นก็จะไม่เป็นโรคใด ๆ ได้ง่าย ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้ใดมีความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันแม้ได้รับเชื้อโรครวมตา จำนวนไม่มากก็อาจจะป่วยหนักและถึงแก่กรรมได้ง่าย

โรคเอดส์คืออะไร?

โรคเอดส์ หรือโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัสโรคเอดส์ เมื่อเชื้อโรคนี้เข้าสู่ร่างกายจะเข้าไปทำอันตรายต่อระบบสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของคนผู้นั้น ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคของผู้นั้นลดน้อยหรือหมดไป ไม่อาจจะต่อต้านหรือต้านทานเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ ต่อมาภายหลังหากได้รับเชื้อโรค ซึ่งมีอยู่ในสิ่งแวดล้อมทั่วไป ก็จะทำให้เกิดโรคต่าง ๆ รวมทั้งมะเร็งบางชนิด

ได้ง่ายอันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องถึงแก่กรรมในที่สุด เพราะการขาดภูมิคุ้มกันโรคดังได้กล่าวมาแล้ว

ในปัจจุบันยังต้องถือว่าไม่มียาใดที่จะใช้รักษาโรคเอดส์ และยังไม่มียาวัคซีนที่จะป้องกันโรคนี้ได้

โรคเอดส์มีอาการอะไร?

โรคเอดส์ ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง การที่ระบบภูมิคุ้มกันบกพร่องนั้นอาจไม่มีอาการอะไรเลยในตอนแรก อาการต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระยะหลังนั้น เนื่องจากร่างกายไม่อาจต่อต้านการติดเชื้อที่เกิดขึ้นได้ก่อวิยะต่าง ๆ อาการที่เกิดขึ้นมีอาทิเช่น

- เหนื่อยง่าย ปวด มีน้ตึรชะ
- เหนือออกง่าย
- ผอมลงเร็วผิดปกติ
- ต่อม้ำเหลืองโต
- มีจ้ำตามผิวหนังหรือเยื่อบุ
- ไอ หอบ
- อุจจาระร่วง

โรคเอดส์ติดต่อได้อย่างไร?

เมื่อไวรัสโรคเอดส์เข้าสู่ร่างกายผู้ป่วย เชื้อก็จะแบ่งตัวและแพร่กระจายไปอยู่ตามบริเวณต่าง ๆ ทั่วร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเลือด ในน้ำเมือกต่าง ๆ เช่น น้ำอสุจิ น้ำเมือกในช่องคลอด การติดต่อแพร่เชื้อจากผู้เป็นโรคไปยังบุคคลอื่นนั้น ไม่ได้ติดต่อกันง่ายเหมือนโรคติดต่ออื่น ๆ เชื้อโรคเอดส์เมื่อเข้าสู่ร่างกาย

บุคคลหนึ่งแล้วจะทำให้เกิดโรคได้นั้น เชื่อจะต้องถูกนำพาให้เข้าถึงกระแสโลหิตของผู้นั้นโดยรวดเร็ว ในขณะที่เชื้อไวรัสโรคเอดส์ยังมีชีวิตอยู่

โดยหลักการดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าโรคเอดส์อาจติดต่อได้โดยวิธีสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้คือ

๑. การร่วมเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมเพศที่จะทำให้เกิดมีรอยแผลหรือรอยถลอก

๒. การใช้เข็มฉีดยาร่วมกับคนที่มีเชื้อโรคเอดส์อยู่ในร่างกาย

๓. การถ่ายเลือดหรือส่วนของเลือดหรือการปลดถ่ายอวัยวะจากผู้ที่มีเชื้อโรคเอดส์

๔. เด็กทารกอาจติดโรคเอดส์จากแม่ขณะคลอด

จะเห็นได้ว่า โรคเอดส์มิได้ติดต่อกันง่ายอย่างที่คิด ยังไม่มีการพิสูจน์ว่ามีผู้ติดโรคเอดส์โดยการหายใจเอาเชื้อในอากาศ โดยการกินอาหาร หรือดื่มน้ำ หรือโดยการสัมผัสจับต้องผู้ป่วย

ทำไมจึงมีผู้กล่าวว่าเกย์มีโอกาสเสี่ยงต่อโรคเอดส์

เกย์หมายถึงชาย ซึ่งมีพฤติกรรมรักร่วมเพศระหว่างเพศชายด้วยกัน และมักมีการร่วมเพศทางทวารหนัก ซึ่งเยื่อของทวารหนักฉีกขาดง่าย มีโอกาสเกิดรอยถลอกหรือเป็นบาดแผลทำให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายและเข้าสู่กระแส

โลหิตได้ง่าย ผู้ซึ่งเปลี่ยนคู่นอนบ่อย ๆ มีความเสี่ยงต่อการติดโรคสูง

การร่วมเพศระหว่างชายกับหญิงจะแพร่โรคเอดส์ให้แก่กันและกันได้หรือไม่?

ชายที่เป็นโรคเอดส์จะมีเชื้อโรคอยู่ในน้ำอสุจิ และหญิงที่เป็นโรคเอดส์ก็จะมีเชื้อโรคอยู่ในน้ำเมือกในช่องคลอด ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าการร่วมเพศแบบธรรมดา ๆ ร่วมกับการชำระล้างรักษาความสะอาดไม่น่าจะทำให้ติดโรคเอดส์ได้ ฝ่ายที่มีรอยถลอกหรือบาดแผลระหว่างการร่วมเพศจะมีความเสี่ยงต่อการติดโรคเพิ่มขึ้น

การสวมถุงยางอนามัยในการร่วมเพศป้องกันโรคเอดส์ได้หรือไม่?

การสวมถุงยางอนามัยจะป้องกันการสัมผัสกับน้ำอสุจิ หรือน้ำเมือกจากช่องคลอด จึงสามารถป้องกันการติดโรคเอดส์ได้ แต่ทั้งนี้ถุงยางอนามัยจะต้องมีคุณภาพดี แต่ถ้าจะละเว้นการใส่ส่อนทางเพศเสียได้จะเป็นการป้องกันโรคเอดส์ได้ดีที่สุด

ผู้ฉีดยาเสพติดทำไมจึงเสี่ยงต่อโรคเอดส์?

ผู้ที่ฉีดยาเสพติด มักใช้เข็มฉีดยาร่วมกันโดยมิได้ผ่านการฆ่าเชื้อโรคโดยถูกต้อง ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดมีเชื้อโรคเอดส์อยู่ในเลือดแล้ว เชื้อโรคเอดส์ในเลือดของผู้หนึ่งก็จะติดไปกับเข็มฉีดยาและเข้าสู่ผู้อื่นซึ่งใช้เข็มเล่มเดียวกันได้

โรคเอดส์ติดต่อโดยการจูบกันได้หรือไม่?

ได้มีการตรวจพบเชื้อไวรัสโรคเอดส์ใน น้ำลายของผู้ป่วยโรคเอดส์ แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ติดโรคโดยการจูบแบบปากต่อปาก ถ้าโรคเอดส์สามารถแพร่ได้โดยการจูบแบบปากต่อปากแล้วไซ้ร้ คู่สมรสของผู้ป่วยคงจะติดโรคกันเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มียางานดังกล่าว มีผู้ให้ข้อสังเกตว่าการจูบแบบปากต่อปากแบบรุนแรงถึงกับมีรอยถลอกหรือมีบาดแผลอาจมีความเสี่ยงในการติดโรคเอดส์สูง

การหอมแก้มหรือการจูมพิตแบบไทย ๆ นั้นเป็นวิธีที่ถูกอนามัยที่สุด และไม่เป็นทางให้ติดต่อโรคเอดส์แน่นอน

การถ่ายเลือดมีโอกาสติดโรคเอดส์ได้มากเพียงใด?

ผู้ที่เป็นโรคเอดส์จะมีเชื้อไวรัสเอดส์อยู่ในเลือด ผู้ใดได้รับการถ่ายเอาเลือดของผู้เป็นโรคเอดส์เข้าสู่ร่างกายก็มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์สูง แต่ในปัจจุบันเลือดทุกขวดได้รับการตรวจโรคเอดส์ เลือดขวดใดที่มีเชื้อโรคเอดส์จะถูกทำลายและไม่นำไปใช้อีกต่อไป การถ่าย

เลือดในสถาบันการแพทย์ในประเทศในปัจจุบัน จึงมีความปลอดภัย

ยุงนำโรคเอดส์ได้หรือไม่?

ยังไม่เคยปรากฏหรือมียางานที่ใดเลยว่ายุง, แมลง หรือสัตว์อื่นใดนำโรคเอดส์ได้ ถ้ายุงนำโรคเอดส์ได้จริง ปัจจุบันนี้คงมีผู้ป่วยเป็นโรคเอดส์มากมาย

ประชาชนคนธรรมดาจะระวังตนไม่ให้ เป็นโรคเอดส์ได้อย่างไร?

มีชีวิตอยู่อย่างธรรมดา และอย่างไทย ๆ ปฏิบัติตามกติกากอนามัยและมีผิวเดีวเมียเดีว ไม่สำส่อนทางเพศ อย่าร่วมเพศโดยวิธีผิดธรรมดา หากจะไปหาความสำราญนอกบ้าน (ในกรณีจำเป็นจริง ๆ) ก็ให้สวมถุงยางอนามัย อย่าใช้ยาเสพติด ถ้าจำเป็นต้องใช้ก็ต้องใช้เข็มใหม่ทุกครั้ง และอย่าใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น ส่วนเรื่องอื่นเช่น การถ่ายเลือดนั้น แพทย์ผู้รักษาก็จะระมัดระวังให้เราอยู่แล้วไม่ต้องวิตก

ถ้าปฏิบัติตนได้เพียงเท่านี้ท่านก็จะมีชีวิตอย่างปลอดภัยไร้โรคเอดส์

การค้นหาตัวการรักษาโรคเอดส์ดำเนินอยู่ตลอดเวลา
ดังนั้น หากสงสัยว่าจะติดโรคเอดส์ อย่าท้ออาลัย รีบปรึกษา
แพทย์ อาจมีหนทางแก้ไข

กลอนสอนใจ

คุณเรณู วัฒนคุณ เป็นภริยาเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว ท่านนำธรรม ผ่านคำกลอน เพื่อสอนใจคน เป็นบุคคลในคอลัมน์ *Personality Profile* ของ *The Japan Times* ฉบับประจำวันเสาร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๐ วารสารข้าราชการขอนำบทกลอนของท่านลงเผยแพร่ในวารสารฯ ทั้งฉบับนี้ และฉบับต่อ ๆ ไป

วัยขราที่มีค่า

เมื่อวัยขรามมาถึงพึงสังเกต
มักมีเหตุเจ็บป่วยช่วยมิได้
รักษากายแข็งแรงแกร่งทั้งใจ
จิตสดใสโรครภัยหายสบายดี
สังขารเสื่อมแก่ไม่ไหวไขเรื่องแปลก
มีอาจแลความเยาว์วัยให้สตรศรี
ไขชีวิตยาวนานทำงานมากมี
ทำความดีตลอดมาน่าปลื้มใจ
ประสบการณ์ที่ได้ยิ่งใหญ่นัก
ยึดเป็นหลักยึดฝืนคนรุ่นใหม่
สิ่งดีชั่วรู้แนะนำทำอย่างไร
แก้ไขให้ยามทำผิดคิดห้วงดึง
คนรุ่นหลังเคารพนบนอบนัก
มอบความรักหนุนเทิดเป็นเลิศยิ่ง
แม้วัยมากยังสนใจในทุกสิ่ง
เป็นยอดมิ่งขวัญใจให้ยูเยาว์

เรณู วัฒนคุณ

ทำคนให้เบิกบาน

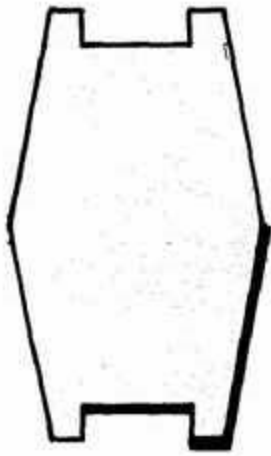
ยิ้มกับทุกคนที่พบประสบด้วย
ยิ้มยิ้มช่วยทุกสิ่งดีกว่าที่หวัง
จิตชุ่มชื่นช่วยให้ใจเพิ่มพลัง
เปรียบดุจดั่งยาเลิศเจริดชูใจ
ช่วยคนในครอบครัวให้ดีมีสุข
ให้คลายทุกข์ทั่วทุกคนสมมุ่งหมาย
ทำตนรื่นเริงได้แสนง่ายตาย
สุขสบายทั้งกายใจให้คุณจริง
สบปัญหาใจสลดใสช่วยได้มาก
ใช้ลำบากช่วยได้ในทุกสิ่ง
พยายามให้แจ่มใสใจเป็นมิ่ง
ไม่ทอดทิ้งเอนจิตได้ใจเบิกบาน

เรณู วัฒนคุณ

การให้อภัย

อันความเคียดขี้งิ่งหงสาพยาบาล
ตัดให้ขาดดีเลิศประเสริฐศรี
เมตตากรุณาประจำคุณธรรมดี
นำชีวิแสนสุขทุกข์ห่างไกล
ให้อภัยคนทำผิดจิตสะอาด
มิมุ่งมาดโกรธแค้นแสนเหลวไหล
อุเบกขาเฝ้าปีกจิตใจ
อภัยแจ่มใสจิตระรื่นชีพยืนนาน

เรณู วัฒนคุณ

อันตรายที่แฝงเร้น ในอาหารสำเร็จรูป

จาก วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ ฉบับที่ ๑๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๐

สภาพความเป็นอยู่และเศรษฐกิจปัจจุบัน ทำให้คนส่วนใหญ่หาที่อยู่อาศัยแถบชานเมือง ซึ่งมีราคาถูกและมีสภาพแวดล้อมดีกว่าในเมือง แต่มาติดขัดปัญหาการจราจรในตัวเมือง ทำให้คนใช้เวลาอยู่ที่ทำงานและใช้ในการเดินทางเป็นส่วนใหญ่ จนไม่มีเวลาปรุงอาหารรับประทานที่บ้าน จึงจำเป็นต้องใช้บริการอาหารสำเร็จรูป อาหารสำเร็จรูปในที่นี้ หมายถึงอาหารทุกชนิดที่ผู้ผลิตเตรียมขึ้นจำหน่ายแก่ผู้บริโภคเพื่อความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลา โดยสามารถนำมารับประทานได้ทันที หรือใช้เวลาปรุงแต่งเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย เมื่อการบริการอาหารสำเร็จรูปได้รับความสนใจมากขึ้น ผู้จำหน่ายจึงแข่งขันกันเพื่อดึงดูดใจลูกค้า โดยจะเพิ่มทางด้านโฆษณามากขึ้น ปรับปรุงสถานที่และความสะอาด ปรับปรุงรสชาติ สีกลิ่นและความน่ารับประทานของอาหาร ยิ่งไปกว่านั้นผู้ผลิตบางรายยังมุ่งค้ากำไรเกินควร โดยไม่ได้คำนึงถึงหลักโภชนาการความสะอาดและความปลอดภัยของผู้บริโภค ซึ่งเป็นเรื่อง

สำคัญหากบริโภคเป็นประจำก็จะเป็นโทษ เพราะร่างกายของเราไม่ได้ต้องการเพียงอาหารที่มีรสชาติถูกปากและรับประทานเพียงเพื่อให้อิ่มเท่านั้น แต่ต้องการอาหารที่ไม่มีพิษและมีสารอาหารครบถ้วนอีกด้วย ผลเสียที่เห็นได้ชัด และมีโอกาสที่จะเกิดได้มากจากการบริโภคอาหารสำเร็จรูปเป็นประจำคือ มีสภาวะโภชนาการไม่เหมาะสม ได้รับพิษจากสารปนเปื้อน และสารปรุงแต่งที่มากเกินไป รวมทั้งอาจติดเชื้อที่ระบอบทางอาหารได้ ดังจะกล่าวเป็นลำดับต่อไปนี้

สภาวะโภชนาการไม่เหมาะสม คือ สภาวะที่ร่างกายรับสารอาหารบางชนิดมากเกินไป หรือขาดแคลนสารอาหารจำเป็นบางชนิด เช่น คนที่รับประทานอาหารจำพวกไขมันเกินไป จะเป็นโรคอ้วน และถ้าไขมันนั้นเป็นไขมันจากสัตว์ ซึ่งให้กรดไขมันอิ่มตัวมาก จะทำให้มีปริมาณคอเลสเตอรอลสูงในเส้นเลือด เกิดการอุดตันของเส้นเลือด จนถึงกับ

หัวใจวายได้ ผลการวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่บริโภคอาหารประเภทไขมันจากสัตว์ เช่น ฟาสต์ฟู้ดพวกแฮมเบอร์เกอร์ และแซนด์วิช ซึ่งใช้น้ำมันสัตว์มากจะมีอัตราการเสียชีวิตเนื่องจากโรคหัวใจที่เกิดจากหลอดเลือดแข็งตัวประมาณเจ็ดแสนคนต่อปี ปัจจุบันนี้ อาหารฟาสต์ฟู้ดของบริษัทต่างประเทศได้แพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยและกำลังเป็นที่นิยมกันมาก ฉะนั้นอัตราการเสียชีวิตของคนไทยเนื่องจากโรคหัวใจอาจสูงขึ้น เพราะอาหารฟาสต์ฟู้ดมีปริมาณไขมันค่อนข้างสูง บางมื้ออาจมีถึง ๖๗ กรัม

ส่วนสภาวะการขาดแคลนสารอาหารนั้น อาจเกิดเนื่องมาจากรับประทานอาหารไม่เพียงพอ หรือรับประทานเพียงพอ แต่ขาดสารอาหารที่จำเป็นบางชนิด ทำให้เป็นโทษแก่สุขภาพของผู้บริโภค นอกจากนั้นคุณค่าของอาหารอาจเสียไปในระหว่างการเตรียมและปรุง เช่น การหั่นผักแล้วนำไปล้างโดยแช่นานาน ๆ จะทำให้เสียวิตามินซึ่งละลายน้ำได้ และข้าวที่หุงโดยวิธีเช็ดน้ำก็จะสูญเสียวิตามินที่ละลายได้ในน้ำ เช่น วิตามินบีรวมด้วยเช่นกัน การขาดสารอาหาร เช่น ไธอามีน หรือวิตามินบี ๑ ซึ่งมีมากในอาหารประเภทเนื้อหมู และข้าวซ้อมมือ นั้นจะทำให้มีอาการของโรคเหน็บชาและปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ การขาดไธอามีนอาจเกิดขึ้นได้จากการรับประทานอาหารที่มีเอ็นไซม์ ไธอามีนเนส (thiaminase) เช่น ปลาข้าวหรือปลาดิบหรือรับประทานอาหารที่มีปัจจัยต่อต้านไธอามีน เช่น ชา และกาแฟ

เป็นต้น สารอาหารที่จำเป็นอย่างอื่น ได้แก่ สารไนอาซิน ซึ่งมีมากในอาหารประเภทเนื้อสัตว์ทุกชนิดรวมทั้งปลา หากขาดจะทำให้เป็นโรคเพลรากลา ซึ่งมีอาหารอักเสบที่ผิวหนังเมื่อโดนแดด ผิวหนังจะพองดำและลอก มีอาการท้องร่วง เลือดออกไม่หยุด และระบบประสาทผิดปกติ อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ สารโรโบเฟลวิน ซึ่งมีมากใน นม ตับ และอาหารที่ได้จากสัตว์และพืช ถ้าขาดจะทำให้เกิดอาการลิ้นบวมและมุมปากแตก เป็นต้น

สำหรับการปนเปื้อนในอาหารสำเร็จรูป นั้น เริ่มตั้งแต่การปรุงอาหารที่ขาดความระมัดระวังในเรื่องความสะอาด ทั้งภาชนะ อุปกรณ์ และสุขภาพของผู้ปรุงอาหาร ตลอดจนการเก็บรักษาอาหารไม่มิดชิดทำให้ฝุ่นละออง แมลงวัน และอื่น ๆ เข้าไปในอาหารได้ เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุของการปนเปื้อนในอาหารได้ทั้งสิ้น กระทรวงสาธารณสุขของสหรัฐอเมริกาสำรวจพบว่า ในปีหนึ่ง ๆ คนเป็นโรคเนื่องจากอาหารและน้ำประมาณหนึ่งแสนถึงสองแสนคน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุที่มาจากสารพิษตกค้างจากยาฆ่าแมลง เช่น ดีดีที ซึ่งพบในเนื้อสัตว์ ผัก และผลไม้ หากสะสมในร่างกายเป็นปริมาณมากและเป็นเวลานานจะทำให้ลายตับและระบบประสาท ถ้ารับเข้าไปในปริมาณ ๑๖ มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม จะทำให้ชักและตายได้ใน ๒๔ ชั่วโมง ส่วนยาฆ่าแมลงพวกแอลดรินและไดแอลดรินนั้น เป็นสารที่ร่างกายดูดซึมได้ดี ถ้าร่างกายรับเข้าไปมาก ๆ อาจทำให้ชักและถึงตายได้ แต่ถ้าสะสม

เข้าไปที่ละน้อยเป็นเวลานาน จะทำให้ชักและเป็นพิษต่อระบบประสาท สำหรับการปนเปื้อนทางจุลินทรีย์จะเกิดขึ้นได้มากในประเทศที่มีอากาศร้อน เช่น ประเทศไทย ซึ่งมีสภาวะที่เหมาะสมแก่แพร่เชื้อของจุลินทรีย์ เช่น เชื้อรา แอสเพอริลลัส ฟลาวัส (*Aspergillus flavus*) ซึ่งจะผลิตสารพิษอะฟลาทอกซิน เชื้อราชนิดนี้ มักพบในอาหารพวกถั่ว พริกแห้ง และหอม กระเทียม ถ้ารับประทานเข้าไป อาจทำให้เป็นมะเร็งในตับได้ นอกจากนี้แบคทีเรียบางชนิดสามารถทำให้เกิดพิษขึ้นในอาหารได้ สารพิษที่เกิดขึ้นเป็นสารประกอบเชิงซ้อนประเภทไลโปโพลีแซคคาไรด์เพปไทด์ (*lipopolysaccharide peptide complex*) ซึ่งทำให้เกิดอาการท้องร่วง ปวดศีรษะ และอาเจียน ส่วนการปนเปื้อนจากสารที่เป็นโลหะนั้น เกิดจากการที่โลหะละลายหรือเกาะเกาะออกจากภาชนะที่ใช้หรือปนมากับวัตถุดิบหรือมากับฝุ่นละอองในอากาศ ทั้งนี้ มักเกิดขึ้นเนื่องจากไม่ปิดอาหารให้มิดชิด นอกจากนั้นอาจพบในสัตว์ เช่น ปลาและหอย ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำมีสารปรอทเจือปน หรือในเมล็ดธัญพืช ที่ฉีดสารประกอบของปรอทเพื่อกันเชื้อรา สารปรอทที่อยู่ในรูปปรอทอัลคิล (*alkyl mercury*) ถ้าเข้าไปในร่างกายจะทำให้เกิดโรคมินามาตะ เกิดความผิดปกติของโครโมโซม และสมองถูกทำลาย ตัวอย่างอื่น ได้แก่ ตะกั่ว เช่น จากท่อไอเสีย หรือจากการใช้ภาชนะเคลือบสีที่มีตะกั่วเป็นองค์ประกอบ

ผลเสียของอาหารสำเร็จรูปอีกอย่างหนึ่งคือสารปรุงแต่งในอาหาร ซึ่งหมายถึงสารหรือ

ของผสมที่จิตใจเติมลงในอาหารระหว่างการผลิต เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น เสริมคุณค่าทางอาหาร แต่งสีแต่งกลิ่นเพื่อความสวยงาม และจูงใจผู้บริโภค ตลอดจนเพื่อให้เก็บอาหารไว้ได้นาน กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดปริมาณการใช้สารปรุงแต่งอาหารบางชนิดไว้ แต่ก็ยังมีผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์และไม่เข้าใจในเรื่องนี้ ใช้สารเหล่านี้มากเกินไปเกินกำหนดหรือใช้สารปนปลอมซึ่งเป็นผลเสียแก่ผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น สีสังเคราะห์สำหรับผสมอาหารที่ใช้ใน ถ้าสะสมในร่างกายในปริมาณมาก และเป็นเวลานาน อาจทำให้เกิดพิษได้กล่าวคือ สีเหลืองถ้ามีเกิน ๑๕ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม และ สีแดง ถ้ามีเกิน ๑.๕ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม จะทำลายเยื่อกระเพาะอาหาร ทำให้การดูดซึมอาหารบกพร่อง สีส้มถ้ามีเกิน ๕ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม จะทำให้ท้องเดิน นอกจากนี้ถ้าใช้สีอื่นซึ่งไม่ใช่สีผสมอาหาร เช่น ใช้สีย้อมผ้า แพร สี และกระดาษ มักจะมีโลหะเป็นพิษปนมาในปริมาณมาก เช่น สารหนูในปริมาณ ๕ ส่วนในล้านตะกั่วเกิน ๒๐ ส่วนในล้าน เป็นต้น สารที่ใช้ปรุงแต่งรส เช่น บงชูรส แม้จะไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าเป็นอันตรายต่อมนุษย์ แต่ผู้ที่แพ้บงชูรสเมื่อรับประทานเข้าไปจะทำให้เกิดอาการร้อนวูบวาบตามตัว เจ็บหน้าอกและปวดศีรษะ และหากเป็นผงชูรสปนปลอมจะเป็นอันตรายมาก เช่น มีโซเดียมเมตาฟอสเฟต จะทำให้เกิดอาการท้องร่วงอย่างแรง หรือมีสารบอแรกซ์ ซึ่งหากไปสะสมที่กรวยไต จะทำให้ไตอักเสบ นอกจากนั้นยังมีการเติมสารบอแรกซ์ไปในอาหารบางชนิด

เพื่อให้อาหารกรอบและใช้เป็นสารกันบูด เช่น ในลูกชิ้นด้ง หมูยอ และไส้กรอก เป็นต้น พบว่า ถ้าเด็กเล็กได้รับสารบอแรกซ์ ในปริมาณ ๑-๒ กรัม ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม อาจทำให้ถึงตายได้ ส่วนผู้ใหญ่ถ้าได้รับสารนี้วันละ ๔-๕ กรัม ติดต่อกันเป็นเวลา ๓๐-๗๐ วัน จะเกิดอาการเบื่ออาหารและวิงเวียนศีรษะ นอกจากนี้ สารเคมีพวกไนเตรทและไนไตรท์ที่ใช้ถนอมอาหารพวกเนื้อและปลา เช่น ไส้กรอก แหนม แยมและเบคอน เพื่อทำให้มีสีแดงน่ารับประทาน ถ้าใช้ในปริมาณมากเกินไปจะทำให้เกิดอันตราย คือ จะเปลี่ยนเป็นสารพิษไนโตรซามีน ซึ่งทำให้เกิดมะเร็งในตับได้ สำหรับไนไตรท์ถ้าผู้บริโภครับเข้าไปครั้งละมากๆ ประมาณ ๔ กรัม จะทำให้ตายในทันที เพราะจะทำปฏิกิริยากับฮีโมโกลบิน ได้เมทฮีโมโกลบิน ซึ่งไม่สามารถจับออกซิเจนได้ ร่างกายจะขาดออกซิเจน หากรับเข้าไปครั้งละน้อยๆ จะทำปฏิกิริยากับเซกันดารีเอมีนในกระเพาะอาหาร เกิดเป็นไนโตรซามีน ทำให้เป็นมะเร็งในตับเช่นกัน

เกี่ยวกับการแพร่เชื้อโรคที่ติดต่อได้ทางอาหาร เช่น โรคอุจจาระร่วง ไข้รากสาด ไทฟอยด์ โรคคอติบและวัณโรคนั้น อาจติดต่อได้หลายทาง เช่น จากผู้ปรุงอาหารและผู้เสิร์ฟอาหาร หรือโดยการติดต่อของเชื้อโรคทางภาชนะอุปกรณ์ ตลอดจนน้ำและวัตถุดิบที่ใช้ปรุง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่า อาหารสำเร็จรูปนั้น แม้ว่าจะมีประโยชน์ในแง่

ความสะดวกสบายแล้ว ยังอาจมีอันตรายได้ ทั้งที่เกิดขึ้นได้ทันทีและเกิดในระยะยาว เนื่องจากสะสมสารพิษในปริมาณเกินกว่าที่ร่างกายจะทำลายได้ อย่างไรก็ตามอาหารสำเร็จรูปไม่ได้เป็นอันตรายไปทั้งหมด ต้องขึ้นอยู่กับผู้บริโภค ว่ามีความรอบคอบระมัดระวังและสังเกตมากน้อยเพียงใดในการเลือกซื้อ โดยปกติเรามักเข้าใจว่าอาหารที่ราคาถูกย่อมมีคุณภาพต่ำกว่าอาหารที่มีราคาแพง แต่ไม่เป็นความจริงเสมอไป อาหารราคาแพงบางทีก็มิใช่จะมีสารอาหารครบถ้วนและเหมาะสมหรือปลอดภัยเสมอไป ฉะนั้นเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ควรปฏิบัติดังนี้คือ เลือกอาหารสะอาด สถานที่ปรุงอาหารและสถานที่วางขายต้องห่างไกลจากสิ่งปฏิกูลหรือท่อระบายของเสีย ผู้ปรุงและผู้เสิร์ฟต้องมีสุขลักษณะที่ดี ไม่ป่วยเป็นโรคติดต่อ ไม่มีแผล เล็บมือเล็บเท้าและเสื้อผ้าสะอาด ภาชนะบรรจุอาหารก็ต้องสะอาด และทำด้วยวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน เช่น โลหะหรือภาชนะเคลือบสี เป็นต้น อาหารต้องมีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันฝุ่นละออง มลพิษ และแมลงวัน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคได้ สำหรับผู้สูงอายุควรหลีกเลี่ยงอาหารที่ปรุงด้วยไขมันจากสัตว์หรือไขมันอิ่มตัวชนิดอื่น ๆ เพราะจะเป็นสาเหตุของการอุดตันในเส้นเลือดและเป็นโรคเกี่ยวกับหัวใจได้ หลีกเลี่ยงอาหารที่เติมสารปรุงแต่งต่าง ๆ หากรับประทานแล้วรู้สึกผิดปกติ ต้องหยุดทันที นอกจากนี้เพื่อให้ได้สารอาหารครบถ้วน ปลอดภัยและคุ้มค่าใช้จ่ายที่ซื้อ ควรศึกษาเรื่องโภชนาการ โดยคำนึงถึงสารอาหารที่จำเป็นและคุณค่าของอาหารแต่ละชนิด

สิ่งที่จะลืมไม่ได้คือ ภาชนะที่บรรจุอาหาร สำเร็จรูป ปัจจุบันเราใช้ถุงพลาสติกกันแพร่หลาย เพราะให้ความสะดวกมากกว่าสิ่งบรรจุอื่น ๆ แต่ก็ควรคำนึงถึงพิษภัยของถุงพลาสติกต่อ คุณภาพของอาหารด้วย อีกทั้งเมื่อใช้แล้วก็ต้องมีวิธีการกำจัดไม่ให้เกิดปัญหามลภาวะ ในอดีตเราใช้สิ่งบรรจุอาหารอื่น ๆ เช่น ใบตอง ใบบัว หรือกระบอกไม้ไผ่ ซึ่งนอกจากจะไม่มี อันตรายแล้ว ยังรักษาคุณภาพของอาหาร และให้ความรู้สึกในด้านรสชาติอีกด้วย แต่ บัดนี้สิ่งบรรจุอาหารเหล่านี้กำลังจะหมดไป ถ้าพยายามอนุรักษ์กรรมวิธีที่เคยใช้ เช่น การ บรรจุข้าวหลาม หรือน้ำในกระบอกไม้ไผ่ ก็จะเป็นมรดกไทยตกทอดจนถึงรุ่นลูกหลานต่อไป

ผู้ที่มีสุขภาพดี และมีโภชนาการที่ดีนั้น จะมีดวงตาสดใสเป็นประกาย ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ฟันและรากฟันมีโครงสร้างที่แข็งแรง อารมณ์ดีและร่างกายมีความพร้อมที่จะทำงาน เสมอ

เอกสารอ้างอิง

๑. จันททัย กลีบเมฆ "อาหารเป็นพิษอันตราย ที่มองไม่เห็น" ข่าวครูไทย ฉบับที่ ๒๔ (ปกซ์หลัง มิ.ย.) ๒๕๒๖ : ๔๙-๕๒
๒. บุญส่ง คงคาทิพย์ "Food Additive" วารสาร เคมี ๓ (๓) ๒๕๒๒ : ๔๒-๔๘
๓. ภัคดี ไพธิศิริ "พิษจากสิ่งบริโภค" ฉลาด บริโภค ๑ (๔) ๒๕๒๙ : ๑๕-๒๓
๔. สิริินทร์ วิโมกษ์สันถ์ ชิวเคมี ภาควิชา ชิวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล ๒๕๒๓
๕. Labuxa, Theodore P. Food and your well-being. St Paul; West Publishing Co.; westport Conn., Avi, 1977, p.4
๖. Michael, H. Brown, Fast foods are hazardous to your health, Science Digest 94 (4) 1986 : 31-36.
๗. White, R. Benett, Food and your future : New York ; Prentice - Hall, Inc., 1972, po. 291 - 306

สองชั้น : สร้างสรรหรือบั่นทอน

มงคล สันตติวิฑูร

ย่างเข้าเดือนหก ฝนก็ตกพรำ ๆ แต่สิ่งที่แฝงมากับความเย็นฉ่ำของสายฝนก็คือ ความร้อนรุ่ม
ในหัวใจของคนที่เป็นผู้บังคับบัญชา

เพราะย่างเข้าเดือนมิถุนายนที่ไร เป็นต้องหนักอกหนักใจกับปัญหาการพิจารณำาเน็จ
ความชอบประจำปีของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกปีไป

ทั้งนี้เพราะจำนวนโควตาที่สามารถจะเลื่อนเงินเดือนให้ ๒ ชั้นมีอยู่จำกัด (แค่ ๑๕% ของ
จำนวนข้าราชการ)

แต่คนที่คิดว่าตนเองประกอบคุณงามความดีที่สมควรจะได้ หรือ น่าจะได้เลื่อนเงินเดือน
๒ ชั้นมีอยู่มาก

ต่างก็มีเหตุผลมาอ้างกับตนเองได้อย่างมีน้ำหนักที่น่าฟังทั้งนั้น

บางคนได้แล้วมีสิทธิ์สอบเลื่อนระดับ

บางคนอยากได้เพราะอยู่มานานยังไม่เคยได้

บางคนสู้สุดส่ำลงทุนลงแรงรับใช้นายมาทั้งปีก็คิดว่าควรจะได้

ถ้าเราเป็นผู้บังคับบัญชา จะทำอย่างไรดี

เจ้าสมชายมันก็ดีแสนดี เข้าถึง เย็นถึง สารพัดปฏิบัติพิถีพิ ไปเหนือล่องใต้ก็มีน้ำใจหาของ
ติดไม้ติดมือมาฝากเสมอ

เจ้าสมปองถึงแม้จะไม่ค่อยพูดค่อยจา ไม่เคยเยี่ยมกรายไปหาที่บ้านเลย เรื่องจะให้รับใช้ส่วน
ตัวอย่าได้เอ่ยปาก แต่เรื่องงานถึงไหนถึงกันไม่เคยเสียหาย

จะให้เจ้าสมชายได้เลื่อน ๒ ชั้น ผู้คนก็จะติฉินนินทาว่าเป็นผู้บังคับบัญชาที่ไร้หลักการ
ชอบคนประจบประแจงไม่ทำงาน

ชะดี ชะร้าย พาลก่อให้เกิดความระส่ำระสายในสำนักงานได้

จะให้เจ้าสมปองหรือเจ้าสมชายก็จะดีโพยตีพายน้อยใจว่า เราไม่ตอบสนองความดีที่ผู้สุดส่านรับใช้

และยามนี้ พอสบสายตาลูกน้องคนใด ก็ดูเหมือนว่าจะมีแต่สีหน้าวิงวอน ขวนให้สงสาร เห็นใจไปเสียทั้งหมด

กลุ่มดีมียล่ครับ

ทางแก้ไขในเรื่องนี้ เห็นที่จะต้องมาวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณาในการปูนบำเหน็จความดี ความชอบเสียแล้ว

โดยทั่วไปคนเรามักพิจารณาโดยมองไปที่ภาพรวมของผู้ได้บังคับบัญชาแล้วสรุปลงตรงคำว่า คนนั้นดี คนนี้ไม่ดี (ในความรู้สึก) ไม่ได้แยกแยะให้ชัดเจนว่า

ที่ดี ดีอย่างไร และที่ไม่ดี ไม่ดีตรงไหน

เรื่องส่วนตัวหรือเรื่องงาน

การที่ผู้บังคับบัญชาบางคนไม่สามารถแยกเรื่องส่วนตัวกับเรื่องงานออกจากกันอย่างเด็ดขาดได้ จะก่อให้เกิดปัญหาความยุ่งยากใจในการพิจารณาทุกครั้งไป

บางคนจึงใช้ระบบหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันให้มีโอกาสได้รับบำเหน็จความชอบ ๒ ชั้นอย่างทั่วหน้า เพื่อหลีกเลี่ยงคำวิพากษ์วิจารณ์

และเพื่อจูงใจให้ผู้ที่มีผิดหวังในคราวนี้ทำดีต่อไปเพื่อหวังผลคราวหน้า

คิด ๆ ดูให้ต้องแท้แล้วจะเห็นว่า วิธีการเช่นนี้มีผลเสียมากกว่าผลดี

กล่าวคือคนที่ได้รับการปูนบำเหน็จแล้วจะเฉื่อยชาเพราะรู้ว่าตนเองหมดโอกาส บางทีก็หาทางย้ายไปอยู่หน่วยงานใหม่เพื่อให้ตนเองได้รับการพิจารณาซ้ำอีก

ส่วนที่ที่ยังไม่ได้ก็จะทู่ทอเอาใจใส่งานเฉพาะผู้ที่คิดว่าจะถึงคิว หรือมีโอกาสดำเนินการพิจารณาในปีนั้น ๆ

ในเมื่อโควตา ๒ ชั้นมีไม่มาก คนที่อยู่ในกลุ่มนี้จึงมีเป็นจำนวนน้อย เพราะฉะนั้น ลองหลับตานึกภาพดูว่า ในสำนักงานจะเต็มไปด้วยบุคคลกรประเภทใด

เราคงรู้จักกันอยู่เป็นอย่างดีแล้วว่า

คนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในทางการบริหาร ที่ส่งผลให้องค์การมีประสิทธิภาพหรือไร้ประสิทธิภาพ

และการที่จะให้คนในหน่วยงานทุ่มเทจิตใจทำงานให้ดีขึ้น จะต้องอาศัยวิธีการจูงใจ (Motivation)

แต่การจูงใจมิได้หมายความว่าเฉพาะการให้รางวัล การเพิ่มเงินเดือน หรือคำชมเชยซึ่งเป็นการจูงใจในทางบวก (Positive Motivation) อย่างเดียว

การลงโทษเพื่อให้ผู้ที่เฉื่อยชาหรือฝ่าฝืนระเบียบหันมาสนใจงานในหน้าที่ของตนเอง เช่น การตำหนิ การตักเตือน การลงโทษทางวินัย ก็ถือเป็นการจูงใจด้วย คือเป็นการจูงใจแบบลบหรือแบบนิเสธ (*Negative Motivation*)

ทั้งสองวิธีนี้มีดีและเสียพอกัน

ขึ้นอยู่กับการใช้ให้ถูกคน ตรงกับสถานการณ์และในเวลาที่เหมาะสม

ถ้าจะชมก็ต้องรีบชม ถ้าจะลงโทษก็ต้องเด็ดขาดทันที่

เช่นสมมติว่า นายเปือยหรือซึ่งเป็นนักการภารโรงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ดีเยี่ยม จนสามารถตรวจพบกันบูหรืกำลังลามไหม้กองเอกสารในห้องพัสดุ ช่วยมิให้เกิดเพลิงไหม้สำนักงานได้ ก็ไม่ใช่ปล่อยให้เรื่องผ่านไปจนเจ้าตัวก็ลืมไปแล้วจึงประกาศชมเชยหรือให้รางวัล

ดีไม่ดีตอนเราไปชมเชยเข้า นายเปือยหรืออาจถามกลับมาว่า มาชมเชยผมเรื่องอะไรหรือครับ

ต้องเสียเวลาทวนความดี ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ นายเปือยหรือก็อาจรู้สึกเฉย ๆ ไม่ตื่นเต้นเหมือนกับการตอนที่เขาเฝ้ารอคำชมเชยเมื่อครั้งทำความดีเสร็จใหม่ ๆ

หรือถ้าเป็นกรณีจะกำหนดรางวัลกระทำผิดเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างกับผู้ได้บังคับบัญชาคนอื่น ๆ หากมีวัชกรเข้าปล่อยเวลาเนิ่นนานไปจนผู้คนชักเลือน ๆ ไปแล้วว่าผู้ถูกลงโทษทำอะไรผิด การลงโทษนั้นก็ไร้ผล

การตอบแทนความดีของลูกน้องที่คอยปฏิบัติรับใช้ในเรื่องส่วนตัวก็ควรเป็นการตอบแทนในลักษณะส่วนตัว

ใครมีน้ำใจซื้อข้าวของมาฝาก เมื่อเรามีโอกาสก็ควรมีสิ่งละอันพันละน้อยฝากตอบแทนไปหรือให้ความสนใจกับชีวิต ความเป็นอยู่แม้ในเรื่องส่วนตัวของเขาบ้าง อาจเป็นการถามสารทุกข์ สุกดิบคนในครอบครัว

ส่วนคนที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงาน มีผลงานอยู่ในขั้นที่สมควรได้รับการพิจารณาปูนบำเหน็จ ความชอบเป็นกรณีพิเศษ ก็ตอบแทนคุณความดีของผู้นั้นในเรื่องงาน

อย่าได้พิจารณาสมปนเปกันระหว่างเรื่อง งานและเรื่องส่วนตัว

หากพิจารณาด้วยหลักเกณฑ์เช่นนี้ ผู้บังคับบัญชาก็จะปลอดภัยจากคำครหาของผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งสองประเภท เพราะต่างได้รับการตอบแทนในลักษณะที่ชอบด้วยเหตุด้วยผลแล้ว การจูงใจในทางบวกดังที่กล่าวมานี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นการเลื่อนเงินเดือนให้ ๒ ชั้นเสมอไป

คำชมเชย ความเอาใจใส่ การให้เกียรติ และการยอมรับการผู้บังคับบัญชาก็เป็นยาหอมชนิดวิเศษที่สร้างกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดีพอ ๆ กัน

เพราะ Maslow ที่วงการนักบริหารรู้จักกันดียังกล่าวไว้ว่า

บางทีคนก็ไม่ได้ต้องการการตอบสนองในเรื่องเศรษฐกิจหรือเงินเพียงอย่างเดียวแต่ต้องการชื่อเสียงและการยอมรับจากสังคมด้วย

ผู้บังคับบัญชาที่ดีจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เทคนิคในการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยต้องค้นหาความต้องการของลูกน้องแต่ละคนให้ได้เสียก่อน

MC Clelland ประมาจารย์ทางด้าน การบริหารอีกผู้หนึ่งได้แบ่งแรงจูงใจของคนทั่วไปไว้ ๓ ประการ คือ

๑. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (*Need for Achievement*) คือพวกที่มุ่งถึงความสำเร็จของงานเป็นใหญ่
๒. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (*Need for Power*) คือพวกที่ต้องการมีอำนาจสั่งการให้คนอื่นปฏิบัติตามความเห็นของตนเองได้ต้องการอำนาจในการตัดสินใจ
๓. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (*Need for Affiliation*) คือพวกที่เน้นในเรื่องการมีความสัมพันธ์อันดีในการติดต่อกับผู้อื่น

พูดกันง่าย ๆ ตามภาษาชาวบ้านร้านตลาดก็คือ แบ่งออกเป็นพวก **บ้างาน บ้าอำนาจ และบ้ามนุษยสัมพันธ์**

ฉะนั้น บางทีการประกาศเกียรติคุณด้วยการปิดประกาศเผยแพร่การกระทำความดีของบุคคล การส่งการ์ดอวยพรวันเกิดหรือแสดงความยินดีในโอกาสต่าง ๆ การมอบรางวัลสำหรับปฏิบัติงานดีเด่นประจำปีในหน่วยงาน การส่งเสริมให้มีสวัสดิการด้านสุขภาพพลานามัย ฯลฯ ก็เป็นวิธีการที่ดีเพียงพอแล้วกับการสร้างขวัญ สร้างกำลังใจให้กับลูกน้องในหน่วยงาน

ไม่เฉพาะผู้ที่ได้รับรางวัลหรือคำชมเท่านั้น แต่จะแผ่กระจายไปทั่วทุกคน

สิ่งเหล่านี้ทางบริษัท ห้างร้าน ภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญและกระทำมาช้านานแล้ว แต่คนในวงราชการเห็นเป็นเรื่องจิบจ้อย ไร้สาระ

หากมีใครคิดริเริ่มจะกระทำก็กลัวชาวบ้านชาวช่องจะกล่าวหาว่าไม่มีงานทำหรือใจจึงมาเสียเวลาบ่นกับเรื่องพรรคนี้ยังงั้น

ผลก็คือทำให้ทุกคนในหน่วยงานใจจดใจจ่อ มุ่งรอผลการพิจารณาบำเหน็จความดีความชอบประจำปีเฉพาะการเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ทำให้ผู้บังคับบัญชาต้องปวดสมอง

กลายเป็นวัฏจักรที่อาจจะก่อให้เกิดภาวะวิกฤติศรัทธาต่อตัวผู้บังคับบัญชาได้ไม่รู้จบ ที่ลมหวังก็ยินดีปรีดา ที่ผิดหวังก็ (แอบ) ก่นด่าทำความเข้าใจให้กับผู้บังคับบัญชาได้ดีแท้ครับ มันก็คงเหมือนกับเพลงที่พ่อเต๋อ เรวัตติ พุทธิพันธ์ ร้องเปรียบเทียบความรู้สึกของคนที่กำลังจะไปนั่งบนเก้าอี้เตี้ยในฐานะนายคนว่า

ยิ่งสูงก็ยิ่งหนาว เปลา่เปลี่ยวเดียวดาย

จะหาคนที่เข้าใจ ผ่ากัฝ่ากัไขได้อย่างจริงใจนั้นยากยิ่ง

กูกิกิก คอมพิวเตอร์

ไอ.จี.

ทำไมต้องมีคอมพิวเตอร์ในชีวิต

ถึงคุณจะชอบ หรือคุณจะไม่ชอบ ก็ตามที ทุกวันนี้คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตพวกเราในเกือบจะทุกด้าน

คุณอาจจะเคยได้รับจดหมายโฆษณาขายของ จดหมายชวนสมัครเป็นสมาชิก แบบฟอร์มเสียภาษี หรือใช้บัตรเครดิต ขับรถ อ่านหนังสือพิมพ์ ก็อาจจะเคยเล่นวิดีโอเกมส์กับลูก ๆ คอมพิวเตอร์ก็เกี่ยวข้องกับทุกอย่างที่กล่าวมานั้นแหละ

อีกซัก ๑๐ ปีต่อจากนี้ การจะซื้อคอมพิวเตอร์ซักเครื่องก็คงจะเหมือนกับการซื้อโทรทัศน์ หรืออาจจะจำเป็นกว่าเสียอีก ถึงยั้งนั้นก็ยังมีความเราหลาย ๆ คนที่ยังไม่รู้ว่าคอมพิวเตอร์คืออะไร สำคัญอย่างไร จะเลือกซื้อได้อย่างไร ต่อไปนี้เป็นเหตุผล ๑๓ ข้อ ที่อาจจะทำให้คุณเกิดสนใจคอมพิวเตอร์ขึ้นมาบ้าง หรืออาจจะอยากมีไว้ใช้ซักเครื่อง

คอมพิวเตอร์ช่วยให้คุณประสบความสำเร็จ ในอนาคตนั้น อาจเป็นไปได้ว่า ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ จะเป็นตัวกำหนดว่าคุณจะประสบความสำเร็จได้ขนาด

ไหน ใครที่ไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จะไม่สามารถเข้าใจวิถีทางการดำรงชีวิต หรือธุรกิจสมัยใหม่ได้เลย

คอมพิวเตอร์ช่วยให้คุณวางแผน มันจะช่วยคุณตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการเงิน และกำหนดการต่าง ๆ ในอนาคตของคุณ

เด็ก ๆ รวมทั้งลูกของคุณจำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ พวกเขาอาจจะต้องใช้มันไปตลอดชีวิต เขาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ นอกจากนั้นมันยังจะช่วยลูก ๆ ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน อย่างเช่น คำนวณ อังกฤษ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ

คอมพิวเตอร์ช่วยเตรียมการสำหรับอนาคต ใครที่ไม่รู้ และไม่พยายามเข้าใจบทบาทของคอมพิวเตอร์ในสังคม ก็คงจะไม่ค่อยเข้าใจโลกเท่าไรนักหรอก

คอมพิวเตอร์ให้ความบันเทิง มีเกมส์ให้เลือกเล่นเป็นร้อย จะอย่างเล่นคนเดียวหรือเล่นทั้งครอบครัวมีทั้งนั้น

คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการบ้านเรือน มันช่วยได้มากมายหลายทาง เช่น การจัดเก็บของข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ ทำบัญชีรับ-จ่ายเป็นต้น

คุณจะได้เรียนเขียนโปรแกรมจากคอมพิวเตอร์ ตั้งแต่โปรแกรมธรรมดา ๆ ง่าย ๆ จนถึงสร้างโปรแกรมยาว ๆ ของคุณเอง

คุณจะใช้คอมพิวเตอร์ในธุรกิจหรืองานอาชีพของคุณก็ยังได้ ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ คอมพิวเตอร์จะช่วยจัดระบบข้อมูล ช่วยในการตัดสินใจ เช่นเรื่องการวางแผนการเงิน การทำบัญชีรับ-จ่าย และเวิร์คโปรเซสเซอร์ ซึ่งก็คือพิมพ์ดีดคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

บ้านไหน บ้านไหนเขาก็มีกัน คุณคงจะต้องยอมรับความจริงแล้วว่า มันเหมือนกับ ตู้เย็น โทรทัศน์ หรือเครื่องปรับอากาศ ซึ่งว่าไปแล้วแรกที่เดิwmันก็ไม่ใช่อะไรจำเป็นสำหรับชีวิต ไม่ต้องมีมันคุณก็อยู่ของคุณได้ แต่เมื่อคุณมี และได้ใช้มันไปซัก ๒-๓ ปี ชินล่ะซีทีนี่ ขาดมันฉันล่ะรู้สึกเลยทีเดียw แถมอาจติดต่อกันว่า คนที่ไม่มี ตู้เย็น โทรทัศน์ ฯลฯ แล้วยังไง... ไม่นานหรอกคุณก็จะพุดอย่างนี้กับคอมพิวเตอร์

คุณต้องการจะรู้เรื่องเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ สนุกกับโปรแกรมที่คุณสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง ถึงคุณจะไม่พร้อมในตอนี้ คุณก็จะต้องเกี่ยวข้องกับมันในอนาคตอยู่ดี ผู้เตรียมตัวไว้ให้พร้อมไม่ดีกว่าหรือ

คุณต้องการหาเงิน มีตั้ง ๑๐๘ วิธี หรืออาจเป็นพัน ที่คนเราจะหาเงินได้จากการใช้คอมพิวเตอร์ เขียนโปรแกรม ให้บริการข้อมูล สอนหรือให้บริการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กับอื่น ๆ อีกมากมาย

คุณจะได้ข้อมูลทันเหตุการณ์อย่างรวดเร็ว เดิมการหาข้อมูลสำคัญเพียงตัวเดียวจากข้อมูลในกองกระดาษเป็นตั้ง ๆ ทำได้ยากมาก หากนับเป็นปี กว่าจะได้ข้อมูลล้ำสมัยหมด แต่อีกหน่อยจะมีการเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ เข้ากับคลังข้อมูล จะมีข้อมูลทันเหตุการณ์เป็นล้าน ๆ ชิ้นให้เรียกใช้ได้ในทันที

ราคาของคอมพิวเตอร์อยู่ในขอบเขตที่คุณซื้อได้ เพราะราคาเครื่องลดลงเรื่อย ๆ จนถึงเดีwนี้ ไม่ต้องเป็นเศรษฐีก็เป็นเจ้าของมันได้

หรือจะไม่มีคอมพิวเตอร์ในชีวิต

ข้างต้นที่เพิ่งอ่านไป ไม่ใช่ว่าหลับหูหลับตาเชียร์ให้คุณกับใคร ๆ มีคอมพิวเตอร์นา เรื่องมันมี ๒ ครั้ง นั่นเป็นครั้งแรก ต่อไปนี่จะเป็นครั้งที่สอง ที่จะบอกว่ามีเหตุผลอะไรที่ทำให้คุณไม่ควรจะซื้อคอมพิวเตอร์

อย่าซื้อคอมพิวเตอร์เพราะคิดว่ามันจะช่วยประหยัดเงิน มีอยู่ไม่กี่บ้านหรือคนที่ประหยัดเงินได้จากการซื้อคอมพิวเตอร์ก็เหมือนกับการซื้อตู้เย็นแหละ มีไม่กี่บ้านหรือคนที่ประหยัดเงินได้จากการซื้อตู้เย็นคอมพิวเตอร์เป็นการลงทุนเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต มากกว่าจะเป็นการลงทุนที่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน

อย่าซื้อคอมพิวเตอร์เพราะคิดว่ามันจะช่วยเด็ก ๆ ทำการบ้านแทนคุณ มันยังจะต้องใช้เวลาอีกหลายปีอยู่หรือที่คอมพิวเตอร์จะเก่งขนาดช่วยนักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทในตำราตามที่ครูสั่งได้ แม้ว่าตอนนี้มันจะช่วยนักเรียนได้เยอะ เกี่ยวกับเนื้อหาในโปรแกรมการเรียน มันก็ไม่สามารถจะช่วยนักเรียนทุกคนได้ เพราะแต่ละคนก็มีปัญหาเฉพาะแตกต่างกันออกไป มันยังเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น

อย่างยิ่งที่คุณจะต้องช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเด็ก ๆ เวลาที่แกต้องการ

อย่าซื้อคอมพิวเตอร์เพราะคิดว่ามันจะช่วยแก้ปัญหาให้คุณได้ มันช่วยไม่ได้หรอก เพราะแม้ว่ามันจะแก้ปัญหาบางอย่างได้ดีมาก แต่กับอีกหลาย ๆ ปัญหา มันซื้อบ่อยเลยแหละ การที่คุณรู้ว่าเมื่อไรคอมพิวเตอร์ถึงจะมีประโยชน์นั้น สำคัญเท่ากับการที่คุณรู้ว่า จะเลือกซื้อคอมพิวเตอร์อย่างไรเลยแหละ

อย่าซื้อคอมพิวเตอร์เพราะคิดว่ามันจะช่วยจัดแจงบ้านช่อง หรือตัดสินใจให้คุณทั้งหมด มันเป็นแค่เครื่องมือช่วยเท่านั้นแหละ มันอาจจะช่วยบันทึกความจำ ข้อมูลนัดหมายต่าง ๆ ให้คุณ อาจจะทำงานช้า ๆ ซาก ๆ ได้ทุกวันโดยไม่บ่นซักแอะ แต่มันก็ซักโครกไม่ได้ ล้างจานไม่ได้ กับตามเก็บของเล่นเด็ก ๆ ก็ไม่ได้ บางทีอาจจะอีกซัก ๑๐ ปีละมัง

อย่าซื้อคอมพิวเตอร์เพราะว่ามันลดราคา หลาย ๆ คนจ่ายเงินไปอย่างไม่คุ้ม นำเสียดาย เพราะไปซื้อคอมพิวเตอร์กระจอกราคาถูก ไม่ใช่ว่าคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องจะเหมาะกับคุณ ส่วนมากมันมักจะไม่เหมาะก็คุณซื้อรองเท้าเล็กกว่าเบอร์ที่คุณใส่เบอร์หนึ่งเพียงเพราะว่ามันถูกหรือเปล่าเล่า ถ้าคุณจะใช้เงินมากขนาดที่จะซื้อคอมพิวเตอร์ คุณจะต้องเป็นนักช้อปปิ้งที่ฉลาด เลือกคอมพิวเตอร์ที่จะทำสิ่งที่คุณต้องการเดี๋ยวนี้และในอนาคต

คำถามยอดนิยม พร้อมคำตอบ เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

● คอมพิวเตอร์จะช่วยอะไรลูก ๆ ได้บ้าง

ถ้าใช้ให้เหมาะสมจะมีคุณค่าทางการศึกษาของลูกมาก มันจะช่วยให้ลูก ๆ ของคุณเข้าใจลึกซึ้งถึงวิทยาการสมัยใหม่ ช่วยให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีการทันสมัย จะมีเกมส์ให้เลือกเล่นมากมาย หลาย ๆ โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ให้เด็ก ๆ ใช้ หลาย ๆ โรงเรียนกำลังจะมี เพราะมันจะช่วยให้โรงเรียนปรับตัวเข้ากับอนาคต

● คอมพิวเตอร์จะให้อะไรกับครอบครัวบ้าง

คอมพิวเตอร์สามารถทำให้ครอบครัวร่วมกิจกรรมกัน บางทีจะมากกว่าโทรทัศน์เสียอีก มันจะทำให้ทั้งบ้านพุ่งความสนใจ

มาที่กิจกรรมอันเดียว ปัญหาเดียว เหตุการณ์เดียว ในขณะที่กำลังร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันคิดว่าควรซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมหรือเล่นเกมส์ คุณทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ก็จะเป็นโอกาสที่คุณจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ความเห็นกัน แต่อย่างไรก็ตาม การจะใช้คอมพิวเตอร์เป็นศูนย์รวมของครอบครัวนี้ไม่ได้ สุโชสโมสรเหมือนกะนั่งแช่ ๆ กันหรือกนะทุกคนจะต้องเต็มใจทำงานด้วยกัน มันวิชาการกว่าว่าจั้นเถอะ

● แล้วฉันจะทำยังไงในเมื่อตอนนี้ฉันยังไม่มียุติญาซื้อคอมพิวเตอร์

- อ่านบทความนี้
- อ่านหนังสือหลาย ๆ เล่ม นิตยสารหลาย ๆ เล่ม เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
- รวบรวมข้อมูล
- เรียนรู้ภาษาในการเขียน โปรแกรมคอมพิวเตอร์
- ไปชมงานนิทรรศการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
- เข้าเป็นสมาชิกชมรมคอมพิวเตอร์
- ลองเขียน โปรแกรมคอมพิวเตอร์เอง
- ลองใช้คอมพิวเตอร์ของเพื่อน
- เก็บเงินไว้ซื้อ

บันได ๑๐ ขั้น หากฉันคิดจะมีคอมพิวเตอร์ซักตัว

สมมุติว่าคุณเกิดตกตงใจจะซื้อคอมพิวเตอร์ซักตัว ๑๐ ขั้นตอนต่อไปนี้จะช่วยให้คุณ

สำรวจตัวเอง ได้ และซื้อคอมพิวเตอร์ด้วยราคาที่
มุ่งมั่น ไม่ว่องแว่ว

ขั้นที่ ๑

ตอบคำถามที่ว่า ทำไมคุณถึงอยากมี
คอมพิวเตอร์ ถ้าคุณไม่รู้คำตอบ พยายามคิด
ออกมา ค้นออกมาให้ได้ อย่าผ่านไป มีหลาย ๆ
คนที่ซื้อคอมพิวเตอร์เพียงเพราะว่าใคร ๆ เขา
ก็มีกัน มีผู้รู้และแหล่งต่าง ๆ มากมายที่คุณ
จะหาคำตอบนี้ได้

ขั้นที่ ๒

อ่านนิตยสาร หนังสือพิมพ์ โฆษณา
และข้อเขียน ตำรา เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
ให้คุ้นเคยกับถ้อยคำ คำศัพท์ทางคอมพิวเตอร์
ที่ใช้

ขั้นที่ ๓

รวบรวมรายชื่อ ยี่ห้อ รุ่นของคอมพิว-
เตอร์ที่คุณคิดว่าสนใจ เปรียบเทียบกัน ตัดยี่ห้อ
ที่ไม่เหมาะสมกับคุณออก ให้เหลือไว้เลือกซัก
๒-๓ ยี่ห้อ

ขั้นที่ ๔

ไปดูตามห้างร้านที่ขายคอมพิวเตอร์
ยี่ห้อที่คุณขึ้นรายชื่อไว้ ขอรายละเอียดจาก
คนขาย ลองปรึกษาเขาดู คุยให้เขาฟังถึงความ

ต้องการของคุณ อย่าเพิ่งซื้อทันที จดโน้ตไว้
อย่าลืมถามเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จที่เขามี

ขั้นที่ ๕

ปรึกษาเพื่อน หรือ ผู้รู้เรื่องที่คุณจะซื้อ
คอมพิวเตอร์ ก่อนตัดสินใจซื้อ ดูซิว่าพวกเขา
เห็นด้วยกับความคิดของคุณมั๊ย ถามเขาเลย
ก็ได้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ยี่ห้อที่คุณไปคุยกับ
คนขายมาในเรื่องราคา และบริการต่อเนื่องที่
จะได้

ขั้นที่ ๖

เข้าร่วมในหลักสูตรเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
ถ้าคุณยังไม่รู้ หรือไม่แน่ใจว่าจะซื้อคอมพิว-
เตอร์อย่างไร ยี่ห้ออะไร หลังการอบรม
คุณจะสามารถตอบปัญหาเหล่านี้ได้ และจะตัดสินใจ
ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

ขั้นที่ ๗

หลังจากได้ข้อมูลมากมาย ลองกลับ
มาสำรวจความต้องการของตัวเองอีกที
ลองทำตารางเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ ถ้ายังมี
ข้อสงสัย คุณก็ไปสอบถามคนขายได้อย่างคน
ที่รู้เรื่อง และรู้ความต้องการของตัวเอง

ขั้นที่ ๘

ไปร้านคอมพิวเตอร์ให้เขาสาธิตการใช้
คอมพิวเตอร์ยี่ห้อที่คุณสนใจ ตอนนี้เป็นเวลา
เหมาะที่คุณจะเลือกว่าจะซื้อกับใคร คนขาย
จะต้องสามารถอธิบายให้คุณเข้าใจถึงสิ่งที่
เขาพูดถึงโปรแกรมที่เขามี และแนะนำได้ว่า
คุณจะใช้โปรแกรมไหน ถ้าคุณเจอคนขาย
ที่จริงใจกับคุณ ซื้อเขาเถอะ คุ่มแน่น

ขั้นที่ ๕

ก่อนตัดสินใจครั้งสุดท้าย ใช้เวลาออนไลน์ตรง ๒-๓ วัน ลองคิดว่า คุณได้คำนึงถึงทุก ๆ อย่างครบถ้วนหรือยัง คุณจะจ่ายเงินยังไง คุณมีอะไรจะลดราคาลงได้บ้าง คูบริการอย่างอื่น คุณแลรักษา การรับประกัน และอื่น ๆ พร้อมทั้งหาที่ตั้งที่เหมาะสม ๆ ให้มันด้วย

ขั้นที่ ๑๐

คิดว่าจะให้ใครใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ยังไง เมื่อไหร่ สำหรับที่ที่จะวางเครื่องคอมพิวเตอร์นั้น ต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับทั้งคอมพิวเตอร์ทั้งคนใช้

คุณต้องใจเย็นไว้ กว่าที่คุณจะก้าวครบ ๑๐ ขั้นบันไดนี้ อาจกินเวลา ๑ ถึง ๔ เดือน ขึ้นกับว่าคุณทุ่มเทให้มันมากแค่ไหน หักคนที่คุณมีระหว่างก้าว ๑๐ ขั้นนี้ จะพอชี้ได้ว่า คุณจะรุ่งหรือไม่รุ่งในเรื่องคอมพิวเตอร์ การเลือกเครื่อง หักใช้เครื่อง หักใช้โปรแกรมต่าง ๆ ไม่ใช่

ของง่าย คุณจะต้องใช้ความอดทนสูง แต่ก็คุ้มค่าคุ้มค่านะ

ขั้นสุดท้ายจริง ๆ คือการซื้อคอมพิวเตอร์ และพอใจมันเต็มที่ อย่าได้คิดเสียใจ เสียขายเมื่อรู้ว่า มันอาจจะมีคอมพิวเตอร์ที่ถูกกว่า เครื่องที่คุณซื้อ มันอาจจะมีเครื่องที่ทำงานได้มากกว่า เร็วกว่า หรือสวยกว่าเครื่องของคุณ อย่าลืมว่าคุณได้เลือกซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ของคุณอย่างระมัดระวังยิ่ง คิดถี่แล้วถึงแม้ว่ามันจะมีรุ่นใหม่ ๆ ออกมาเรื่อย แต่เครื่องของคุณก็ยังใช้ได้ตามที่คุณต้องการไปได้อีกหลายปี เพราะคุณได้คิดเผื่อไว้แล้ว แต่ถ้าจะเสียใจก็ให้เสียใจ เพราะว่า คุณซื้อคอมพิวเตอร์มาวางไว้เฉย ๆ ไม่ได้ใช้มัน นั่นละสำคัญ

ถอดความจาก คอลัมน์ COMPUTING
โดย GREGG A WESTRIC ใน ASIA MAGAZINE, 1985

*** แวดวง บุคลากร

■ กองตรวจสอบและทะเบียนประวัติ

“แวดวงบุคลากร” เป็นคอลัมน์ประจำเรื่องใหม่ของวารสารข้าราชการ มีจุดกำเนิดมาจากบรรดาเพื่อน ๆ บุคลากรทั้งหลายทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเรียกร้องอยากจะมีผู้ช่วยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและการแก้ปัญหาในการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะเมื่อ **“เพื่อนบุคลากร”** ซึ่งเป็นจุดสารราย ๒ เดือน ของกองตรวจสอบและทะเบียนประวัติ สำนักงาน ก.พ. ซึ่งได้ออกมาเป็นเวลา ๓ ปีแล้ว ได้หยุดดำเนินการลง เสียงเรียกร้องดังกล่าวจึงมีมากยิ่งขึ้น เราจึงได้ตัดสินใจเปิดคอลัมน์ประจำ **“แวดวงบุคลากร”** ขึ้นเป็นการทดแทน ด้วยความหวังว่าคอลัมน์นี้คงจะมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่การปฏิบัติงานของบุคลากรได้เช่นเดียวกัน

การเดินทางไปสู่จุดหมายร่วมกัน

ตลอดระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา กองตรวจสอบและทะเบียนประวัติ สำนักงาน ก.พ. ได้

จัดทำจดหมายข่าว **“เพื่อนบุคลากร”** เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แจง แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานบุคคลให้แก่ข้าราชการทั่วไป โดยเฉพาะบุคลากรผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในเรื่องการปฏิบัติงานบุคคลโดยตรง ซึ่งก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะในแง่ของการรักษาสีทธิประโยชน์ให้แก่ตัวข้าราชการแต่ละคน กล่าวคือเมื่อบุคลากรได้รับทราบกฎ ระเบียบ ที่เป็นประโยชน์แก่ตัวข้าราชการ ก็จะพยายามดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ให้ข้าราชการอย่างเต็มที่ หรือตัวข้าราชการเองเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารก็จะทราบว่าตัวจะได้สิทธิประโยชน์อย่างไรก็สามารถติดต่อพูดคุยกับบุคลากรได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพราะได้ข้อมูลมาจากสื่อกลางเดียวกัน คือ **“เพื่อนบุคลากร”** นั่นเอง คณะผู้จัดทำจึงรู้สึกภาคภูมิใจอยู่เจียบ ๆ ที่สื่อกลางของเราสามารถประสานประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และถูกต้อง สมบูรณ์ ถึงแม้ว่าขณะนี้ **“เพื่อนบุคลากร”** จะได้หยุดดำเนินการ แต่ก็ยังคงเฝ้าติดตามผลงานที่ได้มอบไว้ให้กับข้าราชการทุกท่านอยู่ตลอด

เวลา โดยสังเกตจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบุคคลต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่สำนักงาน ก.พ. ว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการเพียงใด มีข้อผิดพลาดประการใดหรือไม่

ซึ่งเป็นที่น่ายินดีว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นเมื่อ ๓ ปีก่อน บัดนี้ได้ลดลงเป็นอันมาก เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงานบุคคลมากขึ้น อีกทั้งยังอาศัย "เพื่อนบุคลากร" เป็นสื่อตอบปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ ในเรื่องการปฏิบัติงานบุคคล ทำให้มีผลไปถึงข้าราชการทุกท่านที่จะได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเต็มที่จากการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีประสิทธิภาพของบุคลากร

กรณีที่ยกขยกต่อไปนี้เป็นกรณีการแสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพของบุคลากร ในหน่วยงานต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง กล่าวคือ มีข้าราชการผู้หนึ่งได้บรรจุกลับเข้ารับราชการหลังจากที่เพิ่งลาออกไป และบรรจุกลับภายในปีงบประมาณเดียวกัน ซึ่งเมื่อนับเวลาปฏิบัติราชการในปีงบประมาณนั้นยังน้อยกว่า ๔ เดือน จึงไม่อาจเลื่อนขั้นเงินเดือนในปีงบประมาณถัดไปได้ แต่บังเอิญที่บุคลากรในหน่วยงานนั้นได้ทราบหลักเกณฑ์การพิจารณาของ ก.พ. จาก "เพื่อนบุคลากร" ว่า

"กรณีที่ข้าราชการที่ลาออกจากราชการไปในระยะสั้น ไม่ว่าจะลาออกไปด้วยเหตุใด ๆ

ก็ตาม ทำให้มีเวลาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันบรรจุกลับถึงวันที่ ๓๐ กันยายน น้อยกว่า ๔ เดือน แต่ถ้านับเวลาปฏิบัติราชการในรอบปีที่แล้วมา (๑ กรกฎาคม - ๓๐ มิถุนายน ของอีกปีหนึ่ง) โดยเอาเวลาก่อนออกจากราชการรวมกับเวลาที่บรรจุกลับแล้ว มีเวลาปฏิบัติราชการไม่น้อยกว่า ๔ เดือน ก.พ. ก็อาจจะพิจารณาให้เลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษได้ ๑ ขั้น"

ดังนั้น บุคลากรท่านนั้นจึงได้ทำเรื่องขออนุมัติการเลื่อนขั้นเงินเดือนมายังสำนักงาน ก.พ. โดยแนบหลักเกณฑ์ที่ถ่ายมาจาก "เพื่อนบุคลากร" และเสนอผ่านหน่วยงานเจ้าสังกัดในส่วนกลางทันที บุคลากรส่วนกลางก็ทราบหลักเกณฑ์เป็นอย่างดีเช่นกัน จึงทำเรื่องขออนุมัติต่อมายัง ก.พ. ด้วยความรวดเร็ว และทาง ก.พ. เองก็ได้ตอบอนุมัติไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน รวมแล้วใช้เวลาทั้ง ๓ ช่วงประมาณ ๒ สัปดาห์เท่านั้น ซึ่งเป็นการสะดวก รวดเร็ว และลดขั้นตอนต่าง ๆ ลงมาก เพราะถ้าบุคลากรท่านนั้นไม่ทราบหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาก่อน ก็คงจะต้องทำเรื่องหารือกับหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง และถ้าหน่วยงานในส่วนกลางไม่ทราบหลักเกณฑ์ดังกล่าวอีก ก็คงจะต้องทำเรื่องหารือกับสำนักงาน ก.พ. ต่อไป และเมื่อได้รับคำชี้แจงที่ชัดเจนแล้ว ก็จะต้องทำเรื่องขออนุมัติตามมาก็อีกที จึงทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเห็นได้ชัด หรืออาจจะตัดสินใจลาออกไปเลย โดยมีได้ดำเนินการในเรื่องนี้

นี่ เพราะไม่เคยทราบมาก่อนว่า ก.พ. เคยอนุมัติ

นี้เป็นกรณีหนึ่งในหลาย ๆ กรณีที่เกิดขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรที่อยู่ในต่างจังหวัด แต่มีหูตากว้างไกล สามารถรับทราบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ไม่แพ้บุคลากรในส่วนกลาง ทั้งยังสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ มีผลให้ข้าราชการในต่างจังหวัดได้รับสิทธิประโยชน์เท่าเทียมกับข้าราชการในส่วนกลาง เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการ

ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งถ้าบุคลากรทั้งหลายพยายามใช้ประโยชน์จากเรื่องราวต่าง ๆ ใน "เพื่อนบุคลากร" ให้มากที่สุดในการปฏิบัติงาน ก็จะยังผลให้การเดินทางไปสู่จุดหมายร่วมกันเป็นไปอย่างสมบูรณ์ยิ่ง นั่นก็คือ การสนับสนุนให้บุคลากรทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการและตัวข้าราชการด้วย สมดังเจตนารมณ์ของ "เพื่อนบุคลากร"

กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

จุมพฏ ธิติเวส

(ต่อจากฉบับเดือนกรกฎาคม)

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ คนใดเห็นว่าตนเองมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และให้นำข้อ ๙ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำอธิบาย

๑. ปัญหาที่เคยถกกันอยู่เสมอว่า ประธานกรรมการจะรายงานว่าตนเองมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๙ วรรคหนึ่งได้หรือไม่ ข้อ ๑๐ ได้ให้คำตอบไว้ชัดเจนว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการคนใดเห็นว่าตนเองมีเหตุ

อันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง (คือ (๑) เป็นผู้ได้รับเห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำผิดวินัยตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา (๒) เป็นผู้มิประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน (๓) เป็นผู้มิเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหา หรือ (๔) เป็นคู่สมรส หรือญาติ โดยเกี่ยวเนื่องเป็นบุพการี หรือผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดาและมารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหา) ให้ผู้นั้นรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๒. เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับรายงานจากประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ ว่าตนเองมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะต้องพิจารณาสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามข้อ ๙ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า โดยอนุโลมดังนี้

๒.๑ ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่าเหตุอันอาจถูกคัดค้านนั้นไม่มีเหตุอันควรรับฟัง ก็ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งยกรายงานของผู้นั้น และให้พิจารณาสั่งการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน แล้วรีบแจ้งให้ผู้รายงานทราบ และส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน การส่งยกรายงานให้เป็นที่สุด คำว่า "เป็นที่สุด" หมายความว่า จะรายงานขึ้นมาอีกไม่ได้แล้ว ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่สั่งยกรายงานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่า การคัดค้านนั้นมีเหตุรับฟังได้ และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้ผู้รายงานพ้นจากการเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ โดยเร็ว

๒.๒ ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่า เหตุอันอาจถูกคัดค้านนั้น มีเหตุอันควรรับฟังได้ ก็ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้ผู้รายงานพ้นจากการเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ และให้พิจารณาสั่งการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ ได้รับรายงาน แต่ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่า การให้ผู้รายงานซึ่งเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำผิดวินัยตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา ร่วมในคณะกรรมการสอบสวนด้วยจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า เพราะจะทำให้ได้ความจริงจะส่งยกรายงานก็ได้ โดยแสดงเหตุผลว่าจะได้ความจริงอย่างไร ทั้งนี้

ให้สั่งการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ ได้รับรายงาน แล้วรีบแจ้งให้ผู้รายงานทราบ และส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน การส่งยกรายงานเหตุอันอาจถูกคัดค้านให้เป็นที่สุด ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่สั่งการภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่า การรายงานนั้นมีเหตุรับฟังได้ และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้ผู้รายงานพ้นจากการเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ โดยเร็ว

๒.๓ การที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้ผู้รายงานเหตุอันอาจถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ ไม่กระทบกระเทือนถึงการสอบสวนที่ผู้นั้นได้ร่วมดำเนินการสอบสวนไปแล้วตามข้อ ๑๐ นั้น เป็นการเขียนยืนยันหลักการตามข้อ ๙ วรรคห้า อีกครั้งหนึ่งว่า ผู้รายงานเหตุอันอาจถูกคัดค้านยังคงทำหน้าที่สอบสวนต่อไปได้จนกว่าผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนจะสั่งให้พ้นจากการเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ แล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

๓. ในทางปฏิบัติ ก่อนออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือบุคลากรผู้มีหน้าที่เสนอคำสั่งตั้งกรรมการสอบสวนควรจะสอบถามผู้ที่จะถูกแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนก่อนว่า

หากเป็นคณะกรรมการสอบสวนแล้วจะมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เพื่อป้องกันมิให้ต้องมาแก้ไขคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวกับตัวบุคคลกันในภายหลัง

๔. มีปัญหาว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ จะต้องรายงานเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเมื่อใด ผู้เขียนเห็นว่า โดยที่ข้อ ๑๐ มิได้กำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดสำหรับยื่นรายงานเหตุอันอาจถูกคัดค้านไว้ และไม่ได้กำหนดให้นำกำหนดเวลาการยื่นคำคัดค้านกรรมการสอบสวนตามข้อ ๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้เขียนจึงเห็นว่าผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการจะรายงานเหตุอันอาจถูกคัดค้านตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง เมื่อใดก็ได้ก่อนการสอบสวนเสร็จ แต่อย่างไรก็ตาม หากผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนคนใดทราบว่าตนเองมีเหตุอันอาจถูกคัดค้านแล้ว ก็ควรรีบรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยเร็ว ไม่ควรรอให้ผู้ถูกกล่าวหาเขียนหนังสือคัดค้านก่อน ทั้งนี้เพื่อผดุงความยุติธรรมให้ผู้ถูกกล่าวหา นั่นเอง

ข้อ ๑๑ ภายใต้บังคับข้อ ๔ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ามีเหตุอันสมควรหรือจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนประธานกรรมการ

การ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการคนใด หรือเปลี่ยนคณะกรรมการสอบสวนทั้งคณะ หรือตั้งเพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็ให้ดำเนินการได้โดยทำคำสั่งตามแบบคำสั่งของทางราชการ ทั้งนี้ ถ้ามีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการใหม่ก็ให้ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งนั้นด้วย และให้นำข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

คำอธิบาย

๑. ข้อ ๑๑ ให้อำนาจผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนที่จะเปลี่ยนประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการคนใด หรือเปลี่ยนคณะกรรมการสอบสวนทั้งคณะ หรือตั้งเพิ่มขึ้น หรือลดลง เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน “**เห็นว่ามีเหตุสมควรหรือจำเป็น**” ว่าจะถือว่ามีเหตุผลอันสมควรหรือจำเป็นนั้น ผู้เขียนเห็นว่าจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวนนี้ หากทำให้การสอบสวนเสร็จโดยเร็ว ก็ควรเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวน ตัวอย่าง กรณีที่ประธานกรรมการ ประสพอุบัติเหตุต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลาสองเดือน ก็ถือว่ามีเหตุผลอันสมควรที่จะเปลี่ยนประธานกรรมการ หรือกรณีที่กรรมการสอบสวนคนหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นนิติกร

ตามข้อ ๔ วรรคสาม ได้ถูกแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งในท้องที่อื่น ไม่สะดวกที่จะมาทำหน้าที่กรรมการสอบสวน ก็ถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนกรรมการสอบสวนผู้นั้น

๒. ที่ข้อ ๑๑ กำหนดว่า “**ภายใต้บังคับข้อ ๔**” นั้น หมายความว่า เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ามีเหตุอันสมควร หรือจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการคนใด หรือเปลี่ยนคณะกรรมการสอบสวนทั้งคณะ หรือตั้งเพิ่มขึ้น หรือลดลง ก็ให้ดำเนินการได้ การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามหลักการที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ด้วยกล่าวโดยย่อคือ คณะกรรมการสอบสวนต้องแต่งตั้งจากข้าราชการประจำ ประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการอีกอย่างน้อยสองคน เป็นกรรมการสอบสวน และให้มีเลขานุการหนึ่งคน ประธานกรรมการให้แต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา แต่ในกรณีที่แต่งตั้งข้าราชการประจำประเภทอื่น เป็นประธานกรรมการให้แต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัย เป็นกรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคน หากตั้งกรรมการสอบสวนไม่ถูกต้องตามข้อ ๔ จะมีผลให้สำนวนการสอบสวนทั้งหมดเสียไปตามข้อ ๓๗

๓. ข้อ ๑๑ ได้กล่าวซ้ำอีกว่า ถ้ามีการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการใหม่ ก็ให้ระบุชื่อ และตำแหน่งของผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นด้วยและให้นำข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำสั่งให้ด้วยโดยพลัน ในกรณีที่ไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบได้ หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับทราบคำสั่งให้ปิดสำเนาคำสั่งไว้ ณ ที่ทำการที่ผู้ถูกกล่าวหาทราบราชการอยู่ และมีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสิบวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว เมื่อได้แจ้งและส่งสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนส่งสำเนาคำสั่งไปให้ประธานกรรมการ กรรมการทุกคน เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการทราบ

๔. ข้อ ๑๑ วรรคสอง ที่กำหนดว่า “**การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่งไม่กระทบกระเทือนถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว**” หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบสวนไม่ทำให้การสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้วเสียไป

มีปัญหาว่า เมื่อเปลี่ยนประธานกรรมการแล้ว กำหนดเวลาการสอบสวนจะเริ่มนับใหม่

หรือไม่ ปัญหาข้อนี้ต้องพิจารณาตามข้อ ๑๓ (๑) ที่กำหนดไว้ว่ากำหนดเวลาของการสอบสวน จะเริ่มนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นต้นไป ข้อ ๑๓ (๑) ไม่ได้เขียนไว้ว่า หากเปลี่ยนประธานกรรมการจะต้องเริ่มนับกำหนดเวลาการสอบสวนใหม่ และข้อ ๑๑ ก็ไม่ได้กำหนดให้เริ่มนับกำหนดเวลาของการสอบสวนใหม่เมื่อ ก.พ.ฉบับนี้ไม่ได้กำหนดไว้เช่นนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่า การที่จะวินิจฉัยว่า เมื่อเปลี่ยนประธานกรรมการแล้วจะต้องเริ่มต้นนับกำหนดเวลาการสอบสวนใหม่นั้น ไม่มีกฎ ก.พ.ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ข้อใดกำหนดไว้ให้กระทำเช่น

นั้นได้ และเห็นว่า เมื่อเปลี่ยนประธานกรรมการแล้ว กำหนดเวลาการสอบสวนตามข้อ ๑๓ (๑) จะนับต่อกันไป ไม่เริ่มต้นนับใหม่อีก ทั้งนี้ต้องถือวันที่ประธานกรรมการคนแรกได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเป็นวันเริ่มต้นของการสอบสวนนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ ก.พ.ยังไม่เคยวินิจฉัยไว้ หากส่วนราชการมีปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้นแล้ว ก็ควรหารือเป็นหนังสือไปยัง ก.พ. เพื่อขอให้ ก.พ.วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานต่อไป

(อ่านต่อฉบับหน้า)

บริษัท ประชาชน จำกัด

แผนกการพิมพ์

๑๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กรุงเทพฯ โทร. ๒๑๔-๒๐๖๒, ๒๑๕-๐๑๔๔

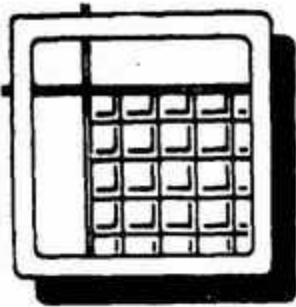
รับผลิตสิ่งพิมพ์คุณภาพดีทุกประเภท ด้วยระบบออฟเซ็ท

ดำเนินงานเองทุกขั้นตอน ทำแบบ ถ่ายฟิล์ม ทำเพลท จนถึงพิมพ์

รวดเร็ว ทันเวลา ราคาเยา

รับเรียงตัวด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ไทย-อังกฤษ สุตรดำนวณ และสุตรเดมิ

มีหนังสือกายบริหารและบริหารจิตแจกฟรี ขอได้ที่ บริษัท ประชาชน จำกัด

กฎหมายและระเบียบกรม

พร้อมคำอธิบาย

คำอธิบาย

หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๑๐/ว ๔ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๓๐
เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งในระดับควบ

การออกหนังสือฉบับนี้มีเหตุผลอย่างไร

เหตุผลในการออกหนังสือฉบับนี้ สืบเนื่องมาจากได้มีหลายส่วนราชการใช้วิธีหมุนเวียนส่งเลื่อนข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งในระดับควบ ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนที่จะเลื่อนเป็นระดับสูงขึ้นไปได้ในสายงานที่ดำรงอยู่ เพราะเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของระดับ โดยการส่งเลื่อนระดับและแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งในสายงานอื่นนอก ระดับควบ เพื่อให้ได้รับการกระโดดขึ้นเงินเดือนไปปรับขั้นต่ำของระดับ และภายในวันเดียวกันก็ส่งแต่งตั้งข้าราชการผู้นั้นกลับมาดำรงตำแหน่งในสายงานเดิม และใช้วิธีหมุนเวียนแต่งตั้งข้าราชการรายอื่น ๆ อีกเช่นเดียวกัน กรณีดังกล่าวทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ข้าราชการโดยส่วนรวม และไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของการกำหนดตำแหน่งให้เป็นระดับควบ จึงได้ออกหนังสือนี้เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเป็นธรรมต่อไป

สาระสำคัญของหนังสือฉบับนี้มีอย่างไร

หนังสือเวียนฉบับนี้มีสาระสำคัญคือ การย้ายข้าราชการ ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ หรือ ๕ หรือ ๖ ของสายงานอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งของสายงานในระดับควบที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ หรือ ๓ หรือ ๔ นั้น ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งต้องมีคุณสมบัติระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเทียบได้กับผู้ที่จะได้เลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับควบดังนี้

๑. แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ ต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับ ๓ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๒. แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ ต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับ ๔ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๓. แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๔ ต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับ ๕ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี

(สำเนา)

ที่ นร ๐๗๑๐/ว ๔

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กท ๑๐๓๐๐

๗ กันยายน ๒๕๓๐

เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งในระดับควบ

เรียน (กระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๗๐๕/ว ๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑
๒. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๐/ว ๒๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๑
๓. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว ๒๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ก.พ. ได้มีมติให้กำหนดตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ เป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๓ ให้กำหนดตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ เป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๔ ให้กำหนดตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ เป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๕ และให้กำหนดตำแหน่งในสายงานแพทย์ สายงานทันตแพทย์ และสายงานวิชาการ สัตวแพทย์ ซึ่งเป็นสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๔ เป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๖ ได้ทุกตำแหน่ง พร้อมทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ ระดับ ๔ ระดับ ๕ และระดับ ๖ ดังกล่าวไว้ว่า ให้เลื่อนและแต่งตั้งโดยการคัดเลือก เมื่อผู้นั้นได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งโดยไม่เปลี่ยนสายงาน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานของตำแหน่งนั้นมาแล้วเป็นเวลาพอสมควร และเพื่อให้การเลื่อนข้าราชการขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งให้ข้าราชการได้รับประโยชน์เท่าเทียมกันด้วย ความแจ้งแล้ว นั้น

ปรากฏว่า มีส่วนราชการหลายแห่งได้ดำเนินการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ ระดับ ๔ ระดับ ๕ และระดับ ๖ ดังกล่าวข้างต้น ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนตำแหน่งตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่อ้างถึง เช่น เมื่อประสงค์จะเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ ขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานเดียวกัน ก็จะส่งเลื่อนข้าราชการผู้นั้น ซึ่งได้รับเงินเดือนยังไม่ถึงขั้นต่ำของระดับ ๕ และสอบคัดเลือกได้ขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานอื่นที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ หรือระดับ ๒ ก่อน แล้วย้ายข้าราชการดังกล่าวมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓

ตามเดิมภายในระยะเวลาอันสั้น และเมื่อประสงค์จะเลื่อนข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ รายอื่นขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ อีก ก็จะต้องเลื่อนและแต่งตั้งโดยวิธีเดียวกันนี้หมุนเวียนกันไป ซึ่ง ก.พ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการส่งเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการโดยวิธีดังกล่าวไม่ถูกต้องตามหลักการและเจตนารมณ์ของการกำหนดตำแหน่งให้เป็นระดับควบ และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ข้าราชการในส่วนรวมด้วย

ฉะนั้น เพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งในระดับควบให้เป็นไปตามหลักการของการกำหนดตำแหน่งและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนตำแหน่งตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่อ้างถึง ก.พ. จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งในระดับควบเพิ่มเติมไว้ดังนี้

๑. การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ ของสายงานอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ ควรคำนึงถึงว่าผู้นั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสม และมีประสบการณ์เทียบได้กับผู้ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ โดยไม่เปลี่ยนสายงานด้วย เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๒ ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๓ จะต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๒ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี และผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๓ ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๔ โดยการคัดเลือกเมื่อได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือน สำหรับตำแหน่งในระดับ ๔ นั้น ตามปกติจะต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ดังนั้น การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ ของสายงานอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๔ บุคคลดังกล่าวจึงต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับ ๓ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีด้วย เป็นต้น

๒. การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ ควรคำนึงว่าผู้นั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสม และมีประสบการณ์เทียบได้กับผู้ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ โดยไม่เปลี่ยนสายงานด้วย เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร ๓ ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกร ๔ จะต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี และผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร ๔ ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้ง

ให้ดำรงตำแหน่งนิติกร ๕ โดยการคัดเลือกเมื่อได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในระดับ ๕ นั้น ตามปกติจะต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ดังนั้น การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ ของสายงานอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกร ๕ บุคคลดังกล่าวจึงต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับ ๔ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีด้วย เป็นต้น

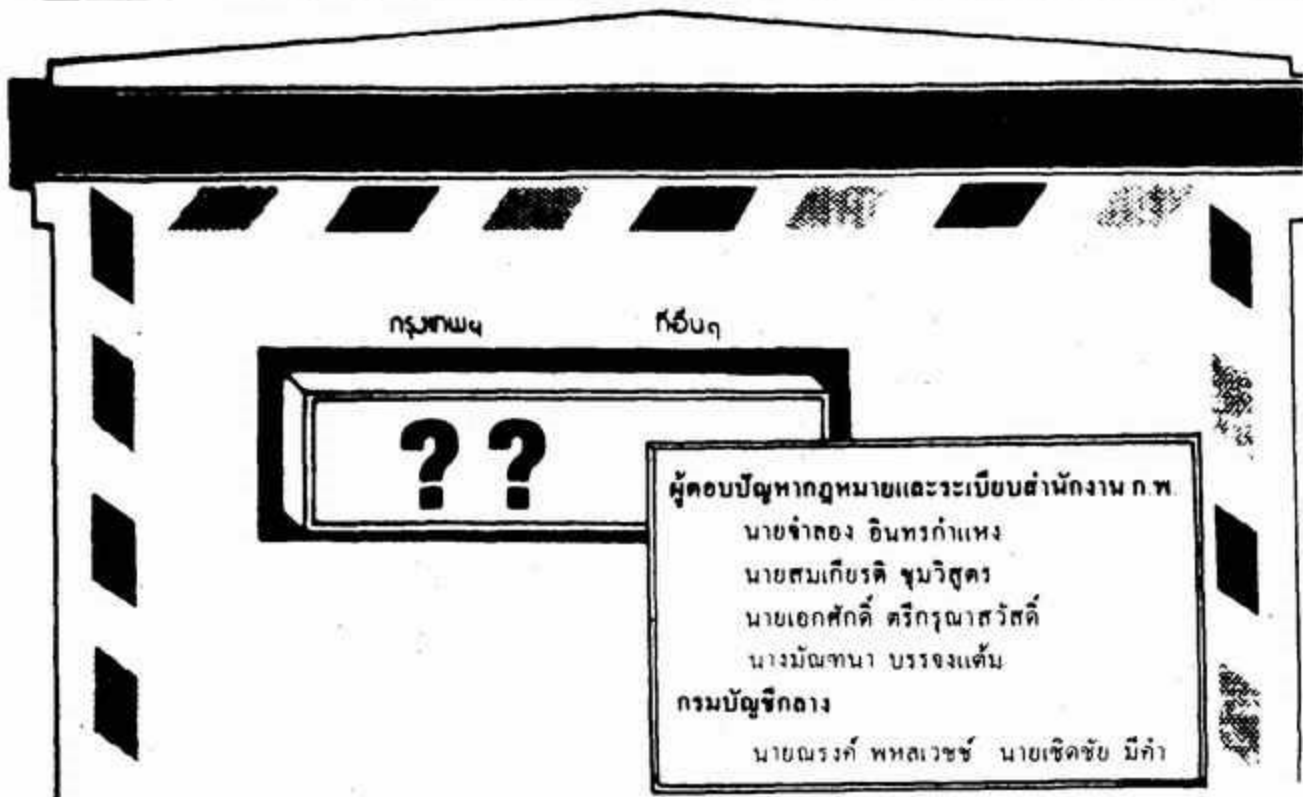
๓. การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ ของสายงานอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๔ ควรคำนึงว่าผู้นั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสม และมีประสบการณ์เทียบได้กับผู้ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๔ โดยไม่เปลี่ยนสายงานด้วย เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์ ๔ ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์ ๕ จะต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี และผู้ดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์ ๕ ที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์ ๖ โดยการคัดเลือกเมื่อได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในระดับ ๖ นั้น ตามปกติจะต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี ดังนั้น การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ ของสายงานอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์ ๖ บุคคลดังกล่าวจึงต้องได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๕ หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับ ๕ มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี ด้วย เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) สำนราญ ถาวรายุศม์
(นายสำราญ ถาวรายุศม์)
เลขาธิการ ก.พ.

สำเนาถูกต้อง
(ลงชื่อ) พูนทรัพย์ จรรยาสุภาพ
(นางสาวพูนทรัพย์ จรรยาสุภาพ)
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล 5

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

เรื่อง การลาอุปสมบท

ถาม คุณณรงค์

การลาอุปสมบทจะลา ๑๐-๒๐ วันได้หรือไม่ และจะลาออกพรรษา ตั้งแต่ ๘ ตุลาคม ๒๕๓๐ ถึง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ ได้หรือไม่

ตอบ

โดยที่ข้อ ๒๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลา พ.ศ.๒๕๒๐ ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องการลาอุปสมบทว่า ข้าราชการที่ประสงค์จะลาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ให้จัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับก่อน

วันอุปสมบทไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน เพื่อให้ปลดกระทรวง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตเป็นผู้พิจารณาหรืออนุญาต และพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ.๒๕๒๒ ก็ได้กำหนดในเรื่องนี้ไว้ว่า ข้าราชการที่จะลาอุปสมบทโดยได้รับเงินเดือนในระหว่างลาได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ยังไม่เคยอุปสมบทมาก่อน และไม่ใช่เป็นกรณีลาอุปสมบทในปีแรกที่บรรจุเข้ารับราชการ และให้ลาได้ไม่เกิน ๑๒๐ วัน จึงสรุปได้ว่า ข้าราชการที่จะลาอุปสมบทโดยได้รับเงินเดือนในระหว่างลาได้นั้นจะต้องเป็นกรณีที่ไม่เคยอุปสมบทมาก่อน และต้องไม่ใช่

เป็นการลาในปีแรกที่บรรจู้เข้ารับราชการ โดยจะต้องจัดส่งใบลาเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับไม่น้อยกว่า ๖๐ วันก่อนอุปสมบท โดยจะลาได้ทั้งหมดไม่เกิน ๑๒๐ วัน และต้องเป็นกรณีที่อยู่บังคับบัญชาอนุญาตให้ลาได้ด้วย ซึ่งในกฎหมายก็ได้จำกัดว่าจะต้องลาในช่วงเข้าพรรษา ข้าราชการจึงอาจลาอุปสมบทในช่วงเวลาใดก็ได้ ถ้าผู้บังคับบัญชาอนุญาต ดังนั้นตามปัญหาทั้ง ๒ กรณี ถ้าผู้บังคับบัญชาอนุญาตก็สามารถลาได้

อย่างไรก็ดี ผู้ตอบเห็นว่า การที่ทางราชการกำหนดให้ลาอุปสมบทได้ทั้งหมดไม่เกิน ๑๒๐ วัน (ได้รับเงินเดือนระหว่างลา) เจตนารมณ์ก็เพื่อให้สอดคล้องกับประเพณีการอุปสมบทของคนไทยที่นิยมให้บุตรหลานได้อุปสมบทในช่วงเข้าพรรษา ทั้งนี้ เพื่อให้พระบวชใหม่ได้ศึกษาพระธรรมวินัยซึ่งจะมีการสอนกันในช่วงเข้าพรรษา และได้อยู่ร่วมในพิธีการรับกฐินของวัดที่อุปสมบทนั้น ซึ่งประเพณีไทยถือว่าการอุปสมบทที่ได้อาณิสย์สูง ดังนั้น หากข้าราชการจะขอลาอุปสมบทเป็นเวลาถึง ๑๒๐ วันแล้ว กรณีก็น่าที่จะขอลาอุปสมบทในช่วงเข้าพรรษาดังกล่าว ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามประเพณีและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของทางราชการด้วย

เรื่อง การบรรจู้สอบแข่งขันได้เข้ารับราชการ

ถาม คุณอุทิศ

จังหวัดได้เรียกนายดำเกิงผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ มารับการ

บรรจู้เข้ารับราชการ นายดำเกิงได้มารายงานตัวตามที่เรียก แต่ปรากฏว่า นายดำเกิงยังบวชเป็นพระภิกษุอยู่ กรณีเช่นนี้จังหวัดจะส่งบรรจุนายดำเกิงเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้มีระเบียบหรือกฎหมายใดห้ามไว้

ตอบ

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว.๘๙/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๐๑ ห้ามมิให้ทางราชการรับสมัครพระภิกษุที่สมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการ และมหาเถรสมาคมก็ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ออกคำสั่งมหาเถรสมาคม ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๒๑ ห้ามภิกษุสามเณร สอบแข่งขัน สอบคัดเลือก เพื่อเข้ารับราชการหรือการอาชีพอย่างคฤหัสถ์ โดยนัยนี้ ทางราชการจึงไม่อาจบรรจู้ผู้สอบแข่งขันได้ซึ่งเป็นภิกษุหรือสามเณรอยู่เข้ารับราชการได้ ดังนั้น กรณีตามปัญหานี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านายดำเกิงซึ่งเป็นผู้สอบแข่งขันได้ยังบวชเป็นพระภิกษุอยู่ ทางจังหวัดจึงไม่อาจส่งบรรจุนายดำเกิงเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญได้

เรื่อง การเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย

ถาม สมาชิกคนหนึ่ง

นาย ก.ถูกสั่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๖ ผู้บังคับบัญชาได้รอกการเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปี

งบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๗ สำหรับผู้นี้ไว้ เมื่อสอบสวนเสร็จปรากฏว่า นาย ก.มีความผิด จึงได้สั่งลงโทษลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๒๗ เป็นต้นไป ดังนั้น การเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่ผู้บังคับบัญชาได้รอกการเลื่อนไว้ จึงถูกงด และในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ กรมมิได้สั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนให้บุคคลดังกล่าว คือ นาย ก. เพราะเห็นว่าผู้นี้อยู่ในระหว่างถูกลงโทษลดชั้นเงินเดือน นาย ก.อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อปลัดกระทรวงเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๗

ปลัดกระทรวงได้พิจารณาอุทธรณ์ของ นาย ก.แล้ว ได้แจ้งให้กรมดำเนินการให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมบางประการ แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนที่กรมได้แต่งตั้งไว้เดิม จำนวน ๒ คนได้ย้ายไปรับราชการที่อื่นแล้ว ทำให้ไม่สะดวกในการสอบสวน กรมจึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๒๘ เปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน ๒ คน เพื่อให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามประเด็นที่ปลัดกระทรวงต้องการทราบ และในระหว่างที่เปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนเพิ่มเติม นั้น กรมได้รอกการเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ ได้แก่ นาย ก.ไว้ เมื่อสอบสวนเพิ่มเติมเสร็จ ปลัดกระทรวงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๘ สั่งลดโทษนาย ก.จากโทษลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น เป็นลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% มีกำหนด ๔ เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๒๘ เป็นต้นไป กรมจึงได้งดเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ ที่ได้รอกการเลื่อนไว้

ให้แก่ นาย ก. และในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ กรมก็ไม่ได้สั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนให้บุคคลดังกล่าวอีกเช่นกัน

ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๘ (ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๗-พ.ศ. ๒๕๓๐) นาย ก.ไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีถึง ๔ ปี ทั้ง ๆ ที่ได้กระทำ ความผิดเพียงครั้งเดียว จึงมีปัญหาสงสัยว่า

๑. การที่ นาย ก.อุทธรณ์มีคำสั่งลงโทษลดชั้นเงินเดือนต่อปลัดกระทรวง ซึ่งปลัดกระทรวงได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กรมดำเนินการให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมและเรื่องอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งกรมลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๒๘ นั้น จะถือว่า นาย ก.อยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยก่อนมีคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ ตามนัยข้อ ๙ ของกฎ ก.พ.ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๑๙) หรือไม่ และผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณดังกล่าวให้ตามปกติได้หรือไม่

๒. กรณีของ นาย ก.นี้ จะควรปฏิบัติต่อไปอย่างไรจึงจะไม่ทำให้เสียความเป็นธรรม และไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการด้วย

ตอบ

๑. โดยที่กฎ ก.พ.ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือนมีหลักการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งกระทำผิดวินัยครั้งเดียวต้องถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือนเพียงครั้ง

เดียว ดังนั้น คำว่า “อยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัย” ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ ของกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว ซึ่งทำให้ผู้ถูกสอบสวนต้องถูกรอกการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีไว้ก่อนนั้น จึงหมายถึงการอยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งลงโทษเป็นครั้งแรกสำหรับการกระทำผิดครั้งนั้น ไม่รวมถึงการอยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยในชั้นการพิจารณารายงานการลงโทษหรือในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป สำหรับกรณีของ นาย ก.ซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยตามคำสั่งกรมลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๒๘ นั้น มิใช่เป็นการอยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งลงโทษเป็นครั้งแรก แต่เป็นการอยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยเพิ่มเติมในชั้นที่ปลัดกระทรวงพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษกรณีจึงไม่ใช่ผู้อยู่ในระหว่างถูกสอบสวนว่ากระทำผิดวินัยก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๙ ตามนัยข้อ ๙ ของกฎ ก.พ.ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๑๙) ผู้บังคับบัญชาจึงสามารถสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณดังกล่าวให้ผู้นี้ตามปกติได้โดยไม่ต้องรอกการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้

๒. โดยที่เรื่องนี้กรมไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๗ พ.ศ.๒๕๒๘ พ.ศ.๒๕๒๙ และ พ.ศ.๒๕๓๐ ให้แก่นาย ก.รวม ๔ ครั้ง สำหรับการกระทำผิดวินัยครั้งเดียว การดำเนินการที่จะให้ความเป็น

ธรรมแก่นาย ก.นั้นผู้บังคับบัญชาจึงต้องเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ พ.ศ.๒๕๒๙ และ พ.ศ.๒๕๓๐ ให้แก่นาย ก.ตามปกติ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้บุคคลดังกล่าวต้องถูกงดเลื่อนขั้นเงินเดือนเกินกว่า ๑ ครั้ง สำหรับการกระทำผิดวินัยครั้งเดียวและในปัญหาข้อ ๑ ได้กล่าวแล้วว่าผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๙ ให้แก่นาย ก.ตามปกติได้

ดังนั้นการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ นั้น แม้ว่าจะในรอบปีที่แล้วมาของปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ คือระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๗ นาย ก.จะถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๒๗ ซึ่งอยู่ในข่ายต้องห้ามเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ ตามข้อ ๗ (๒) วรรคหนึ่งของกฎ ก.พ.ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๑๙) ก็ตาม แต่โดยที่โทษลดขั้นเงินเดือนดังกล่าวมีผลทำให้ นาย ก.ถูกงดเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๗ ไปแล้ว ดังนั้น หากนาย ก.อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนประการอื่น ๆ ผู้บังคับบัญชาก็สามารถสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๘ ให้ผู้นี้ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๗ ซึ่งเป็นวันที่บุคคลดังกล่าวถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนเป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๗ (๒) วรรคสองของกฎ ก.พ. ฉบับเดียวกัน

ส่วนการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ นั้น เห็นว่าโดยที่

ในรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ คือ ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๒๘ ถึงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๙ นาย ก.ถูกลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% มีกำหนด ๔ เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๒๙ เป็นต้นไป การส่งเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ ให้ข้าราชการผู้นี้จึงต้องอาศัยข้อ ๗ (๒) วรรคสองของกฎ ก.พ.ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๙) และโดยที่กฎ ก.พ.ฉบับนี้มีหลักการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งกระทำผิดวินัยครั้งเดียวต้องถูกดลดเลื่อนชั้นเงินเดือนเพียงครั้งเดียวดังได้กล่าวมาแล้วซึ่ง ก.พ.ก็ได้กำหนดหลักการนี้ไว้ในข้อ ๗ (๒) วรรคสองของกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวว่า ในกรณีที่ข้าราชการผู้ใดอยู่ในหลักเกณฑ์ที่สมควรได้เลื่อนชั้นเงินเดือน แต่ได้ถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือนเพราะถูกลงโทษทางวินัยหลังรอบปีที่แล้วมาในกรณีนั้นมาแล้วผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนชั้นเงินเดือนให้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นผู้ซึ่งถูกลงโทษตัดเงินเดือนจะเลื่อนชั้นเงินเดือนได้ต่อเมื่อพ้นโทษตัดเงินเดือนแล้ว หรือถ้าเป็นผู้ซึ่งถูกลงโทษลดชั้นเงินเดือนจะเลื่อนชั้นเงินเดือนได้ต่อเมื่อได้ถูกลงโทษลดชั้นเงินเดือนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน ดังนั้น ความในข้อ ๗ (๒) วรรคสองที่กำหนดว่า “แต่ถ้าเป็นผู้ซึ่งถูกลงโทษตัดเงินเดือนจะเลื่อนชั้นเงินเดือนได้ต่อเมื่อพ้นโทษตัดเงินเดือนแล้ว หรือถ้าเป็นผู้ซึ่งถูกลงโทษลดชั้นเงินเดือนจะเลื่อนชั้นเงินเดือนได้ต่อเมื่อได้ถูกลงโทษลดชั้นเงินเดือนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน” จึงใช้บังคับเฉพาะการ

เลื่อนชั้นเงินเดือนโดยอาศัยข้อ ๗ (๒) วรรคสองเป็นครั้งแรกเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ส่วนการเลื่อนชั้นเงินเดือนโดยอาศัยข้อ ๗ (๒) วรรคสองครั้งต่อ ๆ ไปนั้น ผู้บังคับบัญชาสามารถส่งเลื่อนให้ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมของปีที่จะได้เลื่อนเป็นต้นไป แม้ว่าจะมีการเพิ่มโทษหรือลดโทษและผู้นั้นยังไม่พ้นโทษตัดเงินเดือนหรือได้ถูกลงโทษลดชั้นเงินเดือนมาแล้วยังไม่ครบหกเดือนก็ตาม

ดังนั้น กรณีของนาย ก.เมื่อปรากฏว่าในรอบปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ นาย ก.ถูกลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% มีกำหนด ๔ เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๒๘ เป็นต้นไป ผู้นี้จึงต้องห้ามเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ ตามข้อ ๗ (๒) วรรคหนึ่งของกฎ ก.พ.ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๑๙) แต่โดยที่โทษตัดเงินเดือนดังกล่าวเป็นโทษในความผิดเดียวกันกับโทษลดชั้นเงินเดือนเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๒๗ ซึ่งทำให้ นาย ก.ถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๗ ไปแล้ว ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ ผู้บังคับบัญชาจึงสามารถส่งเลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ นาย ก. ตามปกติได้ตามข้อ ๗ (๒) วรรคสองของกฎ ก.พ. ฉบับเดียวกัน และโดยที่การส่งเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ ให้แก่ นาย ก.นี้เป็นการส่งเลื่อนให้โดยอาศัยข้อ ๗ (๒) วรรคสองของกฎ ก.พ.ฉบับข้างต้นเป็นครั้งที่สองผู้บังคับบัญชาจึงสามารถส่งเลื่อนให้ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๙ เป็นต้นไป

วินัยข้าราชการ

อุทาหรณ์ก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรนาสวัสดิ์

แล้วก็มาถึงเดือนกันยายน เดือนสุดท้ายของปีงบประมาณกันแล้ว ก่อนจะเข้าเรื่อง ต้องขอโทษด้วยที่เดือนสิงหาคมหายหน้าไปพร้อมกับสายฝน เอาละ... เดือนนี้ก็จะพาไปรู้จักกับชีวิตของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับเงิน ๆ ทอง ๆ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นด้วยว่า หากปฏิบัติหน้าที่ด้วยความหละหลวม ไม่รอบคอบ ถึงแม้จะไม่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการก็ตาม แต่ก็ยังถูกลงโทษได้ ต่อจากนั้นก็เป็นที่ปรึกษา-วิสัญญี เกี่ยวกับวินัยเรื่องการรักษาการในตำแหน่งกับการรักษาการแทน นั้น จะแต่งตั้งไว้เป็นการล่วงหน้าได้หรือไม่ และหากได้จะแต่งตั้งไว้หลายคนได้หรือไม่ และหากมีปัญหาอย่างนี้จะแก้ไขอย่างไร มาบอกเล่าสู่กันฟัง เพื่อจะได้เป็นข้อเตือนใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง

ใบเสร็จรับเงิน

นายจุ่น ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บและรับจ่ายเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไม่ระมัดระวังเก็บรักษาใบเสร็จรับเงินของทางราชการไว้ในที่ปลอดภัยตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และไม่ได้อบรมการเก็บเงินของผู้ได้บังคับบัญชา ในระหว่างที่ตนไม่อยู่ประจำทำงาน เป็นเหตุให้นางงาบกับนางก นำใบเสร็จรับเงินออกไปเรียกเก็บเงินจากราษฎรแล้วนำเงินไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว การกระทำของนายจุ่นเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามระเบียบ

ของทางราชการด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่รักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๖๘ และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์ (๐๘.๓๐.๐๑ ... ส่วนนางงาบกับนางก ถูกลงโทษปลดออกจากราชการ)

เงินและงานศูนย์เด็กเล็ก

นายหนึ่งและนายสอง มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารเกี่ยวกับการเงินและบัญชีและ

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้รับความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากมูลนิธิต่างประเทศ ปรากฏว่าบุคคลทั้งสองปล่อยปละละเลย ไม่ได้ควบคุมดูแลโดยใกล้ชิดเป็นเหตุให้นายอ่อน เจริญญิก และนางสาวแอน ผู้จัดทำบัญชีมิได้จัดทำบัญชีและเอกสารต่าง ๆ ให้เรียบร้อย ทำให้การฝากเงินของขวัญจากผู้ปกครองระสับสน ฝากผิดตัวเด็ก และฝากช้าไปตั้งแต่ ๑ เดือน ถึง ๑ ปี และนำเงินเหลือจากค่าอาหาร จำนวน ๓,๐๐๐ บาทเศษฝากส่งเข้าเป็นเงินกองทุนช้าไป ๓ เดือน และสมุดบัญชีเอกสารต่าง ๆ สูญหายไป การกระทำของนายหนึ่งและนายสอง เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามระเบียบด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์ (๐๒.๓๐.๑๗-๑๘)

เงินสุขาภิบาล

ระหว่างที่ นายม้า นายหมู และนางแมว ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนกลางคลังตามลำดับ (เข้ามารับตำแหน่งต่อกันมา) และนางด้วงทำหน้าที่สมุหบัญชีของสุขาภิบาล ซึ่งต้องปฏิบัติงานควบคุมดูแลเกี่ยวกับเงินภาษีต่าง ๆ ของสุขาภิบาล โดยมีนางดอกไม้ซึ่งเป็นลูกจ้าง เป็นผู้เก็บเงินของสุขาภิบาล รวมทั้งเป็นผู้ลงนามรับเงินและลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในใบเสร็จรับเงินด้วย เมื่อได้รับเงินมาแล้วนาง

ดอกไม้จึงมอบเงินตามที่ปรากฏในคู่มือฉบับใบเสร็จรับเงินให้นางด้วงลงบัญชีการเงินมาโดยตลอด ปรากฏว่า ทั้งนายม้า นายหมู และนางแมวตลอดจนนางด้วง ต่างก็ได้ตรวจสอบควบคุมดูแลการเก็บเงินของนางดอกไม้โดยใกล้ชิด เป็นเหตุให้นางดอกไม้ยกยอกเงินภาษีประเภทต่าง ๆ ไปรวมเป็นเงินทั้งสิ้นเกือบ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ในการนี้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินซึ่งได้มาตรวจบัญชีการเงินของสุขาภิบาลแห่งนี้ติดต่อกันมาทุกปี ก็ไม่พบการทุจริต จนกระทั่งครั้งสุดท้ายจึงพบว่า นางดอกไม้ยกยอกเงินไป และได้ทำการตรวจสอบย้อนหลังไปจึงพบว่า นางดอกไม้ยกยอกเงินภาษีไปรวมเกือบ ๖ แสนบาทดังกล่าว สุขาภิบาลจึงได้แจ้งความดำเนินคดีอาญากับนางดอกไม้สำหรับเงินที่นางดอกไม้ได้ยกยอกไปนั้น นายม้า นายหมู นางแมวและนางด้วง ได้ร่วมกันขอใช้ให้แก่ทางราชการแล้ว การกระทำของบุคคลทั้งสี่เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษามลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์ (๓๘.๒๙.๓-๘)

เงินมัดจำรังวัด

ณ สถานที่ราชการแห่งหนึ่ง นางयोगโย ทำหน้าที่การเงินและบัญชี ได้เบิกจ่ายเงินมัดจำรังวัดแล้วมิได้นำมาลงบัญชี แล้วนางयोगโย

ฉวยโอกาสที่นายฉอยซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา มิได้ตรวจรับรองบัญชีการเงินทุกบัญชีเป็นประจำทุกวัน เพราะว่างานในหน้าที่รับผิดชอบมีมาก ยกยอกเงินมัดจำรังวัดไปเป็นเงินรวม ๖,๐๐๐ บาทเศษ แต่นายฉอยมิได้มีส่วนร่วมรู้เห็นในการทุจริตของนางยองใยแต่อย่างใด อีกทั้งวิธีการทุจริตของนางยองใยก็แนบเนียนมาก แม้กระทั่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและผู้ตรวจราชการกรมที่มาตรวจสอบ ก็ไม่มีผู้ใดตรวจพบ จนกระทั่งนายไส้ย้ายมาทำหน้าที่แทนนายฉอยและดำเนินการตรวจสอบงานในความรับผิดชอบโดยละเอียดจึงได้พบว่านางยองใยได้ยกยอกเงินมัดจำรังวัดเป็นเงินรวม ๖,๐๐๐ บาทเศษ การกระทำของนายฉอยเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษายลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่นายฉอยได้ยินยอมขดใช้เงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ทางราชการเรียบร้อยแล้ว โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์ (๓๘.๒๙.๒๘) ส่วนนางยองใยเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๖๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ไล่ออก (๒๓/๒๕๒๖, ๑๓.๑๐.๒๖)

ขายอาการแสดมปี

นายดำ มีหน้าที่จำหน่ายอาการแสดมปี ได้จำหน่ายอาการแสดมปีคิดเป็นมูลค่า ๓๘๐

บาท ออกจากสมุดบัญชีรับ-จ่ายอาการแสดมปี เมื่อหักส่วนลด๑๑.๕๐ บาทแล้วคงเหลือเงินสุทธิ ๓๖๘.๖๐ บาท ปรากฏว่า นายดำได้ฉีกอาการแสดมปีให้แก่ผู้ซื้อไปโดยมิได้รับเงินค่าอาการแสดมปีจากผู้ซื้อ ไม่ได้ออกใบเสร็จรับเงิน และมิได้นำเงินส่งเป็นรายได้แผ่นดินด้วยเมื่อหมดเวลาราชการ นายดำก็ไม่ได้ตรวจสอบสมุดบัญชีรับ-จ่ายอาการแสดมปีกับหลักฐานที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด จนกระทั่งผู้บังคับบัญชา มาตรวจตัดปี จึงพบว่า อาการแสดมปีขาดบัญชีไปจำนวน ๓๘๐ บาท แล้วแจ้งให้นายดำทราบ นายดำก็นำเงินเท่าจำนวนค่าอาการแสดมปีส่งให้แก่ทางราชการทันทีจากการสอบสวน ยังฟังไม่ได้ว่ามีเจตนาทุจริต การกระทำของนายดำเป็นเพียงไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่ระมัดระวังรักษายลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน (๓๒.๒๙.๐๘)

ลงบัญชีล่าช้า

นายบานแห่ง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบปรับคดีอาญาบางประเภท ได้รับเงินค่าปรับคดีอาญาในวันต่าง ๆ รวม ๒๘ วัน เป็นเงินตั้งแต่วันละ ๑๐ บาท สูงสุดวันละ ๑๒๐ บาท แล้วไม่นำเงินส่งลงบัญชีในวันนั้น กลับนำเงินส่งลงบัญชีในวันรุ่งขึ้น หรือหลังจากวันรับเงิน ๒-๓ วัน เพราะจะได้รับเงินหลังจากลงบัญชี

แล้วบ้าง ติดวันหยุดราชการบ้าง ออกไปราชการต่างท้องที่บ้าง ลาป่วยบ้าง แต่ก็ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงเหตุที่ไม่อาจนำเงินส่งลงบัญชีในวันรับเงินได้ แต่อย่างไรก็ตาม นายบานแฉ่งก็ได้มีเจตนาทุจริตนำเงินไปหมุนใช้ เพราะว่าได้นำเงินส่งลงบัญชีครบถ้วนทุกครั้ง มิได้มีการทอยส่งแต่อย่างใด การกระทำของนายบานแฉ่งจึงเป็นเพียงการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวัง ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน (๐๘.๓๐.๑๔...กรณีนี้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบแบบธรรมเนียมของทางราชการ ตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่ง ก.พ. ได้ตั้งข้อสังเกตทั่วทั้งไปยังส่วนราชการเพื่อถือปฏิบัติในกรณีต่อไปว่า กรณีเช่นนี้เป็นความผิดตามมาตรา ๖๘ มิใช่มาตรา ๗๔)

เงินค่าจัดซื้อวัสดุ

นายจูน เป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอคนหนึ่งได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาทตามโครงการ พปช. เพื่อเป็นค่าจัดซื้อเสาไฟฟ้าและไม้คอนสายตามโครงการขยายเขตเชื่อมไฟฟ้าแรงสูงจากคลังจังหวัด โดยมีได้แต่งตั้งคณะกรรมการไปรับเงินจำนวน

ดังกล่าว เพียงแต่มอบหมายให้นายเขียวไปรับเงินแทนเพียงคนเดียว เป็นเหตุให้นายเขียวยักยอกเงินทั้งหมดแล้วหลบหนีไป นายจูนจึงยอมรับสภาพนี้กับทางราชการว่า จะนำเงินส่วนตัวจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาทมอบให้กับเจ้าหน้าที่ แต่ก็ชำระให้เจ้าหน้าที่เพียงครั้งเดียว ๑๐,๐๐๐ บาท แล้วก็ไม่ได้ชำระอีกเลยแม้ทางราชการจะได้ติดตามทวงถามหลายครั้งก็ไม่ได้ผล จนกระทั่งนายจูนถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงได้ส่งเงินจำนวน ๑๔๐,๐๐๐ บาทมาใช้หนี้ การกระทำของนายจูนเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบด้วยความระมัดระวังรักษามลประโยชน์ของทางราชการ และประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๖๘ และ ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๒ เดือน (๐๑.๓๐.๐๕)

เงินค่าธรรมเนียมและภาษีอากร

ณ สถานที่ราชการแห่งหนึ่ง นายชื่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเบิกจ่าย นำฝากและนำส่งเงินทุกประเภทของสำนักงาน ปรากฏว่า

๑. นายชื่อมิได้นำเงินค่าภาษีอากรจำนวน ๖,๐๐๐ บาทเศษ และ ๒,๐๐๐ บาทเศษส่ง

สรรพากรตามกำหนดเวลา แต่เพิ่งนำส่งพร้อมกัน ในภายหลังนายสิว ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ก็ปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลให้นายซื่อ ดำเนินการตามระเบียบ แต่อย่างไรก็ตามเงินทั้งสองจำนวนดังกล่าวก็ได้เก็บรักษาไว้ในกำบังของทางราชการ ตลอดมาจนกระทั่งได้นำส่งภายหลัง

๒. สำนักงานได้จัดเก็บเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ได้รวม ๑๐๐,๐๐๐ บาทเศษ นายสิวในฐานะหัวหน้าสำนักงาน จะดำเนินการนำส่งคลังตามระเบียบ แต่ก็ดำเนินการไม่ได้ทั้งหมด เพราะนายซื่อลงบัญชีการเงินผิดพลาด คงนำส่งได้เพียงประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท และเมื่อนายซื่อได้แก้ไขข้อผิดพลาดเรียบร้อยแล้วนายสิวจึงได้นำเงินส่วนที่เหลือซึ่งเก็บรักษาไว้ในกำบังส่งคลังจังหวัดเรียบร้อยแล้ว

การกระทำของนายสิวเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์ ส่วนการกระทำของนายซื่อเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการด้วยความอดสุภาพเพียร ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๓๐% ๘ เดือน (๐๒.๓๐.๑๓-๑๖)

นำเงินส่งคลังล่าช้า

นายจุน มีหน้าที่รับเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และนำเงินส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินปรากฏว่า เมื่อถึงกำหนดที่จะต้องนำเงินส่งคลัง แต่นายจุนก็มีได้นำส่งตามกำหนด กลับนำเงินส่งคลังล่าช้าตั้งแต่ ๑-๖ วัน รวม ๖ ครั้ง แต่เงินและสิ่งสำคัญแทนตัวเงินต่าง ๆ ก็ได้เก็บรักษาไว้ในตู้เหล็กตรงกับบัญชีรายงานคงเหลือประจำวันทุกครั้ง เมื่อมีการตรวจพบข้อบกพร่อง ผู้บังคับบัญชาก็ได้กำชับให้นายจุนระมัดระวังและถือปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด ซึ่งนายจุนก็ได้รับทราบ แต่ก็ยังปรากฏว่า นายจุนนำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลังล่าช้าอีก ๒ ครั้ง การกระทำของนายจุนเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายระเบียบของทางราชการด้วยความอดสุภาพเพียร ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ คือ เพียงแต่นำเงินส่งคลังล่าช้า แต่ไม่มีพฤติการณ์ส่อไปในทางนำเงินรายได้แผ่นดินไปหมุนใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวแต่อย่างใด โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือน ๓ ขั้น (๓๓.๒๙.๕๓)

ทยอยส่ง

นายแคล้วคลาด มีหน้าที่รับ-ส่งเงินค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บได้ส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ปรากฏว่า นายแคล้วคลาดรับเงินแล้วมิได้นำเงินที่รับได้ทั้งหมดนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน โดยนำส่งเป็นบางส่วนหรือบางครั้งไม่นำส่งเลย แล้วปล่อยให้เงินค้างไปสมทบในงวดต่อไป และในงวดต่อไปก็มิได้นำเงินที่จัดเก็บได้ และเงินที่ค้างส่ง นำส่งพร้อมกันทั้งหมดอีก ทำให้มีเงินค้างส่งอยู่ตลอดเวลา เช่น รับเงินมา ๘,๐๐๐ บาท นำส่งเพียง ๗๐๐ บาท คงค้าง ๗,๓๐๐ บาท งวดต่อมารับเงิน ๘,๕๐๐ บาท รวมกับที่ค้างส่ง ๗,๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๕,๘๐๐ บาท คงนำส่งเพียง ๗,๓๐๐ บาท เป็นต้น กระทำเช่นนี้มาติดต่อกันเป็นเวลาประมาณปีเศษ ผู้บังคับบัญชามาตรวจสอบการทำงานจึงพบการกระทำผิดของนายแคล้วคลาดดังกล่าว แต่เงินสดกับบัญชีเงินคงเหลือประจำวันก็ถูกต้องครบถ้วน และปรากฏว่าเงินที่ค้างส่งทุกงวดนั้น คณะกรรมการเก็บรักษาเงินต่างก็ยืนยันว่า เงินเก็บอยู่ในกำป็นถูกต้องครบถ้วนตามบัญชีทุกครั้ง และการนำส่งกับบัญชีก็ถูกต้อง การกระทำของนายแคล้วคลาดคงเป็นเพียงไม่นำเงินที่จัดเก็บได้ส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามระเบียบเท่านั้น จึงเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายระเบียบของทางราชการด้วยความอุตสาหะเอาใจใส่และพากเพียร ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือน ๓ ชั้น (๓๑.๒๘.๑๑)

เกี่ยวกับเกษียณ

นายนก นายหนู นายแมว และนายลิงได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการรับเงินของส่วน

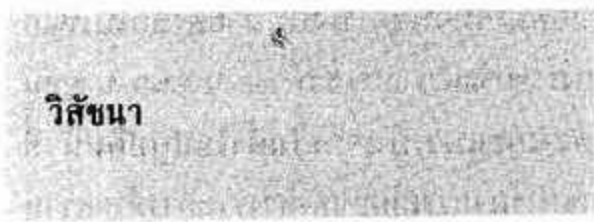
ราชการอันมีเงินเดือน เงินสวัสดิการและเงินอื่น ๆ ตลอดจนเงินโครงการ กสช.ด้วยทั้ง ๔ คน ได้เดินทางไปรับเงินจากจังหวัด เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษเมื่อรับเงินแล้วก็ได้แบ่งใส่กระเป๋า ๒ ใบคือ ใบแรก ๗๐๐,๐๐๐ บาทเศษ ใบที่สอง ๓๐๐,๐๐๐ บาทเศษ และแทนที่บุคคลทั้งสองจะรับนำเงินทั้งหมดเดินทางกลับอำเภอ กลับแยกย้ายไปทำธุระส่วนตัวและเที่ยวพักผ่อน (Shopping) กันอย่างเพลิดเพลินโดยนายนกกับนายลิงหิ้วกระเป๋าใบแรก ส่วนนายหนูกับนายแมวหิ้วกระเป๋าใบที่สอง แล้วนายนกไม่ดูแลอย่างระมัดระวัง เป็นเหตุให้นายลิงฉวยโอกาสหิ้วกระเป๋าที่บรรจุเงินจำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาทเศษหลบหนีหายเข้ากลีบเมฆไปโดยไม่กลับมาอีก เมื่อนายก นายหนู และนายแมวทราบเรื่องก็ติดตามหานายลิง แต่ก็ไม่พบอย่างไร จึงรีบเดินทางกลับพร้อมกับแจ้งเรื่องที่เกิดขึ้นให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และต่างก็ยินยอมร่วมกันขอใช้เงินที่นายลิงลักไปให้แก่ทางราชการแล้ว การกระทำของนายนก นายหนู และนายแมวเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่รักษายลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ลดขั้นเงินเดือนนายนก ๓ ชั้น และตัดเงินเดือนนายหนูกับนายแมวคนละ ๓๐% ๔ เดือน ส่วนนายลิงมีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วันโดยไม่มีเหตุขอลาอันสมควร ตามมาตรา ๖๗ วรรคสาม และ

๗๕ พรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ
คือ ไล่ออก (๐๘.๓๐.๒๕-๒๘)

ปลัด

การสั่งให้ข้าราชการรักษาการในตำแหน่ง
กับการแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาราชการ
แทน จะสั่งหรือแต่งตั้งไว้เป็นการล่วงหน้าได้
หรือไม่ เพราะเหตุใด หากสั่งไม่ได้จะดำเนิน
การอย่างไร

วิสัย

ปัญหาทำนองเดียวกันนี้ ก.พ.ได้เคย
ให้ความเห็นไว้ว่า การสั่งให้ข้าราชการพลเรือน
รักษาการในตำแหน่งนั้น มาตรา ๖๐ แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มีตำแหน่ง
ข้าราชการพลเรือนว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่ง
ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว และ

เป็นกรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้ผู้มีอำนาจสั่ง
บรรจุ ตามมาตรา ๔๔ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการ
พลเรือนที่เห็นสมควรรักษาการในตำแหน่ง
นั้นชั่วคราวได้นั้น บทบัญญัติดังกล่าวมี
เจตนารมณ์ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ข้าราชการ
พลเรือนที่เห็นสมควรให้รักษาการใน
ตำแหน่งได้เมื่อมีตำแหน่งข้าราชการพลเรือน
ว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่
ได้เป็นครั้งคราว การสั่งให้ข้าราชการพลเรือน
รักษาการในตำแหน่งเป็นการล่วงหน้าไว้ก่อน
นั้น จึงไม่เป็นการถูกต้อง ส่วนเรื่องการจัดตั้ง
ให้ข้าราชการรักษาราชการแทนตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ประกาศ
ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙
กันยายน ๒๕๑๕) นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา
ได้พิจารณาเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาอาจแต่งตั้งผู้
รักษาราชการแทนไว้เป็นการล่วงหน้าได้ (ความ
เห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องการ
แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนอธิบดี เมื่อเดือน
พฤศจิกายน ๒๕๒๒) ดังนั้น การสั่งให้ข้าราชการ
รักษาการในตำแหน่งกับการแต่งตั้งผู้
รักษาราชการแทน จึงเป็นการดำเนินการโดย
อาศัยบทบัญญัติของกฎหมายต่างฉบับกัน
และหากจะดำเนินการในเรื่องใดแล้วก็ต้อง
ดำเนินการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายที่ให้อำนาจในเรื่องนั้น ๆ และเมื่อ
การสั่งให้ข้าราชการพลเรือนรักษาการใน
ตำแหน่งจะกระทำต่อเมื่อมีตำแหน่งว่างลง
หรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่
ราชการได้ ดังนั้น จึงอาจก่อให้เกิดผลเสียหาย

แก่ทางราชการและทำให้งานล่าช้าโดยเฉพาะงานในภูมิภาค กรณีจึงควรแก้ปัญหาดังกล่าวโดยดำเนินการให้อธิบดีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ตามนัยข้อ ๔๒ วรรคสี่ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕

(สำนักงาน ก.พ.ตอบข้อหารือกรมตุลาการตามหนังสือที่ สร ๐๗๑๐/๕๒๒๗๖ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๓) จากข้อหารือนี้ ก็จะได้คำตอบโดยสรุปว่า การสั่งให้ข้าราชการรักษาการในตำแหน่ง นั้น ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ จะสั่งได้ต่อเมื่อ (๑) มีตำแหน่งว่างหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว (๒) เป็นกรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และ (๓) จะสั่งให้รักษาการในตำแหน่งไว้เป็นการล่วงหน้าไม่ได้ ก็คือ ต้องสั่งเป็นครั้ง ๆ ไป

ส่วนการแต่งตั้งข้าราชการให้รักษาการแทนนั้น ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ กำหนดเงื่อนไขไว้เหมือนกัน ๒ ประการคือ (๑) ไม่มี

ผู้ดำรงตำแหน่ง หรือ (๒) มีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และการรักษาการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ นั้น กำหนดไว้เป็นการเฉพาะแต่ละตำแหน่ง ดังนี้คือ ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงในข้อ ๓๘ วรรคสอง ตำแหน่งปลัดกระทรวงและรองปลัดกระทรวง ในข้อ ๔๐ วรรคสองและวรรคสาม ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และตำแหน่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และตำแหน่งปลัดทบวง ในข้อ ๔๑ ให้นำข้อ ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ตำแหน่งอธิบดีและรองอธิบดี ในข้อ ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ในข้อ ๔๓ ให้นำข้อ ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด และปลัดจังหวัด ในข้อ ๕๒ ส่วนกรณีตำแหน่งนายอำเภอ ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มีอาวุโสเป็นผู้รักษาการแทนโดยอัตโนมัติหากนายอำเภอไม่ได้แต่งตั้งผู้ใดไว้ และในการนี้จะแต่งตั้งเป็นการล่วงหน้าได้ และแต่งตั้งไว้หลายคนเรียงตามลำดับก็ได้ (ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนไว้เป็นการล่วงหน้าและแต่งตั้งไว้หลายคนเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๒๕)

เบน

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

พระอานนท์ถามพระมหากัสสปะว่า

“พระพุทธองค์ประทานอภิวรเครื่องหมายแห่งการสืบทอดแก่ท่านแล้ว พระองค์ยังประทานอะไรแก่ท่านอีกหรือไม่”

พระมหากัสสปะ กล่าวขึ้นว่า “อานนท์”

พระอานนท์ ขานรับ “ขอรับ ท่านผู้เจริญ”

พระมหากัสสปะจึงว่า “เอาละเธอจงเป็นผู้ถ่ายทอดคำสอนแทนเราเถิด”

พระมหากัสสปะกับพระอานนท์เป็นสองสาวกสำคัญของพระพุทธองค์ พระมหากัสสปะเป็นผู้ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้แทนศาสนาสืบต่อจากพระองค์ เมื่อทรงดับขันธแล้ว ตามหลักฐานคัมภีร์ฝ่ายมหายานว่า โดยที่พระพุทธองค์ทรงมอบอภิวรให้พระมหากัสสปะนั้นเอง พระมหากัสสปะนี้ ทางพุทธนิกายเซ็นถือว่าเป็นพระสังฆปริณายกฝ่ายเซ็นเป็นองค์แรก จากเรื่องที่ว่า ครั้งหนึ่งพระพุทธองค์ตอบคำถามแก่เทวดา (คือผู้เจริญแล้ว) ที่ถามขึ้นท่ามกลางที่ประชุมสงฆ์ว่า “ธรรมคืออะไร”

พระพุทธองค์ทรงหยิบดอกบัวขึ้นมาหนึ่งดอก พระมหากัสสปะซึ่งนั่งอยู่ในที่นั้นเป็นพระภิกษุองค์เดียวที่อิมัน้อย ๆ อยู่ในหน้า ขณะที่ทุกคนเงิบงันกันหมด

พระพุทธองค์จึงตรัสว่า

“ธรรมอันเราถ่ายทอดไว้คือแล้วจากจิตสู่อจิต พระมหากัสสปะรู้แล้ว”

จากเหตุการณ์นี้เอง ที่ถือกันว่าพระพุทธองค์ใช้วิธีสอนธรรมแบบเซ็นเป็นครั้งแรกแก่พระมหากัสสปะ ซึ่งเป็นผู้รู้เฉพาะอยู่แต่องค์เดียว

พระมหากัสสปะจึง ได้รับยกย่อง ในคัมภีร์พุทธศาสนาฝ่ายมหายาน โดยเฉพาะนิกายเซ็นว่า ทรงเป็น พระสังฆปริณายกองค์แรก

แต่วิธีนับพระสังฆปริณายกทางนิกายเซ็นนั้น บางทีก็เริ่มแต่พระโพธิธรรมผู้นำพระพุทธศาสนา เมฆแพร่ยังประเทศจีน เป็นองค์แรกว่าเป็นพระสังฆปริณายกองค์ที่หนึ่งด้วย จนมาสู่คดียังองค์ที่หกคือท่าน เว่ยหล่าง

ถ้อยสนทนาถามตอบระหว่างพระมหากัสสปะกับพระอานนทนั้น เป็นช่วงตอนหนึ่งที่สำคัญ คือ พระมหากัสสปะ ไม่ใช่ใช้วิธีสอนโดยการเทศนา มักนิยมแต่การปฏิบัติธรรมโดยตรง ส่วนพระอานนทนั้น มีความสามารถในทางจำทรงสูง กล่าวได้ว่าคัมภีร์พระไตรปิฎกทั้งหมดนั้นล้วนเป็นเรื่องที่พระอานนทจำทรง ไว้แล้วถ่ายทอดให้คณาจารย์เป็นคัมภีร์หนังสือ อันถือเป็นการสังคายนาพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรกด้วย

พระมหากัสสปะรู้ถึงความจริงนี้จึงจึงตอบพระอานนทไปตามนั้น แล้วท่านก็ใช้ชีวิตอยู่กับ ความสงบวิเวกโดยตลอดอันเรียกว่า ทรงอยู่ในสุญญตาวิหารจวบกาลอาสัญ

เรื่อง **รับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้ง บุคคลเข้ารับราชการ ในส่วนราชการต่าง ๆ ครั้งที่ ๒/๒๕๓๑**

ด้วยสำนักงาน ก.พ. จะเปิดรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการในส่วนราชการต่าง ๆ ครั้งที่ ๒/๒๕๓๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๒ ผู้สมัครสอบจะต้องได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ทางบัญชี เทคนิคการตลาด หรือการธนาคาร และธุรกิจการเงิน หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางบัญชี หรือ พณิชยการ

๒. ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการ ๒ ผู้สมัครสอบจะต้องได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ทางบัญชี เทคนิคการตลาด การธนาคารและธุรกิจการเงิน หรือเลขานุการ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางบัญชี พณิชยการ ธุรกิจทั่วไป เลขานุการ หรือ ภาษาต่างประเทศ

๓. ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) แบบธรรมดา ผู้สมัครสอบจะต้องได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ทางบัญชี พณิชยการ เลขานุการ หรือภาษาต่างประเทศ หรือประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖ วิชาอาชีพ ๒) ทางพณิชยการ และมีความสามารถพิมพ์ดีดภาษาไทยในอัตราความเร็วไม่น้อยกว่านาทีละ ๓๕ คำ และสำหรับภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่านาทีละ ๒๕ คำ

๔. ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ ผู้สมัครสอบจะต้องได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ทางบัญชี พณิชยการ หรือได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖ วิชาอาชีพ ๒) ทางพณิชยการ

๕. ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ธุรการ • ผู้สมัครสอบจะต้องได้รับประกาศนียบัตร ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ทางบัญชี พณิชยการ เลขานุการ หรือภาษาต่างประเทศ หรือประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖ วิชาอาชีพ ๒) ทางพณิชยการ

ผู้ประสงค์จะสมัครสอบ จะต้องส่งชื่อคู่มือและเอกสารการสมัครสอบโดยทาง ไปรษณีย์ได้ตั้งแต่วันที่ ๒-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ โดยชื้อธนาณัติราคา ๑๒ บาท ส่งจ่าย ปลายทาง ปณ.ดุสิต ในนามผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. หรืออาจซื้อเช็คของขวัญ ของธนาคารพาณิชย์ ราคา ๑๒ บาท ส่งจ่ายในนามผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. ก็ได้ พร้อมทั้ง **เขียนชื่อ - ที่อยู่ของตนเองลงบนแผ่นกระดาษขนาด ๕×๑๐ เซนติเมตร** (เพื่อใช้ปิดหน้าของที่จะส่งเอกสารการสมัครสอบไปยังผู้ซื้อ) ส่งไปยัง ตู้ ปณ. ๑๔๔๔ ศป.กท.๑๐๐๐๐ และวงเล็บมุมของด้านล่างว่า **"ชื่อคู่มือสมัครสอบ"** ทั้งนี้ จะสั่งซื้อได้เพียง คนละ ๑ ชุด เท่านั้น

ผู้สนใจอาจดูประกาศรับสมัครสอบด้วยตนเองได้ที่ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด กระทรวง ทบวง กรม ฝ่ายพลเรือน และศูนย์ข่าวการสอบ สำนักงาน ก.พ. ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

กองการสอบ

โทร. ๒๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๑๕๐

ก่อนปิดปก

กันยายน แล้วขึ้น

สุดสิ้นกันที่...ปีงบประมาณเก่า

หลายอย่างผ่านไป กับจะมีสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา

ชอบใจบ้าง ไม่ชอบใจบ้าง...ของธรรมดา

แต่ไม่ว่าอะไรจะเปลี่ยน

วารสารข้าราชการจะยังคงอยู่

และจะพยายามคงอยู่

เพื่อประโยชน์ของข้าราชการ

และท่านผู้อ่าน ตลอดไป

พบกันใหม่ ตุลาคม

